

La Novaci există un spațiu pastoral alcătuit din vatra satului Novaci-Stăini și din munții înșirați de o parte și de alta a Gilortului și Drumului Național 67 C, Drumul Regelui sau mai nou Transalpina. Fără îndoială, în acest spațiu s-a dezvoltat continuu păstoritul, a cărui importanță nu poate fi trecută cu vederea, ba mai mult a dat putere economică acestui spațiu și întregii așezări (Constantin Dârvăreanu)

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ

NOVACI- 2035

Manuela Boșdan

CUPRINS

SECȚIUNEA 1 – CONTEXT STRATEGIC	2
1.1 ROLUL STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ	2
1.2 CONCEPTE CHEIE ȘI TENDINȚE INTERNAȚIONALE, REGIONALE ȘI LOCALE	8
1.2.1 Contextul internațional	8
1.2.2 Contextul european	10
1.3 STRATEGII RELEVANTE LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL	14
1.3.1 Strategii relevante la nivel național	14
1.3.2 Propunerile de arhitectură pentru programele operaționale 2021-2027	34
1.3.3 Strategii relevante la nivel regional	35
1.3.4 Contextul la nivelul județului	38
1.3.5 Strategii relevante la nivel local	40
1.4 PROCESUL DE CONSULTARE ȘI IMPLICARE A FACTORILOR INTERESAȚI.....	43
1.4.1 Cercetarea sociologică și consultări tematice.....	43
1.4.2 Colectarea de provocări și soluții urbane (citadini.ro, facebook)	45
1.4.3 Bugetare participativă.....	46
1.5 STADIUL IMPLEMENTĂRII DOCUMENTAȚIILOR EXISTENTE	47
SECȚIUNEA 2 – ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI CONTEXTUL URBAN.....	58
2.1 PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC	58
2.2 PROFIL ECONOMIC.....	74
2.3 PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL.....	85
2.4 INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI MOBILITATE	90
2.5 ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ ȘI SERVICII PUBLICE	94
2.6 MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE	99
2.7 PROFIL ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	103
2.8 INTERVENȚII SMART CITY.....	106
2.9 ANALIZA SWOT.....	108
SECȚIUNEA 3 – VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE.....	111
SECȚIUNEA 4 – DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE	116
4.1 ASPECTE CHEIE ÎN FORMULAREA POLITICILOR ȘI PROGRAMELOR.....	116
4.2 LISTA POLITICILOR ȘI PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE	118
SECȚIUNEA 5 – PORTOFOLIUL DE PROIECTE	123
5.1 LISTA COMPLETĂ A PROIECTELOR	123

SECȚIUNEA 1 – CONTEXT STRATEGIC

1.1 ROLUL STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ

Realizarea unei strategii reprezintă un bun prilej de creare a unui pact local. Strategia este în fapt un pact contractual între membrii comunității: administrație publică, mediu economic, societate civilă, populație, fiii orașului care nu mai trăiesc în oraș, orice altă parte interesată. Ea are un înțeles de pact deoarece în ea sunt identificate posibile acțiuni comune printre interesele diverse ale părților. Pactul trebuie să fie, deci, o acțiune concertată în realizarea unor obiective comune. Pentru succesul strategiei sale, orașul Novaci are nevoie în primul rând de mecanisme de sprijin și de o arhitectură instituțională care să facă posibilă acțiunea comună. În al doilea rând, strategia reprezintă o alegere a excelențelor și competitivității locale. Astfel, ea este nu numai un document programatic, ci și un instrument, un tablou de bord care stabilește indicatori și o foaie de parcurs. Nu în ultimul rând, o strategie trebuie să se doteze cu mecanisme de ajustare, pentru că ea este POLITICĂ PUBLICĂ, în care elementul esențial, adică accentul, cade pe aspectul PUBLIC.

O acțiune „cetățenească” nu se poate mulțumi să creeze bogății materiale, ea trebuie să contribuie la împlinirea personală a omului, pentru a fi fericit în „cetate”.

Demersul strategic este o acțiune de prospectare. Ținta prospectării este omul și, mai departe, rezultatele acțiunii sale.

Strategiile se fundamentează printr-o prospectare strategică. Aceasta se realizează printr-o acțiune cetățenească, a cărei țintă este omul.

În fața viitorului oamenii au de ales între patru atitudini: să se supună schimbărilor (pasivitate), să acționeze în urgență când apar problemele (reactivitate), să se pregătească pentru schimbările dorite (preacțiune), să acționeze pentru a provoca schimbările dorite (proactivitate).

Prospectarea este centrată pe cinci întrebări fundamentale pentru construcția viitorului:

- “cine sunt/suntem?” întrebarea prealabilă esențială (Q0) – DOMENIUL IDENTITAR DECLANȘATOR
- “ce se poate întâmpla?” întrebarea pe care este centrată prospectarea (Q1) –DOMENIUL CERCETĂRII EXPLORATORII
- “ce aș putea face?” întrebarea prin care prospectarea devine strategică (Q2) – DOMENIUL PROIECTULUI (1) - DEFINIREA CÂMPULUI PROIECTULUI TERITORIAL
- “ce voi face?” întrebare a domeniului prospectării strategice (Q3) – DOMENIUL PROIECTULUI (2) – DECIZIA DESIGNULUI DE PROIECT
- “cum voi face ce voi face?” întrebare a domeniului prospectării strategice (Q4) – DOMENIUL STRATEGIEI.

Orice formă de predicție este o impostură. Viitorul nu este scris. Viitorul este nedeterminabil și deschis la o mare varietate de viitoruri posibile. Ghidul celor **cinci noțiuni fundamentale** ale prospectării strategice ca domeniu al viitorului indeterminabil:

- **Lumea se schimbă, dar problemele rămân aceleași.** Este suficient să actualizăm cu datele cele mai recente un sistem pentru a regăsi cea mai mare parte a mecanismelor și constatărilor anterioare. Există totuși un element diferit: “totul se accelerează!”
- **Viitorul este fructul hazardului, necesității și al voinței.** Lumea reală este mult prea complexă pentru a putea spera că într-o zi, am putea pune într-o ecuație determinismul ei ascuns. Dar

chiar și dacă acest lucru ar fi posibil, incertitudinea inerentă a oricărui parametru al său, în special cel social, ar păstra o mare deschidere a imprevizibilului. Stabilirea evantaiului de viitoruri posibile prin metoda scenariilor permite însă identificarea unor parametri care constituie variabilele-cheie în analiza de prospectare strategică.

- **Stop complicării inutile a complexității.** Marile spirite, cu o gândire complexă, au știut mai bine ca oricare alții să găsească legi relativ simple pentru a înțelege universul. Nu vor exista niciodată modele perfecte, ci doar modele aproximative ale realității. Dintre două modele cel mai bun va fi întotdeauna cel care, pentru o aproximare acceptată, va reprezenta cel mai simplu datele de observare. Este însă dificil să faci simplu.
- **Să-ți pui întrebările bune și să nu accepți ideile preconcepute.** Adesea, justetea întrebărilor în discuție nu este pusă sub semnul întrebării și majoritatea se precipită în căutarea iluzorie a răspunsurilor (care pot să pară bune sau greșite și care alimentează dezbateri sterile) la false întrebări; nu există răspunsuri bune la întrebări greșite. Atunci cum să descoperim întrebările bune? În realitate există întotdeauna entități sau teritorii mai bine organizate și mai eficiente. Întrebarea bună este cum să devii eficient cu resursele de care dispui?
- **De la anticipare la acțiune prin asumarea colectivă.** Motivarea internă și strategia externă sunt cele două obiective indisociabile care nu pot fi atinse separat. Prin asumarea colectivă trece reușita oricărui proiect. Demersul colectiv de prospectare concentrat asupra analizei factorilor schimbării și asupra evaluării inerțiilor mediului dau conținut mobilizării și permit asumarea colectivă a proiectului definit printr-un demers colectiv.

Prospectarea strategică

Prospectarea strategică este demersul, rațional și holistic în același timp, care încearcă să te pregătească astăzi pentru mâine. Funcțiunea sa principală este de a identifica și sintetiza riscurile sistemice și de a oferi **viziuni temporale (scenarii)** drept sprijin pentru deciziile strategice de întreprins. Prospectarea strategică angajează un individ sau un grup și implică utilizarea unor resurse (naturale, antropice sau imateriale) mai mult sau mai puțin regenerabile și/sau valoroase pentru o lungă durată. Din această perspectivă prospectarea strategică dobândește o dublă funcțiune derivată: de reducere a incertitudinilor asupra viitorului și de prioritizare sau legitimare a acțiunilor. Prospectarea strategică este un demers continuu care pentru a fi eficient trebuie să fie periodic actualizat, fundamentat pe o succesiune de bază de date statistice care conduc la ajustări și corecții în timp. Prospectarea strategică se bazează pe trecut și prezent pentru a scruta viitorul. Ori, permanent viitorul devine trecut/prezent.

În funcție de provocările și de nevoile strategice dintr-un moment specific, orizontul de timp al prospectării strategice poate fi termen scurt, termen mediu și termen lung. Aceste noțiuni sunt relative și din acest motiv în prospectarea strategică vorbim de :

- Prospectare a prezentului care se realizează pe 2 la 5 ani
- Prospectare a evoluției care se realizează pe 5 la 10 ani
- Strategie (prospectare strategică) care se realizează pe 10 la 25 ani
- Prospectare de domeniul futurologiei care se realizează pe perioade de peste 25 ani

Punând anticiparea în serviciul acțiunii, prospectarea strategică se sprijină pe sinergiile potențiale existente între prospectare și strategie. Sinteza căutată între prospectare și strategie se prezintă sub forma unei abordări integrate de planificare strategică prin **metoda scenariilor**. Bazându-se pe competențele teritoriului și ale entității promotoare a proiectului teritorial, obiectivul este de a **propune orientări strategice și acțiuni** în funcție de scenariile de evoluție ale mediului în care acționează entitatea.

Un **scenariu** este un ansamblu sistemic creat prin imaginarea și descrierea unei situații viitoare posibile și de înlănțuire a evenimentelor care permit trecerea de la situația de origine la acea situație viitoare. Ipotezele care permit constituirea unui scenariu se bazează simultan pe cinci condiții: relevanță, coerență, probabilitate, importanță, transparență.

Metodele prospectării strategice sunt:

- Analiza structurală: se utilizează pentru identificarea întrebărilor cheie asupra viitorului
- Analiza strategiilor actorilor: se utilizează pentru a pune în evidență influențele între actori, evaluarea raportului de forțe între aceștia și definirea provocărilor strategice
- Analiza morfologică: se utilizează pentru prospectarea câmpului posibilului și construirea scenariilor de mediu extern
- Analiza multi-criterială: se utilizează pentru identificarea și evaluarea opțiunilor strategice.

Demersul de prospectare strategică prin metoda scenariilor vizând viitorul unui teritoriu este o ocazie unică pentru depășirea constrângerilor și contradicțiilor pe termen scurt și angajare refondatoare deplină pentru teritoriu la toate nivelurile. Concomitent are loc un proces de conștientizare indispensabilă a necesității de schimbare a obișnuințelor și comportamentelor pentru a face față mutațiilor/schimbărilor permanente din sistemul global. Din acest motiv prospectarea strategică ia din ce în ce mai des forma demersului colectiv ca o formă de mobilizare a conștiințelor în fața provocărilor mutațiilor din mediul strategic extern.

Utilitatea metodei scenariilor în prospectarea strategică este evidentă: stimularea imaginației, reducerea incoerențelor, crearea unui limbaj comun, structurarea unei reflexii colective, crearea premizelor asumării colective a proiectului rezultat.

Elaborarea scenariilor ca element și metodă centrale ale prospectării strategice teritoriale oferă mai multe avantaje: plecând de la o situație determinată, ele permit să se conștientizeze multitudinea viitorurilor posibile și să se relativizeze astfel simpla acceptare a tendințelor; ele obligă să se țină cont de interdependența elementelor componente ale sistemului studiat; ele favorizează identificarea problemelor sau interdependențelor ignorate sau, în mod voluntar, abandonate datorită controverselor. Un scenariu nu este realitatea viitoare, ci un mijloc de a ți-l reprezenta în scopul eficientizării acțiunii în prezent prin prisma viitorurilor posibile și/sau de dorit. Metoda scenariilor vizează construirea unor reprezentări ale viitorurilor posibile și a înlănțuirilor de acțiuni care conduc la viitorul ales. Se disting două tipuri de scenarii: scenarii exploratorii și scenarii normative.

Plecând de la o situație prezentă și de la tendințele cele mai importante, **scenariile exploratorii** descriu o suită de evenimente care conduc într-un mod logic către viitorul posibil. Scenariile exploratorii pot fi inerțiale, care se construiesc pe baza tendințelor sistemului studiat și scenarii contrastate care se situează la limitele extreme ale posibilului (cel mai favorabil, cel mai defavorabil).

Scenariile normative sau de anticipație pleacă de la imaginea unui viitor de dorit și descris plecând de la un ansamblu de obiective de realizat, construind apoi drumul, legând acest viitor de prezent.

Elaborarea scenariilor se realizează în 5 faze.

- Faza 1: Construirea bazei de date
- Faza 2: Evaluarea tendințelor de evoluție ale sistemului și reducerea incertitudinii
- Faza 3: Elaborarea propriu-zisă a scenariilor
- Faza 4: Alegerea strategică
- Faza 5: Planul de acțiune

Pentru a ajunge la definirea problemei are loc **o fază preliminară – diagnosticul strategic**. El se realizează pe două paliere: intern și extern. Obiectivul diagnosticului intern este cunoașterea punctelor

tari și slabe, la toate nivelele arborelui competențelor, pentru cele 5 resurse fundamentale: umane, financiare (buget), tehnice (PUG, PUZ, PATZ), productive (infrastructura pentru servicii publice) și comerciale (marketing teritorial). Obiectivul diagnosticului extern vizează evaluarea amenințărilor și oportunităților care provin din mediul strategic al entității.

Analiza structurală (FAZA 1) este metoda cea mai uzuală a primei faze a procesului și se compune din 3 etape succesive: definirea variabilelor, descrierea relațiilor între variabile și identificarea variabilelor cheie. Această analiză/fază se realizează în cadrul **unei prime runde de grup/grupuri de lucru**. Experiența arată că o listă de variabile nu este mai mare de 70-80 de variabile, iar o medie este de circa 30-40 de variabile. Materialele de lucru ale acestei etape sunt: analiza SWOT preliminară, raportul privind dinamica investițiilor (în cazul nostru proiecte 2014-2023, dinamica activelor imobilizate și pachet de proiecte viitoare publice și private) și axele amenajării teritoriului local și / sau metropolitan (evaluarea posibilităților maxime de valorificare a teritoriului din care sunt alese axele strategice ca priorizare strategică și proiectele ca priorizare a acțiunii).

Analiza SWOT preliminară se realizează cumulat din 3 surse: SWOT-urile documentelor strategice (Strategie Locală, PIDU, Strategie Județeană, PATJ), disfuncțiile definite în PUG și studiile de cercetare cantitative și calitative (ca agendă publică pentru un ciclu de politici publice).

Se disting 5 tipuri de variabile: variabile de intrare (sunt foarte influente și puțin dependente – aceste variabile fac obiectul prioritar al acțiunii), variabilele tip rețea (sunt foarte influente și foarte dependente – sunt instabile, acțiunea asupra lor va avea repercursiuni asupra celorlalte variabile și o reacție asupra lor, modificând profund dinamica globală a sistemului), variabile tip rezultat (sunt puțin influente și foarte dependente – evoluția lor se explică prin impactul provenit de la celelalte variabile, în special cele de intrare și cele tip rețea), variabile de exclus (sunt puțin influente și puțin dependente – ele reprezintă inerții și nu modifică dinamica sistemului, excluderea lor poate fi avută în vedere dacă nu are consecințe asupra analizei) și variabile pluton (sunt cele insuficient caracterizate în termeni de influență sau dependență, în consecință nu poate fi trasă o concluzie asupra rolului lor în sistem).

Analiza strategiei actorilor (FAZA 2) este metoda cea mai uzuală a celei de a doua faze a procesului și se compune din 7 etape. Aceasta este o analiză de punere în evidență a factorilor ce ar putea defini provocările strategice din teritoriu. Această analiză se realizează în cadrul unei **runde secunde de grup de lucru și/sau este realizată de experți**:

1. Tabloul strategiilor / opțiunilor actorilor locali (primele 2-3 opțiuni și/sau viziune)
2. Raportul de forțe între actori
3. Obiectivele de convergență și divergență între actori
4. Evaluarea poziționării actorilor în cadrul sistemului
5. Ierarhizarea priorităților /obiectivelor
6. Evaluarea integrativă relațională la nivelul sistemului, evaluarea posibilităților de realizare a alianțelor locale (cluster, filieră, etc.)
7. Recomandări / formulări strategice pentru alegerea strategică.

Analiza morfologică (FAZA 3) este metoda cea mai uzuală a celei de a treia faze a procesului și vizează explorarea de manieră sistemică a viitorurilor posibile plecând de la studiul tuturor combinațiilor rezultate din descompunerea datelor sistemului. Aceasta se realizează în 2 etape: descompunerea sistemului studiat în subsisteme (gruparea variabilelor în subsisteme pentru a compune scenarii parțiale), reducerea spațiului inițial într-un subspațiu util prin introducerea unor constrângeri de excludere și criterii de selecție de la care combinațiile pertinente pot fi examinate. Aceasta se realizează într-**o ultimă rundă de grup/grupuri de lucru**. În această rundă se fac alegerile strategice definitive care se vor materializa/formaliza în FAZA 4.

În concluzie, pentru a trece de la anticipare la acțiune, sunt necesare mai multe etape:

- trecerea de la ipoteze de evoluție a teritoriului la ipoteze de construcție a teritoriului
- alegerea dintre viitorurile posibile a unui viitor de dorit, care va constitui fundamentul acțiunii publice
- formalizarea înlănțuirii între viitorul dorit și prezent pentru definirea mizelor majore legate de această evoluție
- elaborarea orientărilor și proiectelor strategice
- alegerile strategice urmate de luarea deciziilor care să conducă la acțiune
- evaluarea demersului

Noile problematice teritoriale prin prisma provocărilor din Strategia EUROPA 2020 sunt: gradul de ocupare a forței de muncă, provocările în domeniul mediului și dezvoltării durabile, provocările energetice, provocările în domeniul funciar pe termen lung, noile forme de migrare a populațiilor, mobilitate pe termen lung și incidența asupra sistemelor de transport, cunoștințele și analizele asupra fenomenelor de concentrare metropolitană. O parte din aceste subiecte trebuie să fie tratate la nivel regional sau județean, prin cooperare, spre exemplu dezvoltarea sectoarelor de activitate legate de valorizarea și protecția mediului.

Din perspective analizei ciclului de politici publice, cu mențiunea că prima etapă a ipotezelor de evoluție a teritoriului se face în baza agendei publice, cele 3 elemente fundamentale ale prospectării strategice sunt: ANTICIPAREA (Cartea albastră), ASUMAREA (Cartea galbenă), ACȚIUNEA (Cartea verde).

Cheile excelenței teritoriale în contextul Strategiei Europa 2020:

-Inovare în contextul competitivității – întotdeauna sunt puse în discuție cele două variante: a valoriza, a inova; inovarea în contextul competitivității reprezintă sinergia acestor două variante

-Europa către o societate bazată pe proiecte – în noua strategie a fost introdusă din experiența franceză noțiunea de teritoriu de proiect (ITI, CLLD, Poli de creștere, Poli de dezvoltare, Zonă Metropolitană etc.)

-Creșterea sustenabilă bazată pe economia locală

-Guvernanții anticipează, guvernații asumă pentru că înțeleg – guvernanța o nouă abordare

-Politicele de succes sunt bazate pe o diferențiere competițională fundamentată pe specificitate locală

-Dezvoltarea durabilă este o politică a inovării

-Orice demers strategic este o chestiune de sens bazată pe principiul recunoașterii mutuale

Prospectarea strategică în forma prezentată mai sus a fundamentat **foaia de parcurs pentru realizarea strategiei**.

Orașele sunt centre esențiale atât pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă de la nivel global și european, cât și pentru implicarea cetățenilor în deciziile de politică publică. Angajându-se să ofere o viață bună cetățenilor lor, orașele pot promova schimbări comportamentale și instituționale care vor aduce beneficii tuturor, asumându-și un rol activ în guvernanța globală. Mai multe orașe europene se află în fruntea unor demersuri ce susțin guvernanța și implicarea cetățenilor, acțiuni inteligente din punct de vedere climatic, inovația și creativitatea. Lupta pentru sustenabilitate, susținută de Pactul Verde al UE, va fi puternic influențată de ceea ce se întâmplă în orașe.

“Astăzi, provocarea este de a găsi modalitatea de a participa, cu creativitate și cu implicare, la transformarea orașelor, pentru a le face mai agreabile pentru locuit, mai vii, pentru a evita degradarea lor astfel încât calitatea vieții locuitorilor.... În anul 2020, nu este ușor să înțelegem habitatul și sintagma teritoriul și ecosistemul său, ce presupune noi mobilități, noi interconectivități care s-au născut prin convergența lumilor fizice, digitale și sociale.... Amploarea provocărilor legate de fenomenul urban la

care generația noastră trebuie să răspundă nu mai trebuie demonstrată: încălzirea climatică, diminuarea resurselor, explozia demografică, concentrația populației urbane, mărirea numărului de megalopolisuri, metropolizarea lumii, noile boli urbane, impactul digitalizării și al tehnologiei. Marile orașe atrag bogățiile, dar generează, de asemenea sărăcie, bulversând echilibrurile teritoriale și economice mondiale. Evoluția situației refugiaților din cauza războaielor și tensiunile create de viitorul lor sunt subiecte dificile, dar actuale.... Pentru a răspunde nevoilor și așteptărilor locuitorilor, spațiile urbane din cele patru colțuri ale lumii trebuie să facă față unor provocări de cinci tipuri: ecologice, sociale, economice, culturale și celor care testează rezistența lor la situații destabilizante”¹.

Modul în care s-au dezvoltat orașele din România în ultimii ani este nesustenabil și creează provocări semnificative pentru viitor. Aceasta include procesul continuu de suburbanizare, extinderea slab gestionată a zonelor metropolitane în creștere (și impactul rezultat al congestiei și poluării), creșterea costurilor locuințelor și oportunitatea ratată de investiții de capital critice pentru furnizarea de servicii și calitatea vieții. Un mediu de reglementare complex (și, discutabil, nu întotdeauna încurajator), descentralizarea limitată către autoritățile locale cu provocări persistente privind capacitatea locală a complicat și mai mult peisajul urban. Discrepanța din ce în ce mai mare între un grup mic de orașe în creștere puternică și orașele mai mici în declin necesită un răspuns inovator și proactiv la nivel național în contextul deciziilor importante de programare ale UE pentru 2021-2027.

Abordările globale, cum ar fi Noua Agendă Urbană, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă sau recentul Pact Verde European al Comisiei Europene, trebuie transpuse în mod eficient în sfera urbană. În acest sens, Noua Cartă de la Leipzig propune un cadru de politici care oferă instrumentele care pot ajuta orașele să răspundă acestor provocări globale oferind soluții destinate asigurării unui mediu de viață de calitate și urmării binelui comun. Totdată, cadrul operațional de dezvoltare urbană dezvoltat prin Agenda Urbană pentru UE reprezintă o sursă de măsuri inovative pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare, de finanțare și de cunoștințe de la nivel național.

În privința dezvoltării urbane, majoritatea administrațiilor publice locale elaborează o multitudine de documente directe, de la planuri sectoriale (de exemplu, planuri de mobilitate) la strategii de dezvoltare integrată, și un singur document principal cu caracter de reglementare (Planul Urbanistic General - PUG). În plus, administrațiile locale elaborează adesea planuri urbanistice zonale (PUZ), care adaugă mai multe detalii unei zone dintr-un PUG sau ajustează unele dintre prevederile urbanistice. Din păcate, la nivel național se înregistrează un procent limitat de documentații PUG actualizate (aproximativ o treime din totalul UAT). Acest aspect face ca autoritățile publice locale să își ghideze dezvoltarea după documentații decuplate de la realitățile și necesitățile actuale și să îngreuneze atragerea de fonduri europene, pentru acestea fiind necesare documentații suplimentare care conduc la cheltuieli mai mari și o perioadă de timp mai mare pentru implementare.

Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) reprezintă un instrument de planificare care să răspundă nevoilor de dezvoltare locală și să asigure continuitatea pe termen lung a viziunii de dezvoltare. Strategiile ajută administrațiile locale să ia cunoștință de problemele/aspectele principale ale comunității, să formuleze priorități de viitor și, în special, să identifice investițiile pe care trebuie să le efectueze pentru accesarea finanțării externe și pentru dezvoltare.

Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană reprezintă o modalitate diferită de lucru între palierele administrative dintr-un sistem de guvernare pe mai multe niveluri și produc foi de parcurs transformatoare, care includ actori relevanți precum cetățeni, firme și organizații-umbrelă. Ca parte a structurii de finanțare a UE, SIDU ar trebui să garanteze că programele operaționale (PO), obiectivele

¹ Carlos Moreno, (2022). *Drept de cetate, de la "orașul-lume" la "orașul sfertului de oră"*, Igloomedia

tematice (OT) și operațiunile cu strategiile și proiectele locale sunt coerente și integrate. Mai mult, proiectele asociate strategiei au un impact direct asupra oamenilor și locurilor. Din acest motiv, SIDU ar trebui să servească, de asemenea, ca agende de implementare.

1.2 CONCEPTE CHEIE ȘI TENDINȚE INTERNAȚIONALE, REGIONALE ȘI LOCALE

1.2.1 Contextul internațional

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global. Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a disparităților sociale au pus în

evidență limitele creșterii planetare. Creșterea prețurilor la anumite resurse a evidențiat faptul că Pământul își poate epuiza resursele fizice regenerabile și neregenerabile, conducând la un dezechilibru catastrofal².

Bazele progresului în domeniul protecției mediului, corelat cu dezvoltarea, au fost introduse pentru prima dată pe agenda internațională la Conferința de la Stockholm (1972). Rezultatul a fost crearea Programului ONU pentru mediu prin adoptarea unei Declarații privind protecția mediului în scopul de „a apăra și îmbunătăți mediul uman pentru generațiile prezente și viitoare”. La această conferință s-a conferit legitimitate conceptului de dezvoltare durabilă cu cei trei piloni: economic, social și de mediu³.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă se structurează au fost definiți în Raportul Comisiei Brundtland (1987)⁴:

ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de „depășire a limitelor”. S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică

² Club of Rome (1970), <https://www.clubofrome.org/report/the-limits-to-growth/>

³ Stockholm Conference (1972), United Nations Conference on the Human Environment, June 5-16, <https://sustainabledevelopment.un.org/milestones/humanenvironment/>

⁴ Brundtland Report (1987), <https://www.are.admin.ch/are/en/home/sustainable-development/international-cooperation/2030agenda/un-milestones-in-sustainable-development/1987--brundtland-report.html>

iresponsabilă. Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni – social, economic și de mediu – se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global.

Primul Summit al Națiunilor Unite pentru mediu și dezvoltare de la Rio, în 1992, a abordat reducerea ponderii economice, astfel încât să nu fie afectată capacitatea de menținere a echilibrului biofizic al Pământului, fără a renunța însă la bunăstarea socială. Declarația de la Rio⁵ și Agenda 21 au dezvoltat teme de mediu în beneficiul social și anume: calitatea vieții, utilizarea resurselor naturale, protecția bunurilor globale, managementul comunităților umane și creșterea economică⁶.

Summit-ul Mileniului, din 2000, a ratificat Declarația Mileniului, *primul document cadru la nivel internațional pentru combaterea sărăciei, a foametei, a bolilor și inegalităților la nivel mondial*. Pentru a realiza aspirațiile Declarației Mileniului, s-au definit 8 obiective specifice de dezvoltare, cunoscute ca Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, 21 de ținte și 60 de indicatori, cu termen de realizare 2015⁷.

Conferința ONU privind Dezvoltarea Durabilă Rio+20, din 2012, a elaborat documentul *Viitorul pe care îl dorim*, care a înregistrat progresele în direcția realizării Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și a făcut trecerea către stabilirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă pentru Agenda de după 2015. Acest document este o recunoaștere în continuare a importanței celor trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – social, economic și de mediu⁸.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă - Transformarea lumii noastre, adoptată la 25 septembrie 2015 de șefii de stat și guverne din 193 de țări, în cadrul Adunării Generale a ONU, este o versiune, fundamental modificată, a cadrului conceptual al dezvoltării durabile, structurate pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabilă, susținute prin 169 de ținte subiacente.

Agenda 2030 solicită acțiuni din partea tuturor țărilor, sărace, bogate și cu venituri medii. Recunoaște că încetarea sărăciei trebuie să fie însoțită de un plan care să contribuie la creștere economică și abordează o serie de nevoi sociale, inclusiv educație, sănătate, protecție socială și locuri de muncă, abordând în același timp problemele combaterii schimbărilor climatice și protecția mediului. Aceasta acoperă, de asemenea, aspecte precum inegalitatea, infrastructura, energia, consumul, biodiversitatea, oceanele și industrializarea. Agenda promovează implicarea tuturor părților interesate, prin democratizarea procesului decizional pe tema dezvoltării durabile. Se subliniază responsabilitatea și rolul generațiilor tinere pentru crearea dezvoltării durabile.

Agenda 2030 cuprinde cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030.

1. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. Foamete zero – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții, pentru toți.

⁵ Rio Declaration on Environment and Development (1992), <http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annex1.htm>

⁶ United Nations Conference on Sustainable Development, Rio 1992 & Agenda 21, <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>

⁷ Millennium Summit (2000), http://www.un.org/en/events/pastevents/millennium_summit.shtml

⁸ United Nations Conference on Sustainable Development, Rio+20 (2002), <https://sustainabledevelopment.un.org/rio20.html>

5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

1.2.2 Contextul european

La nivel european, Uniunea Europeană pune dezvoltarea durabilă în centrul preocupărilor sale, considerând că principiile Agendei 2030 au la bază principiile și valorile pe care se întemeiază Uniunea.

În cadrul UE, începând cu anul 2006⁹, conceptul de dezvoltare durabilă a fost integrat în Strategia pentru o Europă Extinsă, într-o viziune strategică unitară și coerentă, având ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare, pentru crearea unor comunități durabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei, în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale.

În 2010, ca o continuare a dezvoltării durabile a UE, a fost adoptată Strategia Europa 2020¹⁰ de promovare a creșterii inteligente (bazată pe: educație, cercetare, inovare), durabile (bazată pe

⁹ Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE revizuită – Angajament pentru realizarea dezvoltării durabile, Consiliul UE, Bruxelles, 26 iunie 2006

¹⁰ EUROPA 2020, O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, COM(2010) 2020 final, https://www.mae.ro/sites/default/files/file/Europa2021/Strategia_Europa_2020.pdf

reducerea emisiilor de carbon, eficiență energetică, resurse regenerabile) și incluzive (crearea de noi locuri de muncă, reducerea sărăciei etc.). Alături de statele membre și respectând principiul subsidiarității UE s-a angajat să devină lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și, implicit, a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă.

Comisia Europeană a prezentat în 22 noiembrie 2016 Comunicarea „Pașii următori pentru un viitor european durabil”¹¹. Documentul prezintă răspunsul Uniunii Europene la Agenda 2030 și confirmă integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul politicii europene și în prioritățile actuale ale Comisiei Europene, evaluarea situației și identificarea celor mai relevante preocupări privind durabilitatea. Prin această comunicare, Uniunea Europeană s-a angajat în favoarea unei dezvoltări durabile prin care „să asigure o viață demnă pentru toți respectând limitele planetei, care să reunească prosperitatea și eficiența economică, societăți pașnice, incluziunea socială și responsabilitatea față de mediu”.

Răspunsul UE la Agenda 2030 este de a integra cele 17 ODD în politicile publice ale Uniunii, în scopul sprijinirii efortului global de construire a unui viitor durabil în colaborare cu partenerii săi. Cele 17 ODD sunt deja urmărite de multe dintre politicile Uniunii Europene, iar România, ca membră a acestei comunități, își propune prin această strategie abordarea integrată a obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

În stabilirea obiectivelor strategice pentru perioada 2021-2027 s-a avut în vedere corelarea acestora cu obiectivele de politică definite în REGULAMENTUL (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize, respectiv:

- ✓ **Obiectivul de politică 1:** O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale
- ✓ **Obiectivul de politică 2:** O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile;
- ✓ **Obiectivul de politică 3:** O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității;
- ✓ **Obiectivul de politică 4:** O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- ✓ **Obiectivul de politică 5:** O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale.

În cadrul următorului buget pe termen lung al Uniunii Europene pentru 2021-2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității. Obiectivul este stimularea convergenței economice și sociale, sprijinind, în același timp, regiunile să valorifice pe deplin globalizarea și înzestrându-le cu instrumente adecvate pentru o creștere solidă și durabilă. Toate regiunile rămân eligibile pentru

¹¹ COM(2016)793 - Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions “Next steps for a sustainable European future European action for sustainability”

finanțare prin politica de coeziune, pe baza a trei categorii: regiuni mai puțin dezvoltate, în tranziție și mai dezvoltate.

În perioada 2021-2027, cele cinci obiective de politică vor stimula investițiile UE. Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

POLITICA DE COEZIUNE (PC) 2012-2027 continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la Uniunea Europeană.

Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6% din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea *Inițiativă urbană europeană* (conform site-ului oficial al Comisiei Europene)¹². Politica de coeziune se află în centrul acestui proces – atât din punctul de vedere al finanțării, cât și al încurajării unei abordări strategice, integrate și incluzive pentru soluționarea provocărilor menționate mai sus. În orașe se cheltuie aproximativ 115 miliarde EUR, din care 17 miliarde EUR sunt gestionate la nivel local, de autoritățile urbane, prin intermediul a peste 950 de strategii de dezvoltare urbană integrată și durabilă.

Pentru perioada 2021-2027, Comisia Europeană propune o dimensiune urbană și teritorială mai puternică, prin introducerea unui nou obiectiv de politică, și anume „O Europă mai aproape de cetățeni”, care să sprijine o abordare bazată pe realitatea din teritoriu și implicarea autorităților locale, a societății civile și a cetățenilor în abordarea provocărilor locale.¹³

Cadrul european de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 este completat de:

PACTUL ECOLOGIC EUROPEAN - prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

MECANISMULUI DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ AL UNIUNII EUROPENE – va pune la dispoziție granturi și împrumuturi în valoare de 672,5 miliarde euro pentru investiții publice și reforme în cele 27 de state membre, pentru a le ajuta pe acestea din urmă să facă față impactului pandemiei, pentru a promova tranziția verde și cea digitală și pentru a construi societăți reziliente și favorabile incluziunii. Statele membre vor primi sprijin din partea mecanismului pe baza planurilor lor naționale de redresare și reziliență, care sunt în curs de pregătire, care să vizeze șase domenii de politică de relevanță europeană: tranziția verde, transformarea digitală, creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii și ocuparea forței de muncă, coeziunea socială și teritorială, sănătatea și reziliența, politicile pentru generația următoare, copiii și tineretul, inclusiv educația și competențele.

AGENDA DIGITALĂ PENTRU EUROPA, PROGRAMUL EUROPA DIGITALĂ - urmărește să promoveze implementarea și adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligență artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice, precum și asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile

¹² Sursa: http://www.adrse.ro/Planificare/PlanificareRegionala_2021-2027.aspx

¹³ Sursa: EUR-LEX: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=COM:2018:372:FIN>

economiei și societății și va sprijini formarea competențelor digitale avansate atât pentru actuala și viitoarea forță de muncă, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii și administrația publică.

STRATEGIA UE PRIVIND PIAȚA UNICĂ DIGITALĂ - cu cei trei piloni: asigurarea unui acces mai bun al consumatorilor și întreprinderilor la bunuri și servicii digitale în întreaga Europă, crearea condițiilor adecvate pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor digitale și maximizarea potențialului de creștere al economiei digitale.

PACHETUL PRIVIND ECONOMIA CIRCULARĂ (PEC) - are următoarele obiective:

- ✓ pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor municipale în proporție de 65% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate până în 2035;
- ✓ reciclarea deșeurilor de ambalaje în proporție de 70% până în 2030, cu obiective specifice pe tipuri de materiale;
- ✓ reducerea cantității totale de deșeuri municipale eliminate prin depozitare până la cel mult 10 % din totalul deșeurilor municipale generate (în greutate) până în 2035.

PROPUNEREA PRIVIND NOUL PLAN DE ACȚIUNE PENTRU ECONOMIA CIRCULARĂ, va avea în vedere ciclul de viață al produselor și materialelor, asigurând utilizarea durabilă a resurselor și abordarea sectoarelor care consumă resurse, precum textile, construcții, electronice și materiale plastice.

STRATEGIA UE PRIVIND ADAPTAREA LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE - are în vedere 13 sectoare: industrie, agricultură și pescuit, turism, sănătate publică, construcții și infrastructură, transporturi, resurse de apă și protecția împotriva inundațiilor, silvicultură, energie, biodiversitate, asigurări, activități recreative și educație.

STRATEGIA INDUSTRIALĂ A UE - stabilește ca obiectiv necesitatea de a avea o industrie mai verde, mai circulară și mai digitală, care să rămână totodată competitivă pe scena mondială.

NEXT GENERATION EU - un nou instrument de redresare, în valoare de 750 de miliarde EUR, care va consolida bugetul UE cu noi fonduri obținute de pe piețele financiare în perioada 2021-2024. Acest instrument va fi crucial pentru a sprijini, printre alte domenii, măsuri pe termen scurt de sprijinire a ocupării forței de muncă, inclusiv ocuparea forței de muncă pentru tineri, precum și investiții în reforme politice pe termen lung legate de piața muncii și sisteme sociale, de educație și formare.

AGENDA EUROPEANĂ A COMPETENȚELOR PENTRU COMPETITIVITATE SUSTENABILĂ, ECHITATE SOCIALĂ ȘI REZILIENȚĂ - cuprinde următoarele obiective: - Consolidarea competitivității durabile; - Asigurarea echității sociale; - Creșterea rezilienței sociale; - Promovarea învățării pe tot parcursul vieții; - Formarea competențelor pentru un loc de muncă; - Reziliența economiei la nivelul UE.

TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚII - Politica de coeziune a UE în perioada 2021 - 2027, Strategia pentru o Europă pregătită pentru era digitală, Cartea albă privind inteligența artificială, Strategia europeană privind datele, 11 Strategia UE privind o uniunea securității pentru perioada 2020-2025, Inițiativa Conectarea Europei, Cartea albă - Foaie de parcurs pentru un spațiu European unic al transporturilor; răspunsul UE la Agenda 2030;

ENERGIE, MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE - Programul LIFE pentru mediu și politici climatice, Strategia Europeană privind Biodiversitatea pentru 2030, răspunsul UE la Agenda 2030; Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027;

ECONOMIE ȘI ANTREPRENORIAL - Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027, Politica UE în domeniul turismului, Politica comună în domeniul pescuitului; răspunsul UE la Agenda 2030;

CERCETARE-INOVARIE - Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027, Inițiativa „O Uniune a inovării”, Programul Orizont 2020, Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică;

SOCIAL - Politica de coeziune a UE în perioada 2021-2027, Strategia UE privind o uniune a securității pentru perioada 2020-2025, Inițiativa „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”, Inițiativa „Platforma europeană de combatere a sărăciei”, Programul pentru schimbări sociale și inovare socială; Inițiativa „Tineretul în mișcare”; Instrumentul de redresare „Următoarea generație UE”.

BUNĂ GUVERNANȚĂ: Politica de coeziune a UE în perioada 2021 -2027, Carta Albă privind guvernanta pe mai multe niveluri, răspunsul UE la Agenda 2030.

1.3 STRATEGII RELEVANTE LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL

1.3.1 Strategii relevante la nivel național

Acordul de Parteneriat privind fondurile europene pentru perioada de programare 2021-2027, între România și Comisia Europeană, a fost aprobat oficial. Acest document programatic stabilește viitoarele linii strategice de finanțare și complementaritatea dintre fondurile europene alocate conform Regulamentului 2021/1060 privind dispozițiile comune, inclusiv privind fondurile europene dedicate afacerilor interne 2021-2027.

Conform Regulamentului UE 2021/1060, statele membre trebuie să asigure coordonarea, complementaritatea și coerența dintre fonduri și programele prin care acestea sunt implementate, fiind necesar să asigure mecanisme cheie de coordonare între entitățile competente, pentru a evita duplicarea finanțării pe parcursul programării și al implementării. Evitarea duplicării în implementare va fi asigurată prin comitetele de monitorizare pentru fiecare program, care să asigure gestionarea și implementarea eficientă a programelor.

Potrivit Acordului de parteneriat, coordonarea, demarcarea și complementaritatea dintre fondurile europene dedicate Afacerilor Interne (Fondul Azil, Migrație și Integrare – FAMI, Fondul Securitate Internă – FSI și Instrumentul pentru Managementul Frontierelor și Politica de Vize – IMFV) vor fi asigurate în mod integrat de către o autoritate de management unică multi-fond din cadrul Ministerul Afacerilor Interne (AM AI), în cadrul a trei Programe Naționale distincte (PN FAMI, PN FSI, PN IMFV), în special prin corelarea și sincronizarea intervențiilor finanțate privind migrația legală, securizarea frontierelor externe ale UE, lupta împotriva traficului de droguri, platforme și sisteme care pot contribui la combaterea criminalității transfrontaliere și a terorismului.

De asemenea, pentru a se asigura complementaritatea intervențiilor și pentru a evita dubla finanțare între fondurile dedicate afacerilor interne și celelalte fonduri prevăzute în Regulamentul 1060/2021, Autoritatea de management a programelor naționale afaceri interne va asigura consultări interinstituționale cu ministerele relevante în ceea ce privește programele naționale afaceri interne și va transmite în mod sistematic informații privind apelurile de proiecte, precum și proiectele/operațiunile selectate la finanțare din fondurile europene dedicate Afacerilor Interne. Mecanismul de asigurare a complementarităților și sinergiilor include și consolidarea funcției Comitetului de Monitorizare pentru Programele Naționale Afaceri Interne.

Un rezumat al opțiunilor de politică și principalele rezultate așteptate pentru fiecare dintre fondurile acoperite prin Acordul de parteneriat este după cum urmează:

✓ **Obiectivul de politică 1**

- România inteligentă - are în vedere sprijinirea creșterii gradului de integrare a ecosistemului național CDI în Spațiul de Cercetare European și internațional, crearea și încurajarea colaborării actorilor din sistemul public și privat în domeniul CDI, a digitalizării serviciilor publice la nivelul administrației publice locale și centrale, a dezvoltării capacității CDI a întreprinderilor, a instituțiilor de învățământ superior și institutelor de CD și a creșterii competențelor în domeniile de specializare inteligentă și antreprenariat
- România digitală - presupune automatizarea proceselor, dar în același timp înseamnă și procese sigure, clare, ușoare și precise, ceea ce se va realiza atât la nivelul administrației publice centrale, cât și la nivelul administrației publice locale. Fondurile europene urmăresc digitalizarea principalelor evenimente din viața cetățenilor și a mediului de afaceri, dar și creșterea calității procesului de luare a deciziilor în administrație sau întreprinderi bazat pe sisteme și soluții complexe.
- România și mediul de afaceri - vizează sprijinirea prin granturi la nivel regional, precum și prin instrumente financiare la nivel național/regional pentru creșterea accesului la finanțare și crearea condițiilor pentru o mai bună funcționare. Toate eforturile sunt direcționate pentru diseminarea de noi modele de afaceri și extinderea capacităților de producție, dezvoltarea antreprenoriatului și stimularea înființării de noi întreprinderi.

✓ **Obiectivul de politică 2**

- Accelerarea investițiilor în eficiență energetică - sunt avute în vedere pentru a reduce emisiile de carbon și pentru a face față mai bine unui climat în schimbare.
- Sisteme și rețele inteligente de energie - va fi avută în vedere promovarea utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice, modernizarea și digitalizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice și creșterea capacității de transport/distribuție a energiei electrice în vederea preluării energiei electrice produsă din surse regenerabile de energie. De asemenea, este vizată conversia și modernizarea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon
- Infrastructura de apă și apă uzată - pentru perioada 2021-2027, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată vor fi realizate conform Master Planurilor Județene reactualizate și a Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice și reflectate strategic în cadrul Planului Național de Investiții pentru conformare necesare în sectorul apei și cel al apelor uzate, urmând a continua politica de regionalizare în sector, demarată în perioadele anterioare de programare.
- Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor - se subscrie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și punerea în practică a ierarhiei deșeurilor.
- Investițiile pentru conservarea biodiversității - urmăresc asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protecția diversității biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor protejate degradate.
- Monitorizarea și evaluarea calității aerului, precum și prin monitorizarea și reducerea emisiilor de poluanți atmosferici - investițiile demarate în actuala perioadă de programare privind dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității

aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii Evaluării Naționale a Calității Aerului vor fi continuate și diversificate astfel încât România să respecte cerințele de asigurare și control al calității datelor și de raportare a RO către CE.

- Adaptarea la schimbările climatice - investițiile vor fi orientate spre măsuri cu rol de prevenție a principalelor riscuri cu care se confruntă România, respectiv inundațiile, seceta și eroziunea costieră.
- Managementul riscurilor - se impune continuarea procesului de creștere a capacității operaționale și de răspuns necesare managementului situațiilor de urgență, reducerii impactului factorilor de risc, concomitent cu creșterea gradului de dotare pentru oferirea unui răspuns credibil în procesul de restabilire a stării de normalitate după dezastre.
- Siturile contaminate - se au în vedere măsuri de investigare preliminară și detaliată, evaluarea riscului asupra mediului pentru a se putea realiza, ulterior, remedierea siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane.
- Mobilitatea urbană - vizează crearea unui sistem multimodal de transport public urban ecologic, prin utilizarea mijloacelor de transport nemotorizate, care să ofere o alternativă eficientă folosirii autoturismelor personale, contribuind la diminuarea poluării cu emisii de CO₂ din aglomerările urbane.
- Sectorul pescuit și acvacultură - este necesară sprijinirea pescuitului durabil și conservarea resurselor biologice acvactice, precum și sprijinirea activităților de acvacultură, precum și a activităților de prelucrare, procesare și comercializare a peștelui precum și/sau a produselor din pește. Intervențiile acestea vor contribui la realizarea de investiții sustenabile, favorizarea dezvoltării economie albastre și adaptarea la schimbările climatice.

✓ **Obiectivul de politică 3**

- Transport sustenabil și eficient - este important pentru a asigura legătura între regiuni și țări, conectând astfel piețe și persoane și contribuind la activitatea economică, la dezvoltare și la creștere sustenabilă. Pentru a asigura coeziunea și competitivitatea, sunt necesare, de asemenea, conexiuni fluide între toate statele membre ale UE.
- Transportul rutier - va fi tratată cu prioritate rețeaua primară la nivelul României care este întinsă în preponderență pe aliniamentul rețelei TEN-T Centrale și TEN-T Globale.
- Infrastructură feroviară - intervențiile se vor focaliza asupra continuării modernizării rețelei primare de cale ferată a României pentru secțiunile situate predominant pe rețeaua TEN-T Centrală.
- Transportul naval - este considerat, alături de transportul feroviar, un mod de transport prietenos cu mediu, ce participă la implementarea strategiei europene Green Deal și contribuie la obținerea dezideratului de neutralitate a emisiilor de carbon. POT va urmări finanțarea operațiunilor care să contribuie la îmbunătățirea navigației pe Dunăre, precum și a gradului de utilizare a porturilor. Se așteaptă ca realizarea acestor tipuri de operațiuni să conducă la creșterea volumului de mărfuri operate în cadrul porturilor aflate pe rețeaua primară a României, creșterea ariei deservite de porturi, precum și creșterea tranzitului de mărfuri către vecinii României ce nu au acces la zone maritime.

- Infrastructura aeroportuară regională – majoritatea aeroporturilor regionale se confruntă cu dificultăți în susținerea costurilor noilor investiții din veniturile generate de activitățile desfășurate. În plus, având în vedere actualizarea constantă a standardelor de siguranță și securitate la nivel european, precum și necesitatea evidentă de a-și moderniza infrastructura de bază, sunt necesare investiții majore pentru a asigura condițiile competitivității lor pe piață.
- Siguranța rutieră - este printre cele mai scăzute dintre statele UE. Prioritățile propuse spre finanțare au în vedere operațiuni care să contribuie la îmbunătățirea siguranței circulației rutiere, reducerea numărului de accidente rutiere, în particular a accidentelor fatale în scopul contribuției la „Viziunea 0” a Comisiei Europene, precum și minimizarea efectelor economice cauzate de aceste accidente.

✓ **Obiectivul de politică 4**

- Educația - prin intervențiile avute în vedere, România își propune să adreseze cele mai stringente probleme cu care sistemul educațional se confruntă: creșterea participării la educația timpurie, ca și condiție pentru asigurarea succesului școlar și dezvoltarea unor resurse umane de calitate; reducerea părăsirii timpurii a școlii, un fenomen care a luat amploare în ultimii ani, prin măsuri atât la nivel de sistem educațional cât și prin măsuri centrate pe elev și familie; crearea de oportunități sporite de învățare formală și nonformală pentru prevenirea analfabetismului funcțional, consolidarea competențelor, învățare remedială și accelerarea învățării, prin intervenții personalizate la nivel de școală, în funcție de nevoile specifice ale elevilor; creșterea participării copiilor cu dizabilități/ cerințe educaționale speciale prin individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare și accesibilizarea educației; măsuri de acompaniament pentru încurajarea participării la educație a copiilor/ tinerilor care provin din grupuri vulnerabile, de la cele mai fragede vârste până la învățământul terțiar, inclusiv prin măsuri care se adresează părinților/ tutorilor; formarea cadrelor didactice și adaptarea tehnicilor de predare pentru un învățământ inclusiv și pentru prevenirea segregării școlare, creșterea participării la învățământul profesional și tehnic, inclusiv dual, cât și la educația terțiară, prin modernizarea sistemelor de formare profesională și a programelor de educație terțiară și asigurarea legăturii dintre mediul academic și mediul de afaceri; corelarea sistemului de educație și formare cu cerințele/ competențele solicitate pe piața muncii. Pentru a asigura condiții optime și sigure pentru desfășurarea procesului educațional va fi sprijinită dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale la toate nivelurile, în complementaritate cu procesul de digitalizare a educației propus prin PNRR.
- Forța de muncă - sunt propuse o serie de măsuri prin care este vizată includerea pe piața muncii a unor grupuri cu o participare mai redusă, precum femeile care au în îngrijire copii, dar și activarea unor grupuri dezavantajate, precum șomerii, șomerii de lungă durată, inactivii, inclusiv tinerii din aceste categorii sau care nu participă la educație sau formare profesională etc. Cu scopul creșterii șanselor de angajare a categoriilor dezavantajate precum și pentru menținerea acestora în câmpul muncii sprijinul prin subvenții dedicate va fi acompaniat complementar cu măsuri active într-o manieră sistematică. În cazul grupurilor în dificultate, subvenționarea temporară a ocupării unui loc de muncă rămâne esențială pentru incluziunea prin ocupare,

generând deprinderi și dezvoltând atitudini corespunzătoare menținerii ulterioare în câmpul muncii.

- Incluziune și promovarea dreptului la demnitate socială - România își propune următoarele obiective generale: creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local, creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructura adecvată, reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se află, creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local, dar și prin dezvoltarea infrastructurii aferente, creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate și de a răspunde acestor nevoi, inclusiv prin construcția de locuințe sociale și evitarea segregării locative. Sunt prevăzute de asemenea măsuri care vizează furnizarea de servicii de viață independentă pentru persoanele cu dizabilități care părăsesc sistemul instituționalizat, precum și a serviciilor de sprijin foarte necesare în comunitate, pentru un trai decent și participarea activă în societate.
- Domeniul sănătății - necesită o abordare integrată care să țină cont de: nevoia de a îmbunătăți serviciile de diagnostic și tratament necesar bolnavilor existenți concomitent cu nevoia de a investi în programe preventive de sănătate publică care să reducă în mod eficace povara bolilor asupra populației; necesitatea de a evita ca sectorul curativ al sistemului de sănătate să intre în competiție pentru resurse cu cel preventiv, precum și nevoia de a asigura intervențiile de sănătate de tip FSE+ (instruire resurse umane, dezvoltare de metodologii și proceduri, elaborare criterii de asigurare și control al calității serviciilor medicale, etc.) integrat și coordonat cu intervenții de tip FEDR (investiții în infrastructura fizică a unităților sanitare, aparatură, etc.).
- Dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială vor fi realizate și prin măsuri care vizează creșterea rolului culturii și al turismului durabil, prin abordarea acestora la nivel regional în corespondență cu documentele strategice naționale și regionale.

✓ **Obiectivul de politică 5**

- Abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, care implică autoritățile locale și parteneriatele, abordare pe care România dorește să o utilizeze pentru asigurarea coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE. Principalele argumente în susținerea alegerii Obiectivului de Politică 5 ca mecanism de finanțare a unei abordări integrate teritoriale și locale sunt:
 - Valorificarea potențialului turistic al României. România are un potențial turistic insuficient valorificat, ca sursă de dezvoltare locală și națională. Patrimoniul cultural și natural este un element important care contribuie în mod decisiv atât la dezvoltarea turismului, cât și la dezvoltarea locală, dar care

- necesită ample investiții de conservare și restaurare și în special la nivel regional.
- Valorificarea superioară a potențialului cultural al României, care poate fi realizată mai eficientă numai cu implicarea reprezentanților comunităților locale.
 - Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de dezvoltare teritoriale inițiate în perioada anterioară de programare - Investiții Teritoriale Integrate (ITI).
 - Continuarea mecanismelor de Dezvoltarea Locală plasată sub responsabilitatea Comunității (LDRC).
 - Asigurarea sinergiei dintre intervențiile în mediul urban și rural, pe baza mecanismelor pilot inițiate în perioada anterioară de programare.
- ✓ Obiectivul Specific Fondul pentru Tranziție Justă
 - Obiectivul specific al FTJ va fi realizat la nivel național prin diversificarea economică a teritoriilor cele mai afectate de procesul de tranziție spre o economie neutră din punct de vedere climatic împreună cu măsuri de recalificare și incluziune active a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; va sprijini totodată și transformarea proceselor industriale necesară pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare.
 - ✓ Strategia UE pentru Regiunea Dunării
 - Prin investițiile care vor fi realizate prin politica de coeziune, România va veni în întâmpinarea multora dintre provocările identificate în Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), respectiv a celor legate de mobilitate, energie, mediu, riscuri (inundații, secetă și poluare), societate, securitate și economie. Totodată, prioritățile programelor operaționale sunt în concordanță cu ariile prioritare și acțiunile stabilite în Planul revizuit de acțiuni SUERD.
 - ✓ Agenda Maritimă Comună a Mării Negre
 - Sprijinul acordat din PAP prin intervențiile Priorității 1, referitoare la dotarea cu unele selective a ambarcațiunilor și navelor de pescuit, la desfășurarea activităților de control și colectare date, la colectarea deșeurilor marine și la ariile marine protejate, prin intervențiile Priorității 2 referitoare la acvacultură, la cercetare - inovare și la instruirea acvaculturilor și prin intervențiile Priorității 3, referitoare la dezvoltarea zonelor pescărești, inclusiv prin cooperare transfrontalieră, contribuie la îndeplinirea obiectivelor asumate prin Agenda Maritimă Comună a Mării Negre.

La nivel național, documentul ce fundamentează și stabilește obiectivele tematice de dezvoltare este **STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI (SNDDR) 2030**.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. România, alături de alte 193 de state membre ale ONU, și-a asumat stabilirea cadrului național pentru susținerea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, care include un set de 17 obiective de dezvoltare durabilă, reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Planul de acțiune globală se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, in justiției sociale și rotejării planetei până în anul 2030.

România este angajată să implementeze obiectivele de dezvoltare durabilă la nivel național și a revizuit Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, pentru a integra aceste obiective. Excluziunea socială este identificată ca o provocare majoră la adresa implementării Obiectivelor. În Strategia românească revizuită se pune accentul pe susținerea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a femeilor în politicile de dezvoltare. Eradicarea sărăciei reclamă oportunități decente de angajare, iar prevenirea și evitarea excluziunii sociale necesită politici de coeziune socială.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv:

I. ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

II. CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

III. MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile. Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de „depășire a limitelor”. S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică iresponsabilă.

Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni – social, economic și de mediu – se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global. În cadrul SNDDR sunt prezentate țintele naționale pentru fiecare dintre obiectivele de dezvoltare durabilă specificate în Agenda 2030 pentru măsurile preconizate și ținte 2030, pentru eșalonarea rațională a eforturilor destinate atingerii acestui scop.

Ținând cont de importanța și necesitatea ca dezvoltarea viitoare a orașului Novaci să fie în concordanță și să contribuie la obiectivele stabilite la nivel național, mai jos sunt prezentate pe scurt principalele aspecte incluse în SNDDR în acest sens:

ODD 1: Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

Strategia își propune reducerea numărului cetățenilor care trăiesc în sărăcie severă și relativă în toate dimensiunile acesteia, potrivit definițiilor naționale. Strategia are în vedere reducerea numărului de persoane care trăiesc sub pragul de sărăcie, stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă, dezvoltarea sistemului de protecție și asistență socială.

ODD2: Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile

Strategia vizează dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil și competitiv pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurării unor condiții de viață în mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea producției autohtone și ecologice și valorificarea produselor tradiționale și montane cu valoare adăugată.

ODD3: Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

Strategia are în vedere reducerea ratei mortalității materne și infantile, diminuarea incidenței îmbolnăvirilor de boli infecțioase și cronice, respectiv prevenirea și tratarea abuzului de substanțe nocive și a bolilor mintale.

ODD4: Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Strategia se adresează în principal următoarelor domenii: accesul tuturor copiilor la educație timpurie, învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe profesionale relevante, care să faciliteze angajarea la locuri de muncă decente și antreprenoriatul. Asigură faptul că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile.

ODD 5: Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor

Strategia își propune prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, în sfera publică și cea privată, asigurarea participării echilibrate și efective a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

ODD 6: Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și igienei pentru toți

Strategia vizează creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare și a serviciilor publice, alinierea României la cerințele și standardele UE privind gestionarea apei potabile, apelor uzate, deșeurilor și creșterea eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele.

ODD 7: Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

Pentru a susține pe termen lung așteptările consumatorilor, sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat și mai flexibil din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant.

ODD 8: Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

Strategia urmărește susținerea creșterii economice pe cap de locuitor și susținerea sectoarelor productive și diversificarea produselor cu valoare adăugată, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, modernizarea tehnologică și inovarea, asigurarea muncii decente pentru toți cetățenii, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, renumerarea egală pentru munca de valoare egală, accesul la finanțare. Se susține un turism durabil care creează locuri de muncă și promovează diversitatea culturală, produsele locale și respectul pentru tradiții și mediul în care trăim.

ODD 9: Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

Strategia propune dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, sigure și durabile, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea pentru toți, integrarea întreprinderilor mici și mijlocii în lanțuri valorice și pe piețe externe, modernizarea infrastructurii și reabilitarea durabilă a industriilor pentru utilizarea eficientă a resurselor, prin adoptarea tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, întărirea cercetării științifice și colaborarea cu mediul privat, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare.

ODD 10: Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări

Strategia propune reducerea decalajelor, eliminarea discriminărilor de orice fel și politici de realizare progresivă a unei egalități sporite, în special fiscale, salariale, educaționale și de protecție socială.

ODD 11: Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

Strategia vizează asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor din comunitățile urbane și rurale prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile; accesul la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți; promovarea conceptului de smart-city; consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural; reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și mediului în general.

ODD 12: Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile

Strategia propune trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare prin introducerea unor elemente ale economiei circulare, creșterea productivității resurselor, reducerea risipei de alimente și a deșeurilor, prin: diminuarea generării, de consumuri la toate nivelurile sale; reciclare și reutilizare; încurajarea companiilor să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea activităților lor în ciclul de raportare; promovarea practicilor durabile de achiziții publice; conștientizarea cetățenilor asupra a ce înseamnă un stil de viață în armonie cu natura.

ODD 13: Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

Strategia vizează consolidarea capacității de adaptare și reziliență a României pentru a combate pericolele legate de schimbările climatice și dezastrele naturale prin integrarea măsurilor de diminuare și de adaptare la schimbările climatice și dezastrele naturale atât în strategiile cât și în politicile naționale și în planificarea și creșterea nivelului de educație și conștientizare privind schimbările climatice.

ODD 14: Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă

Strategia își propune prevenirea și reducerea poluării marine, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine, conservarea zonelor costiere și asigurarea unui pescuit durabil.

ODD 15: Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

Strategia are în vedere conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații, dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor montane, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor rase, tranziția către o economie circulară.

ODD 16: Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Strategia are în vedere dezvoltarea capitalului social, promovarea toleranței, eradicarea violenței asupra copiilor și reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență, reducerea semnificativă a corupției, dezvoltarea instituțiilor eficiente și transparente la toate nivelurile, asigurarea procesului decizional receptiv, inclusiv participarea și reprezentarea cetățenilor la toate nivelurile și asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale.

ODD 17: Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

În vederea sprijinirii acestui obiectiv, prin strategie, România înțelege să-și susțină angajamentele internaționale, aderarea la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică și să joace un rol proactiv pe plan european și internațional.

Totodată, la elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Orașului Novaci 2024-2035, a fost avută în vedere încadrarea și corelarea cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel național, respectiv:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI (SDTR) - ROMÂNIA POLICENTRICĂ 2035

Purtând subtitlul România policentrică 2035, strategia este rezultatul unui ampl demers instituțional și de cercetare derulat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației pentru fundamentarea și elaborarea sa. Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care este conturată viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru orizontul de timp 2035 și sunt stabilite obiective de dezvoltare, măsuri, acțiuni și proiecte concrete la nivel teritorial. Misiunea acestuia este de a asigura o dezvoltare policentrică și un echilibru între nevoia de dezvoltare și avantajele competitive ale teritoriului național în context european și global.

SDTR va reprezenta documentul care stă la baza întregului sistem de planificare spațială (amenajarea teritoriului și urbanism) la nivel național și va fundamenta:

- ✓ documentele strategice de nivel regional, județean și local (strategii de dezvoltare teritorială, planuri de amenajarea teritoriului, planuri de dezvoltare regională)
- ✓ documentațiile operaționale (planuri de urbanism)
- ✓ alte strategii de dezvoltare de la nivel național cu relevanță și impact teritorial.¹⁴

CONCEPTUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ ROMÂNIA 2030

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 (CSDT România 2030) este un document strategic privind dezvoltarea teritorială durabilă și integrată pe termen mediu și lung a României, care stabilește liniile directoare de dezvoltare teritorială a României la scară regională,

¹⁴ <https://www.mdlpa.ro/pages/sdtr>

interregională, național, prin integrarea relațiilor relevante la nivel transfrontalier și transnațional, corelând conceptele de coeziune și competitivitate la nivelul teritoriului.

Conceptul asigură un cadru de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României, în conexiune cu evoluțiile din spațiul european și internațional și se bazează pe practicile curente în domeniul planificării teritoriale (spre exemplu, din Finlanda, Irlanda, Ungaria, Olanda și Franța). Nota specifică a acestuia este apelul la o viziune integratoare a acțiunilor de dezvoltare, în care nu se propun soluții generale pentru probleme, ci soluții care izvorăsc din nevoile și caracteristicile diferitelor zone.

Obiectivul general al CSDT este asigurarea integrării României în structurile Uniunii Europene prin afirmarea identității regional-continentale, a rolului său în regiune, creșterea coeziunii spațiale și a competitivității și asigurarea unei dezvoltări durabile a României. Obiectivul general este detaliat în cinci obiective strategice majore:

- ✓ Racordarea la rețeaua europeană a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială;
- ✓ Structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;
- ✓ Afirmarea solidarității urban-rural adecvată categoriilor de teritorii;
- ✓ Consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături inter-regionale;
- ✓ Valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Scopul CSDT România 2030 este de a pune în evidență, din perspectivă teritorială integrată, modalitățile de valorificare a potențialului național, în vederea recuperării decalajelor de dezvoltare față de țările europene, de a stimula dezvoltarea echilibrată a României și de a consolida rolul României ca Stat Membru al Uniunii Europene și ca actor activ în zona Europei Centrale și de Est.

PLANUL NAȚIONAL DE RELANSARE ȘI REZILIENTĂ (PNRR)

Modernizarea României cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) este o șansă istorică, un proiect național care aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală. Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu Obiectivul general al MRR¹⁵, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, art.4. Astfel, obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență. Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

¹⁵ Obiectivul general al mecanismului este să promoveze coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii prin îmbunătățirea rezilienței, a nivelului de pregătire pentru situații de criză, a capacității de adaptare și a potențialului de creștere ale statelor membre, prin atenuarea impactului social și economic al crizei în cauză, în special asupra femeilor, prin contribuția la punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale, prin sprijinirea tranziției verzi, prin contribuția la realizarea obiectivelor privind clima ale Uniunii pentru 2030 stabilite la articolul 2 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și prin respectarea obiectivului UE de realizare a neutralității climatice până în 2050, precum și a tranziției digitale, contribuind astfel la convergența economică și socială ascendentă, restabilind și promovând creșterea durabilă și integrarea economiilor Uniunii, încurajând crearea de locuri de muncă de înaltă calitate, contribuind la autonomia strategică a Uniunii alături de o economie deschisă și creând valoare adăugată europeană.

Principiile de implementare ale PNRR

Distribuirea echitabilă geografică a fondurilor. Investițiile propuse în PNRR se bazează pe faptul că în recuperarea decalajelor și modernizarea României nimeni nu va fi lăsat în urmă pe drumul redresării economice și sociale. În procedurile alocărilor directe sau cele competitive se va ține cont de alocarea echilibrată a resurselor, astfel încât să conducă la valorificarea specificului local sau regional în interesul cetățenilor și la diminuarea polarizării dezvoltării teritoriale. În acest sens, unele componente au o alocare teritorială prevăzută în lansarea apelurilor de proiecte.

Descentralizarea. Conceperea PNRR s-a bazat pe capacitatea autorităților centrale și locale de a-și asuma reforme ambițioase pentru facilitarea tranziției verde și digitale și care să conducă la un nivel ridicat de reziliență. În spiritul acestui principiu, implementarea PNRR va urmări apropierea de cetățeni și de beneficiari, oferind, astfel, un răspuns la provocările subsidiare ale comunităților.

Rolul autorităților locale. PNRR a fost elaborat printr-un proces participativ la care au participat autoritățile de la nivel local și regional, precum și structurile asociative ale acestora. Implementarea PNRR se va baza pe implicarea autorităților locale atât în definirea apelurilor, acolo unde este cazul, cât și în cea de monitorizare și evaluare a planului.

Structura PNRR

PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament.

PNRR are la bază 6 piloni principali:

- ❖ Tranziția verde;
- ❖ Transformarea digitală;
- ❖ Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;
- ❖ Coeziune socială și teritorială;
- ❖ Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională;
- ❖ Politici pentru generația următoare, copii și tineri.

Pilonul I. Tranziție verde vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta I.1 - Managementul apei
- Componenta I.2 - Împădurim România și protejăm biodiversitatea
- Componenta I.3 - Managementul deșeurilor
- Componenta I.4 - Transport, feroviar și alte moduri sustenabile de transport
- Componenta I.5 - Fondul pentru Valul renovării
- Componenta I.6 - Energie regenerabilă și infrastructură de gaz cu hidrogen.

Pilonul II. Transformarea digitală vizează reforme și investiții în:

- Componenta II.1 - Cloud guvernamental și sisteme digitale interconectate.

Pilonul III. Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta III.1 - Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii
- Componenta III.2 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare, și reforma companiilor de stat.

Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta IV.1 - Fond local pentru tranziția verde și digitală
- Componenta IV.2 - Turism și cultură.

Pilonul V. Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta V.1 - Fondul pentru spitale și pentru creșterea accesului la sănătate

- Componenta V.2. - Reforme în domeniul social.
- Componenta V.3 - Reforma administrației publice, întărirea dialogului social și creșterea eficienței justiției.

Pilonul VI. Politici pentru generația următoare, copii și tineri vizează reforme și investiții în următoarele componente:

- Componenta VI.1 - România Educată.

POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ (PAC) DE DUPĂ 2020

În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a cadrului financiar multianual 2014-2020, Comisia Europeană a adoptat o propunere legislativă de tip „omnibus” al cărei obiectiv era introducerea unor adaptări tehnice în actele de bază în vigoare pentru simplificarea instrumentelor existente, propunere care a vizat și o reformă a PAC. Îmbunătățirile convenite față de PAC 2014-2020 se referă la domeniul de aplicare al organizațiilor de producători, la consolidarea asigurărilor agricole și a instrumentelor de stabilizare a veniturilor, la normele privind plățile ecologice și plățile către tinerii fermieri și la definiția termenului „fermier activ”.

PAC 2021-2027 se va concentra asupra a nouă obiective care să reflecte funcționalitatea sa pe mai multe planuri: economic, de mediu și socio-teritorial. Aceasta ar menține cei doi piloni ai săi și cele două fonduri agricole pentru a sprijini programele naționale în funcție de o serie de măsuri alese pe baza unei abordări integrate. Propunerea Comisiei privind cadrul financiar multianual (CFM) pentru 2021-2027 stabilește cadrul bugetar și principalele orientări ale politicii agricole comune.

Principalele priorități stabilite de Comisia Europeană pentru PAC de după 2020 sunt un nivel mai ridicat de ambiție în privința protecției mediului și a combaterii schimbărilor climatice, mai buna orientare a sprijinului și recurgerea într-o mai mare măsură la legătura virtuoaasă dintre cercetare, inovare și consiliere.

De asemenea, au fost stabilite și obiectivele PAC 2021-2027:

- creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic, prin asigurarea dezvoltării raționale a producției agricole și prin utilizarea optimă a factorilor de producție și a forței de muncă;
- asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, în special prin majorarea venitului individual al lucrătorilor din agricultură;
- stabilizarea piețelor;
- garantarea siguranței aprovizionărilor;
- asigurarea unor prețuri rezonabile de livrare către consumatori.¹⁶

STRATEGIA ENERGETICĂ A ROMÂNIEI 2019-2030, CU PERSPECTIVA ANULUI 2050

Strategia Energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 este un document programatic care definește viziunea și stabilește obiectivele fundamentale ale procesului de dezvoltare a sectorului energetic. De asemenea, documentul indică reperele naționale, europene și globale care influențează și determină politicile și deciziile din domeniul energetic.

Viziunea Strategiei Energetice a României este de creștere a sectorului energetic în condiții de sustenabilitate. România are resursele necesare creșterii sistemului energetic, iar acesta trebuie să fie pregătit să susțină dezvoltarea industriei și a agriculturii, a economiei în ansamblul său, precum și îmbunătățirea calității vieții atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Valorificarea acestor resurse

¹⁶ <https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/plan-national-strategic/PAC-Prezent-si-Viitor.pdf>

reprezintă baza dezvoltării sustenabile, dezvoltarea sectorului energetic fiind parte a procesului de dezvoltare a României.

Strategia Energetică are opt obiective strategice fundamentale care structurează întregul demers de analiză și planificare pentru perioada 2019-2030 și orizontul de timp al anului 2050, respectiv:

- ✓ Creșterea aportului energetic al României pe piețele regionale și europene prin valorificare resurselor energetice primare naționale;
- ✓ România, furnizor regional de securitate energetică;
- ✓ Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive;
- ✓ Energie curată și eficiență energetică;
- ✓ Modernizarea sistemului de guvernare energetică;
- ✓ Asigurarea accesului la energiei electrică și termică pentru toți consumatorii;
- ✓ Creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane;
- ✓ Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice.

PLANUL NAȚIONAL INTEGRAT ÎN DOMENIUL ENERGIEI ȘI SCHIMBĂRILOR CLIMATICE (PNIESC) 2021-2030

În urma aderării UE la Acordul de la Paris și odată cu publicarea Strategiei Uniunii Energetice, Uniunea și-a asumat un rol important în privința combaterii schimbărilor climatice, prin cele 5 dimensiuni principale:

- securitate energetică;
- decarbonare;
- eficiență energetică;
- piața internă a energiei și cercetare;
- inovare și competitivitate.

Astfel, Uniunea Europeană s-a angajat să conducă tranziția energetică la nivel global, prin îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Acordul de la Paris privind schimbările climatice, care vizează furnizarea de energie curată în întreaga Uniune.

Pentru a îndeplini acest angajament, UE a stabilit obiective privind energia și clima la nivelul anului 2030, după cum urmează:

- reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990;
- consum de energie din surse regenerabile de 32% în 2030;
- îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030;
- interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de 15% până în 2030.

În consecință, pentru a garanta îndeplinirea acestor obiective, fiecare stat membru a fost obligat să transmită Comisiei Europene un Proiect al Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) pentru perioada 2021-2030, până la data de 31 decembrie 2018. Proiectele PNIESC stabilesc obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice. În urma analizei planurilor integrate transmise de către toate statele membre, a rezultat faptul că există un decalaj între obiectivele UE și contribuțiile Statelor Membre în materie de energie din surse regenerabile și eficiență energetică:

- ✓ Există o diferență între ținta SRE de 32% asumată la nivelul UE și cea rezultată conform acestor planuri, care se situează între 30,4% și 31,9%;

- ✓ A rezultat o reducere în materie de consum primar situată între 26,3% și 30,2%, iar în materie de consum final situată între 26,5% și 30,7%.¹⁷

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL SECȚIUNEA VIII - ZONE CU RESURSE TURISTICE

În conformitate cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, Planul de Amenajarea Teritoriului Național este suportul dezvoltării complexe și durabile a teritoriului care are caracter director și se elaborează pe secțiuni specializate, aprobate de către Parlamentul României.

Turismul constituie pentru Romania sectorul economic care dispune de un valoros potențial de dezvoltare neexploatat suficient și care poate deveni o sursă de atracție atât pentru turiști, cât și pentru investitori. În prezent există o serie de programe de investiții guvernamentale ce pot contribui la dezvoltarea unităților administrativ teritoriale care prezintă un potențial turistic important.

Prin Legea nr.190/2009 a fost aprobată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a VIII-a – zone cu resurse turistice. Prin actul normativ se stabilește că în unitățile administrativ teritoriale cu resurse turistice, care au fost identificate pe baza unor criterii obiective, turismul este considerat activitate economică prioritară, investițiile pentru dezvoltarea acestei activități vor fi orientate cu precădere spre aceste zone, iar proiectele de infrastructură specific turistică, tehnică și de protecția mediului pentru zone cu resurse turistice vor fi promovate cu prioritate prin programele de dezvoltare naționale, regionale și județene.

Pentru stabilirea obiectivă a potențialului turistic existent la nivelul fiecărei unități administrativ teritoriale a fost elaborată o metodologie de analiză multicriterială de evaluare care a fost utilizată în mod unitar pe tot parcursul elaborării studiilor de fundamentare a secțiunii a VIII a Planului de amenajarea teritoriului național. Pentru aceasta, au fost stabilite patru categorii de elemente de analiză, respectiv:

- resursele turistice naturale;
- resursele turistice antropice;
- infrastructura specific turistică;
- infrastructura tehnică.

Se prevede reactualizarea anexelor Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice prin includerea și a altor administrații teritoriale în lista unităților administrativ teritoriale cu resurse turistice mari sau foarte mari.

Pe termen mediu și lung, aceste modificări vor crea un impact pozitiv în sensul că unitățile administrativ teritoriale considerate ca având resurse turistice vor avea șanse mai mari în atragerea de finanțări nerambursabile, în condițiile în care proiectele de infrastructură specific turistică, tehnică și de protecția mediului, pentru unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice vor fi promovate cu prioritate, prin programele naționale, regionale și județene de dezvoltare.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE A ECOTURISMULUI 2019-2029

Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora a condus la apariția ecoturismului ca formă distinctă de turism, menită să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, în concordanță cu cerințele

¹⁷ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.

anumitor segmente de turiști, care doresc să își petreacă vacanța în natură și totodată să creeze posibilități de dezvoltare locală a comunităților.

În ciuda faptului că țara noastră deține un patrimoniu ecoturistic deosebit, cu potențial mare de valorificare, ecoturismul este un segment confruntat cu numeroase probleme, cum ar fi: slaba cooperare la nivel local, promovarea modestă la nivel național și internațional, slaba dezvoltare a infrastructurii specifice ecoturismului, migrația forței de muncă, numărul redus al celor cu o bună pregătire în domeniu, un cadru legal ce nu răspunde suficient nevoilor din domeniul serviciilor locale etc.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului își propune să prezinte stadiul actual de dezvoltare al acestei forme de turism la nivel național și să vină cu un set de direcții care să orienteze eforturile de valorificare prin ecoturism al unor zone în care natura și cultura locală ocupă un loc central, în concordanță cu cerințele impuse de legislația națională, precum și de convențiile internaționale la care România a aderat.

Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul acestor destinații și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale.

Dezvoltarea activităților ecoturistice în cadrul comunităților locale și în cadrul ariilor naturale protejate implică o serie de beneficii socio-economice, respectiv:

- generează apariția locurilor de muncă pe plan local (direct în sectorul turistic sau în sectoarele conexe). Prin creșterea veniturilor și a standardelor de viață pentru populația locală, generațiile tinere sunt încurajate să rămână în cadrul comunității;
- stimulează economia locală prin dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor turistice (servicii de cazare, alimentație, transport, facilități recreative, produse meșteșugărești și servicii de ghidaj, suveniruri);
- stimulează economia rurală prin crearea sau creșterea cererii de produse agricole necesare asigurării serviciilor turistice;
- impulsionează dezvoltarea infrastructurii, fapt ce aduce beneficii în egală măsură și populației locale;
- stimulează dezvoltarea regiunilor periferice prin inserții de capital;
- stimulează îmbunătățirea relațiilor interculturale dintr-o regiune;
- în condițiile unei dezvoltări normale, turismul poate duce la autofinanțarea mecanismelor dezvoltării de care pot beneficia administratorii ariilor naturale protejate ca instrument pentru conservarea acestora;
- sprijină activitățile de conservare, prin convingerea guvernelor și a publicului asupra importanței arealelor naturale.

MASTER PLANUL GENERAL DE TRANSPORT AL ROMÂNIEI

Proiectele de infrastructură sunt investiții publice de importanță strategică pentru România, care asigură creșterea calității vieții, conectivitatea cu coridoarele de transport transeuropene și creșterea mobilității populației și a mărfurilor, iar întârzierea pregătirii portofoliului de proiecte pentru perioada de programare 2021-2027 va avea impact direct asupra pierderii de sume alocate României prin programele operaționale aferente acestei perioade de programare, context care impune reglementarea în regim de urgență a unor măsuri pentru diminuarea acestei categorii de risc.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2016 a fost aprobat Master Planul General de Transport al României, document strategic de dezvoltare a infrastructurii de transport rutier, feroviar, aerian, naval

și intermodal/multimodal, sursele de finanțare pentru dezvoltarea infrastructurii de transport, strategia de implementare a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii de transport precum și asigurarea activității de întreținere și reparații curente pentru infrastructura de transport până în anul 2030.

Strategia de implementare a Master Planului General de Transport al României reprezintă o prioritizare a proiectelor și includerea lor în sursele de finanțare pentru cele două exerciții financiare: 2014-2020 și respectiv 2021- 2027. Acest document strategic are ca instrument de decizie Modelul Național de Transport, care utilizează date de natură economică, demografică și de transport pe baza cărora se determină prognozele de trafic pentru toate modurile de transport la nivelul unui proiect de infrastructură utilizate pentru fundamentarea analizei cost-beneficiu în vederea prioritizării proiectelor.

Master Planul General de Transport al României trebuie să contribuie la o dezvoltare în mod durabil, unul dintre rezultatele sale estimate fiind: „Un sistem de transport durabil (sustenabil)”.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI „O ROMÂNIE ECHITABILĂ”, 2022-2027

Drepturile persoanelor cu dizabilități sunt definite de Convenția Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD) și, asemenea majorității statelor lumii, România s-a angajat să respecte aceste drepturi semnând CDPD.

Statul român a pregătit Strategia Națională privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități pentru perioada 2022-2027. Strategia conține un plan de măsuri pentru implementarea CDPD în România menit să asigure respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și să îmbunătățească condițiile de trai ale acestora. Această strategie este importantă și pentru că reprezintă o condiție obligatorie în alocarea fondurilor europene în perioada 2022-2027.

Obiectivul general al Strategiei 2022-2027 este de a asigura participarea deplină și efectivă a persoanelor cu dizabilități, bazată pe libertatea de decizie, în toate domeniile vieții și într-un mediu accesibil și rezilient. Strategia are 9 direcții de acțiune, iar fiecare direcție de acțiune are un obiectiv general și mai multe obiective specifice:

1. Accesibilitate și mobilitate - Obiectiv general: Asigurarea accesului fizic, informațional și comunicațional al persoanelor cu dizabilități la produsele, serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi.
2. Protecția efectivă a drepturilor - Obiectiv general: Recunoașterea egală în fața legii a persoanelor cu dizabilități pentru exercitarea tuturor drepturilor fundamentale, inclusiv de a lua decizii în toate aspectele vieții lor.
3. Ocupare - Obiectiv general: Asigurarea oportunității persoanelor cu dizabilități de punere în aplicare și de dezvoltare a calificării și a competențelor, precum și a potențialului creativ și productiv, într-o ocupație liber aleasă și într-un loc de muncă incluziv, accesibil, adaptat.
4. Protecție socială, inclusiv abilitare/reabilitare - Obiectiv general: Asigurarea unui standard de viață adecvat pentru persoanele cu dizabilități cu șanse egale cu toate celelalte persoane.
5. Viață independentă și integrare în comunitate, inclusiv accesul la servicii publice - Obiectiv general: Asigurarea vieții independente pentru persoanele cu dizabilități, drept fundamental al omului, esențială pentru dezvoltarea identității personale și realizarea potențialului uman.

6. Educație - Obiectiv general: Accesul copiilor și tinerilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale la o educație incluzivă de calitate în comunitate, în condiții de egalitate cu ceilalți copii și tineri, astfel încât să își poată atinge potențialul maxim de dezvoltare.
7. Sănătate - Obiectiv general: Asigurarea de servicii de sănătate de cea mai bună calitate pentru persoanele cu dizabilități.
8. Participare socială - Obiectiv general: Asigurarea participării active a persoanelor cu dizabilități, ca membri deplin ai societății, cu drepturi egale.
9. Implementarea CDPD și monitorizarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități - O garanție importantă a respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități constă în asigurarea cadrului de implementare și monitorizare a Convenției cu participarea și consultarea persoanelor cu dizabilități.

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ INTEGRATĂ PENTRU ORAȘE REZILIENTE, VERZI, INCLUZIVE ȘI COMPETITIVE 2022-2035 (POLITICA URBANĂ A ROMÂNIEI)

Abordările globale, cum ar fi Noua Agendă Urbană, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă sau recentul Pact Verde European al Comisiei Europene, trebuie transpuse în mod eficient în sfera urbană. În acest sens, Noua Cartă de la Leipzig propune un cadru de politici care oferă instrumentele care pot ajuta orașele să răspundă acestor provocări globale oferind soluții destinate asigurării unui mediu de viață de calitate și urmării binelui comun. Totdată, cadrul operațional de dezvoltare urbană dezvoltat prin Agenda Urbană pentru UE reprezintă o sursă de măsuri inovative pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare, de finanțare și de cunoștințe de la nivel național.

Politica urbană a României include:

- O viziune de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și rezilientă a României pentru perioada 2022-2035.
- Un instrument concret de transpunere la nivel național a obiectivelor și principiilor documentelor cadru la nivel european și la nivel național;
- Un cadru unic de planificare care să fundamenteze programele de finanțare cu fonduri europene și naționale. Un document care să cuprindă un set de principii directe de planificare, dezvoltare, management și susținerea zonelor urbane de toate dimensiunile, rezultat dintr-un proces colaborativ și de stabilirea responsabilităților între toate nivelurile de guvernare, bazat pe implicarea tuturor actorilor urbani relevanți, inclusiv societatea civilă și sectorul privat.
- Un cadru de fundamentare a politicilor urbane și a strategiilor locale, cu respectarea principiului autonomiei locale și a subsidiarității.
- O agendă comună a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale și a diferiților actori.
- Un proces participativ, colaborativ deschis tuturor actorilor implicați în procesul de dezvoltare urbană și teritorială care să schimbe mentalități în ceea ce privește dezvoltarea prezentă și viitoare a orașelor României și a zonelor metropolitane România a integrat Politica Urbană printre documentele strategice și prioritățile Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), reiterând astfel atât importanța procesului de elaborare a primei politici urbane naționale a României, cât și locul important ocupat de sustenabilitatea și redresarea economică a zonelor urbane în demersurile naționale de redresare post-COVID-19.

Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive 2022-2035 - Politica Urbană a României a fost realizată în cadrul proiectului Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România (SIPOCA 711), derulat de către MDLPA și Banca Mondială în cadrul unui parteneriat de asistență tehnică și cofinanțat din Fondul Social European (FSE), prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 –2020. Perioada de implementare a fost de 24 luni (2019-2021).

Energiile colective, resursele și implicarea unei game largi de parteneri pentru dezvoltare vor fi mobilizate spre realizarea:

*Zonele urbane din România sunt reziliente, ecologice, productive, competitive și incluzive, oferind locuitorilor o înaltă calitate a vieții și oportunități economice. Administrațiile publice locale sunt proactive, interactive, accesibile și sustenabile din punct de vedere fiscal. Acestea plasează cetățenii în centrul preocupărilor, prin parteneriate și colaborare pentru a co-crea soluții inteligente și inovatoare la provocările lor.*¹⁸

Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive 2022-2035 promovează următoarele principii:

1. Planificarea orașelor pentru oameni și, în mod esențial, pentru sănătatea și bunăstarea locuitorilor.
2. Orientarea orașelor către o economie circulară.
3. Dezvoltarea de orașe mai compacte și o concentrare mai mare pe reutilizarea potențialului existent prin regenerare urbană.
4. Adoptarea și maximizarea evoluției tehnologice atât în economiile orașelor, cât și în furnizarea către cetățeni de servicii prin abordări de tip oraș inteligent.
5. Sprijinirea orașului ca spațiu incluziv, care să ofere oportunități tuturor locuitorilor.
6. Promovarea abordărilor participative în dezvoltarea urbană.
7. Colaborarea și parteneriatele între diversele categorii de orașe, în interiorul și între regiuni vor fi cruciale pentru construirea unei noi abordări de multi-guvernare a dezvoltării urbane.
8. Cooperarea dintre orașe și unitățile administrativ teritoriale din teritoriul metropolitan pentru a asigura cadrul necesar de dezvoltare urbană durabilă.
9. Colaborarea dintre autoritățile publice de la niveluri teritoriale diferite (abordarea multi-nivel) pentru o dezvoltare urbană durabilă și integrată.
10. Străbucirea unei viziuni clare pentru dezvoltarea urbană, aliniată la dimensiunea urbană europeană și internațională.

Propunerile pentru o Strategie Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive se angajează în cadrul reprezentat de Noua Cartă de la Leipzig, dar îl completează prin adăugarea unei a patra dimensiuni a orașelor bine guvernate. Această politică urbană mobilizează astfel întreaga administrație publică și partenerii săi de dezvoltare și angrenează orașele spre realizarea celor patru dimensiuni interconectate menționate anterior. Prin urmare, (a) un oraș productiv și competitiv, (b) un oraș verde și rezilient, (c) un oraș echitabil și incluziv, și d) un oraș bine guvernat, acționează ca scopurile fundamentale ale recomandărilor propuse.

¹⁸ <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/12/ANEXA-STRATEGIA.pdf>

1.3.2 Propunerile de arhitectură pentru programele operaționale 2021-2027

Conform Memorandum-ului pe tema Programele operaționale/naționale și arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027, Comisia Europeană a emis reglementări comune pentru șapte fonduri cu gestiune partajată pentru a reduce fragmentarea utilizării resurselor financiare puse la dispoziția statelor membre din bugetul Uniunii Europene.

PREMISE:

- ❖ menținerea sistemului de management și control al fondurilor europene aferente politicii de coeziune din perioada de programare 2014-2020
- ❖ îmbunătățirea și simplificarea anumitor aspecte pentru a veni în sprijinul beneficiarilor politicii de coeziune.
- ❖ descentralizarea implementării și creșterea leadership-ului din partea tuturor actorilor implicați.

PRINCIPII:

- ❖ O mai bună coordonare între proiectele/operațiunile finanțate luând în calcul noile provocări
- ❖ O abordare unitară în termeni de proceduri/practici prin comasarea tuturor autorităților de management în cadrul MFE care va asigura coordonarea orizontală a structurilor de management
- ❖ O simplificare și mai bună coordonare pentru funcția de AM și funcția contabilă prin integrarea celei din urmă în cadrul AM
- ❖ Concentrarea și asigurarea continuității expertizei
- ❖ O adaptare reală a intervențiilor la nevoile și specificul regional prin descentralizarea gestiunii și implementării la nivelul ADR-urilor
- ❖ O abordare inovativă și integrată prin elaborarea programelor multifond.

Orientarea strategică privind utilizarea fondurilor europene este dată de Regulamentul privind prevederile comune (CPR) care conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

- I. Fondul european de dezvoltare regională,
- II. Fondul de coeziune,
- III. Fondul social european+
- IV. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)
- V. Fondul pentru azil și migrație (FAMI)
- VI. Fondul pentru securitate internă (ISF)
- VII. Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF).

Comparativ cu perioada de programare 2014-2020, Regulamentul privind prevederile comune (CPR) nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

În acest context, propunerea de regulament comun vizează îmbunătățirea coordonării și armonizării implementării fondurilor care furnizează contribuții în temeiul politicii de coeziune, respectiv Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE) și Fondul de coeziune, cu Fondul pentru sectorul maritim și al pescuitului și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM). Totodată, s-a avut în vedere asigurarea unui răspuns comun adecvat și complementar la provocările generate de crizele în materie de migrație și securitate, respectiv

guvernarea comună cu fondurile aferente domeniului afaceri interne, respectiv Fondul pentru azil și migrație, Fondul pentru securitate internă și Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize.

În concluzie, fondurile europene vor reprezenta în continuare unul dintre cele mai importante instrumente ce vor fi utilizate pentru reducerea disparităților regionale, precum și promovarea creșterii economice la nivel regional și local, consolidarea competitivității și creșterea ocupării forței de muncă, obiective de referință la nivelul Uniunii Europene. Îndeplinirea acestor obiective este posibilă prin asigurarea unui mediu favorabil investițiilor, înființarea de noi companii sau dezvoltarea celor existente contribuind semnificativ la crearea de noi locuri de muncă și generarea de valoare adăugată.

PROGRAMELE OPERAȚIONALE aferente implementării Politicii de Coeziune la nivel național pentru exercițiul financiar 2021 – 2027 sunt:

- Programul Educație și Ocupare
- Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
- Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021 – 2027
- Programul Asistență Tehnică 2021-2027
- Programul Dezvoltare Durabilă 2021-2027
- Programul Tranziție Justă
- Programul Sănătate 2021-2027
- Programul Sănătate 2021-2027
- Programele Regionale.

1.3.3 Strategii relevante la nivel regional

La elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Orașului Novaci 2024-2035, a fost avută în vedere încadrarea și corelarea cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel regional.

În baza prevederilor Comisiei Europene, Agenția pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Vest Oltenia participă la procesul de consultare, la nivel național și regional, pentru pregătirea perioadei de programare 2021-2027, proces coordonat de Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) și Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA).

Prin activitatea de planificare regionala, ADR Sud-Vest Oltenia contribuie la realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională, stipulate prin Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, și anume:

- ❖ diminuarea dezechilibrelor regionale existente;
- ❖ corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor;
- ❖ stimularea cooperării inter-regionale, interne și internaționale, transfrontaliere.

În vederea asigurării unei coordonări coerente și unitare a procesului de elaborare a documentelor de programare pentru perioada 2021-2027, MFE a elaborat un set de orientări metodologice ce au ca principal scop, stabilirea unor linii directoare pentru procesul de programare a fondurilor europene nerambursabile.

La nivel regional, elaborarea Planului de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 (PDR) se realizează respectând metodologia propusă de MLPDA cât și "Regulamentul - cadru pentru organizarea și funcționarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională".

PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2021-2027 AL REGIUNII SUD – VEST OLTENIA, reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea, plecând de la analiza socio-economică regională și având drept cadru obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevăzute

de proiectele de regulamente privind fondurile europene, își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social.

La nivel regional, elaborarea Planului de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 s-a realizat respectând atât metodologia comună propusă de MLPDA, cât și Regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională.

În vederea punerii în aplicare a Politicii de Coeziune Socială, Economică și Teritorială și a Agendei Urbane Europene și atingerea obiectivelor de politică europeană, respectiv o Europă mai inteligentă, mai ecologică, mai conectată, mai socială și mai aproape de cetățeni, Regiunea Sud-Vest Oltenia are nevoie de un fundament constituit la nivel regional și local, împreună cu actorii locali și regionali, care să se adapteze la situația specifică inter și intra-regională și la noile priorități pentru următoarea perioadă de programare 2021-2027.

Baza de pornire a PDR 2021-2027 a reprezentat-o evaluarea principalilor parametri socio-economici actuali la nivelul regiunii în vederea identificării gradului de dezvoltare și propunerii de soluții și acțiuni pentru următoarea perioadă de programare, inclusiv constituirea unui portofoliu de proiecte consistent, centrat pe realitățile concrete și necesarul din teritoriu.

Astfel, Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 reprezintă atât o reflectare a nevoilor de dezvoltare a regiunii, în vederea reducerii cât mai rapide a decalajelor existente față de regiunile mai dezvoltate din UE, cât și un instrument de prioritizare a investițiilor în regiune.

Cel mai important pilon al PDR Sud-Vest Oltenia îl constituie Strategia de Dezvoltare a Regiunii, cu rolul de a orienta dezvoltarea regională pentru un exercitiu financiar multianual și de a fundamenta accesul la fondurile europene în perioada 2021-2027.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD-VEST OLTENIA 2021-2027 reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social.

Strategia de dezvoltare este corelată cu politica de coeziune a Uniunii Europene pentru a fructifica la maxim oportunitatea folosirii fondurilor europene. Prioritățile Strategiei de dezvoltare regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 sunt:

- Creșterea competitivității economice a regiunii;
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii regionale;
- Dezvoltarea urbană durabilă;
- Dezvoltarea rurală durabilă și modernizarea agriculturii și pescuitului;
- Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii;
- Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a moștenirii cultural-istorice.

De asemenea, în conformitate cu documentele naționale aprobate de Guvernul României, Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Sud-Vest Oltenia va asigura funcția de Autoritate de Management pentru Programul Regional pentru Regiunea Sud-Vest Oltenia 2021-2027, aspecte reflectate și în cadrul Acordului de Parteneriat semnat cu Comisia Europeană.

PROGRAMUL REGIONAL PENTRU REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA 2021-2027 este un document strategic de programare și principalul instrument de finanțare pentru proiectele de dezvoltare ale regiunii, adresându-se atât autorităților publice, cât și mediului privat, în vederea creșterii calității vieții în regiune.

PR Sud-Vest Oltenia 2021-2027 acoperă domenii diverse precum inovarea/cercetarea, transferul tehnologic, creșterea competitivității IMM-urilor, digitalizarea în folosul cetățenilor, eficiența

energetică, dezvoltarea urbană, mobilitatea și accesibilitatea, infrastructura verde și biodiversitatea, infrastructura educațională, turism și patrimoniu cultural și dezvoltare teritorială integrată.

Viziunea strategică a POR Sud-Vest Oltenia 2021-2027 are la bază nevoile și oportunitățile de dezvoltare, identificate și prioritizate ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică a regiunii și complementare cu documentele regionale, naționale și europene prin care se stabilesc direcții de acțiune strategică: consolidarea capacităților și competențelor în materie de cercetare și inovare, precum și preluarea tehnologiilor avansate/ Intensificarea cooperării între universități/ instituțiile de cercetare și dezvoltare și mediul de afaceri.

Principala provocare constă în structurarea și transformarea ecosistemului regional de inovare într-unul pe deplin funcțional, pentru a sprijini mai bine companiile inovatoare în realizarea de proiecte mature și adoptarea de tehnologii care pot realiza transferul către industrie și piața sau chiar pentru a dezvolta noi afaceri în domeniile de specializare inteligentă identificate în RIS regional.

Strategia programului are rolul de a sprijini obiectivele de politică asumate la nivel de UE prin intermediul unor tipuri de investiții care să contribuie la competitivitatea regională, inovare și digitalizare, eficiența energetică, mobilitate și conectivitate.

Axe prioritare și obiectivele specifice ale Strategiei:

Axa prioritara 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

- consolidarea capacităților de cercetare și inovare și introducerea de tehnologii avansate;
- impulsivitatea creșterii și competitivității IMM-urilor;

Axa prioritara 2 - O regiune cu orașe Smart

- sprijinirea transformării digitale a economiei regionale și a domeniilor de interes public și fructificarea beneficiilor sale pentru cetățenii și întreprinderi;

Axa prioritara 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

- optimizarea utilizării resurselor prin sprijinirea și promovarea eficienței energetice, reducerea emisiilor de carbon și regenerare urbană prin dezvoltarea infrastructurii verzi în mediul urban;

Axa prioritara 4 - O regiune accesibilă

- Creșterea mobilității și conectivității prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier moderne și durabile;

Axa prioritara 5 - O regiune educată

- Creșterea accesului și participării la un învățământ de calitate, modern, corelat cu cerințele pieței muncii;

Axa prioritara 6 - O regiune atractivă

- creșterea potențialului culturii și turismului ca vehicule de coeziune și dezvoltare economică și socială;

Axa prioritara 7 – Promovarea dezvoltării durabile

Axa prioritara 8 - Asistența tehnică

- Dezvoltarea capacității administrative pentru implementarea PR la nivel regional.

Pornind de la provocările identificate prin documentele strategice și analizele elaborate la nivel regional și pe baza lecțiilor învățate în perioada 2014-2020, investițiile realizate vor promova schimbarea așteptată la nivelul regiunii, prin atingerea OSR. Totodată, intervențiile cheie realizate prin program vor contribui la atenuarea eșecurilor de piață și a riscurilor existente identificate în lipsa intervenției publice.

STRATEGIA REGIONALĂ PENTRU SPECIALIZARE INTELIGENTĂ RIS3 SUDVEST OLTENIA 2021-2027 a fost avizată în martie 2021 de către Consorțiul Regional de Inovare Sud-Vest Oltenia 2021-2027 în cadrul întâlnirii organizate de ADR Sud-Vest Oltenia.

Domeniile cu potențial de specializare care au primit aviz favorabil în cadrul ședinței CRI sunt următoarele: Sisteme de transport, Inginerie Industrială și Materiale, Agro-Alimentar, Sanatate și Wellness, TIC și Digitalizare, Industrii Creative, economia verde și economia circulară fiind apreciate ca principii transversale, la fel de importante. RIS3 Sud-Vest Oltenia 2021-2027 urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului dintre universități, institute de cercetare și companii, prin concentrarea resurselor în domenii cu potențial de specializare atent selectate, în care regiunea noastră deține reale avantaje economice și competențe, pentru a face tranziția la o economie mai verde, mai incluzivă și rezilientă la schimbările climatice.

PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT (PRAI) 2016-2025 REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD-VEST OLTENIA - Planul reprezintă un document de planificare strategică a nevoilor de formare care au drept scop îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socioeconomică la nivel regional și de creștere a contribuției învățământului superior la dezvoltarea regională, la orizontul anului 2020 și în perspectiva anului 2025.

Obiectivul major al planificării strategice a IPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Obiectivele SIDU Novaci se vor încadra în prioritățile la nivel regional, un accent ridicat fiind pus pe guvernanta bazată pe creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională.

STRATEGIILE DE DEZVOLTARE LOCALĂ ALE GRUPURILOR DE ACȚIUNE LOCALĂ - urmăresc menținerea populației în teritoriu și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor acestuia, prin modernizarea infrastructurii și a serviciilor de bază, dezvoltarea mediului de afaceri local, facilitarea incluziunii membrilor minorităților, îmbunătățirea performanțelor sectorului agricol.

Astfel, acestea sunt centrate pe trei priorități de dezvoltare rurală și cinci domenii de intervenție, fiecare fiind dezvoltat prin măsuri specifice în domeniul agricol, non-agricol, social, economic, dezvoltare locală. Măsurile propuse au rolul de a sprijini fermele de subsistență, accesul tinerilor în domeniul agricol, transferul de cunoștințe, creșterea competitivității întreprinderilor mici, dezvoltarea de domenii non-agricole, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor de bază, favorizarea incluziunii sociale, protecția mediului, utilizarea de tehnologii moderne și inovatoare.

1.3.4 Contextul la nivelul județului

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI GORJ 2021-2027 ȘI A PLANULUI STRATEGIC INSTITUȚIONAL EPSO

Obiectivul general al Strategiei de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027 este reprezentat de dezvoltarea integrată și echilibrată a județului Gorj printr-un proces de creștere economică durabilă, favorabil incluziunii sociale, orientat către îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, crearea de noi locuri de muncă, optimizarea serviciilor publice și conectarea la rețelele transeuropene de transport în perioada 2021-2027.

Strategia de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027 a fost elaborată în cadrul unui proces participativ, în ciuda tuturor greutăților cauzate de măsurile de distanțare socială impuse de Pandemia cu noul Coronavirus, menținute pe parcursul anului 2020-2021.

Activitățile legate de procesul consultativ au fost desfășurate, în cea mai mare parte, prin intermediul mijloacelor de comunicare la distanță.

Strategia de dezvoltare a județului Gorj 2021-2027 fixează prioritățile de dezvoltare sectorială și intersectorială ale comunității și direcțiile de acțiune pentru atingerea acestor priorități pe termen mediu și lung, pornind de la analiza contextului economic și social existent. Strategia este construită pe o abordare integrată, coordonată și intersectorială, adaptată noului context socioeconomic, luând în considerare provocările clasice ale secolului XXI, cum ar fi modificările structurale intervenite în funcționarea economiei sau în evoluția socio-demografică, necesitatea gestionării actualei crize declanșată de Pandemia mondială de SARS-CoV2 și a efectelor acesteia (șomajul, sărăcia și excluziunea socială), provocările generate de implementarea Pactului Ecologic European.

Planul strategic instituțional oferă oportunitatea de a identifica și susține inițiative relevante pentru rezolvarea problemelor comunității locale, prin descrierea în ansamblu, dintr-o perspectivă pe termen mediu și lung, a direcției viitoare a activităților instituției și stabilirea de punți de legătură între prioritățile urmărite și resursele financiare previzionate.

PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

Obiectivul acestui mecanism constă în reducerea impactului social și economic al tranziției regiunilor mono-industriale și carbonifer intensive, către o economie cu emisii reduse de gaze cu efect de seră.

România are o alocare indicativă totală JTF (Just Transition Fund – JTF) de aprox. 1,947 mld. de euro (a treia ca valoare după Polonia și Germania), din care 0,834 mld. euro FTJ și 1,112 mld. euro NGEU (Next Generation EU) la care se adaugă cofinanțare națională de 0,292 mld. euro (15% posibilitate în anumite condiții până la 50%) fiind disponibili un total de aprox. 2,240 mld. euro. Pentru a putea beneficia de alocările aferente JTF, statele membre vor trebui să elaboreze unul sau mai multe planuri teritoriale privind tranziția justă (PTTJ) ce vor fi aprobate de Comisia Europeană, ca parte a programului prin care sunt implementate.

Conform propunerii de regulament, Fondul pentru o Tranziție Justă va fi programat și utilizat la nivel NUTS 3 – județ sau părți ale acestuia, România optând pentru elaborarea unui plan teritorial pentru tranziție justă la nivelul fiecărui județ/teritoriu identificat. Cele 6 județe identificate în cadrul Anexei D a Raportului de țară, care vor primi finanțare prin JTF, sunt: Hunedoara, Gorj, Mureș, Prahova, Galați și Dolj, rămânând în negociere cu reprezentanții Comisiei Europene, oportunitatea includerii și a altor teritorii similare.

Acțiunile-cheie ale Fondului pentru o tranziție justă ar putea viza în special:

- investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor, proiecte de restaurare a terenurilor și de reconversie;
- investiții în dezvoltarea de tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată la prețuri accesibile, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, eficiența energetică și energia din surse regenerabile;
- investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou-înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică;
- investiții în crearea de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri și servicii de consultanță;
- investiții în activități de cercetare și inovare și promovarea transferului de tehnologii avansate;
- perfecționarea și recalificarea lucrătorilor;
- asistență pentru căutarea unui loc de muncă acordată persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;

- incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- asistență tehnică.

La documentele strategice amintite mai sus se adaugă și:

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN GORJ constituie documentul care transpune în planuri de măsuri programul de dezvoltare socioeconomică a județului Gorj. În cadrul documentului sunt identificate principalele disfuncționalități constatate la nivelul județului și stabilite prioritățile pentru fiecare domeniu de interes.

PLANUL DE MENȚINERE A CALITĂȚII AERULUI ÎN JUDEȚUL GORJ, 2019-2023 propune o serie de măsuri necesare a fi realizate astfel încât nivelul fiecărui poluant să se păstreze sub valorile limită/valorile țintă stabilite de Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător. Aceste măsuri vizează: măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din traficul rutier (limitarea și gestionarea mai eficientă a traficului, promovarea, îmbunătățirea, exinderea transportului public, continuarea implementării proiectelor mari de infrastructură, realizarea de piste/benzi dedicate bicicletelor), măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din încălzire în sectorul rezidențial (reabilitarea rețelelor de distribuție a energiei termice, programe de reabilitare termică a blocurilor de locuințe, alternative la cota de cărbune), măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din procesul de eroziune eoliană (întreținerea și extinderea spațiilor verzi, renaturarea 18 terenurilor degradate supuse eroziunii eoliene), măsuri pentru reducerea emisiilor rezultate din industrie (modernizare instalații de ardere).

PLANUL JUDEȚEAN DE GESTIONARE A DEȘEURILOR PENTRU JUDEȚUL GORJ 2019-2025 - Planul are ca obiective tehnice: toată populația județului, atât din mediul urban cât și rural, să fie conectată la serviciul de salubritate; creșterea etapizată a gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor municipale; colectarea separată a biodeșeurilor; reducerea cantității depozitate de deșeurii biodegradabile municipale; interzicerea la depozitare a deșeurilor municipale colectate separat; depozitarea numai a deșeurilor care au fost supuse operațiilor de tratare; creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale; depozitarea deșeurilor numai în depozite conforme; reducerea cantității de deșeurii municipale depozitate; colectarea separată și tratarea corespunzătoare a deșeurilor periculoase menajere; colectarea separată, pregătirea pentru reutilizare sau, după caz, tratarea corespunzătoare a deșeurilor voluminoase; încurajarea utilizării în agricultură a materialelor rezultate de la tratarea biodeșeurilor (compostare și digestie anaerobă); colectarea separată (de la populație și agenți economici) și valorificarea uleiului uzat alimentar; colectarea separată a deșeurilor textile de la populație.

1.3.5 Strategii relevante la nivel local

Strategia de dezvoltare economico-socială a orașului Novaci 2014-2022 și-a propus să valorifice potențialul, oportunitățile și realele disponibilități pentru dezvoltare, inclusiv crearea unui mediu de afaceri stimulative și competitiv, menit să atragă investiții private importante din țară și străinătate.

Baza Strategiei socio-economice a localității Novaci este reprezentată de conceptul de dezvoltare durabilă, principiu care stă la baza întregii creșteri economice și sociale. Acest concept implică asigurarea unui echilibru optim între creșterea economică și conservarea/reconstrucția cadrului natural, menit să asigure o dezvoltare armonioasă, capabilă să satisfacă atât cerințele actuale, cât și

cele de perspectiva, având ca obiectiv final armonizarea dintre beneficiile pe termen scurt ale mediului de afaceri și beneficiul pe termen lung al întregului mediu social.

Obiectivele strategice au rezultat din analiza sectorială a domeniilor strategice principale: (i) infrastructura și mediu, (ii) economic și (iii) Social și Administrația Publică Locală.

INFRASTRUCTURA

Obiectivul 1 – Creșterea nivelului de competitivitate și atractivitate

MEDIU

Obiectivul 2 – Reducerea poluării aerului, solului și a apelor și crearea unei comunități eficiente energetic

ECONOMIC

Obiectivul 3 – Creșterea capacității inovatoare și competitivității mediului de afaceri

SOCIAL

Obiectivul 4 – Dezvoltarea socială și culturală durabilă și echilibrată a comunității

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ (APL)

Obiectivul 5 - Îmbunătățirea capacității APL pentru atragerea de fonduri și management de proiecte, inclusiv cu privire la planificarea strategică.

Scopul **Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al Orașului Novaci** este de îmbunătățire a accesibilității în zonele urbane și asigurare a mobilității durabile, precum și a unor servicii de transport de calitate ridicată în interiorul zonelor urbane și pe arterele de penetrație către acestea.

P.M.U.D. al Orașului Novaci urmărește îndeplinirea următoarelor obiective fundamentale

- Accesibilitate - sistemul de transport și mobilitate va facilita accesul către destinații în care se desfășoară activități esențiale pentru toate categoriile de utilizatori;
- Eficiență economică - sistemul de transport și mobilitate va sprijini în continuare desfășurarea activităților economice în Orașul Novaci, în condiții de dezvoltare durabilă;
- Siguranță - sistemul de transport și mobilitate va urmări reducerea numărului de victime provenite din accidente rutiere, cu precădere din rândul participanților la trafic vulnerabili;
- Protejarea mediului - sistemul de transport și mobilitate va urmări reducerea impactului negativ asupra mediului (emisii de poluanți, de gaze cu efect de seră, zgomot);
- Calitatea vieții - sistemul de transport și mobilitate va fi orientat către îndeplinirea obiectivelor fundamentale de mai sus, contribuind la dezvoltarea urbană durabilă și la creșterea calității vieții în Orașul Novaci.

Pornind de la caracteristicile generale ale planurilor de mobilitate și ținând cont de obiectivele urmărite pentru Orașul Novaci, se poate evidenția faptul că măsurile recomandate prin P.M.U.D. urmăresc dezvoltarea unui sistem de transport urban care:

- Este accesibil și răspunde nevoilor de bază ale tuturor utilizatorilor în ceea ce privește mobilitatea;
- Echilibrează și satisface diversitatea cererii de servicii de mobilitate și transport provenite de la cetățeni, întreprinderi și industrie;
- Trasează o dezvoltare echilibrată și o mai bună integrare a diferitelor moduri de transport;
- Întrunește cerințele de durabilitate, punând în balanță nevoia de viabilitate economică, echitate socială, sănătate și calitate a mediului înconjurător;
- Optimizează eficiența și eficacitatea costurilor;
- Utilizează mai bine spațiul urban, precum și infrastructura și serviciile de transport existente;
- Îmbunătățește atractivitatea mediului urban, calitatea vieții și sănătatea publică;

- Îmbunătățește siguranța și securitatea traficului;
- Reduce poluarea aerului și poluarea fonică, emisiile de gaze cu efect de seră și consumul de energie;
- Contribuie la o performanță generală mai bună a rețelei transeuropene de transport și a sistemului european de transport ca întreg.

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Orașul Novaci cuprinde acțiuni grupate în planuri sectoriale privind următoarele tematici de mobilitate:

1. Intervenții majore asupra rețelei stradale - sunt propuse soluții de adaptare a rețelei existente astfel încât să se asigure îmbunătățirea circulației, ca urmare a distribuției fluxurilor de trafic, creșterea accesibilității teritoriale și reducerea costurilor externe;
2. Planul oferă o strategie pentru dezvoltarea serviciului de transport public local, acoperind componente de infrastructură, mijloace de transport și tehnici de operare (managementul traficului);
3. Transport de marfă - prezintă măsuri de translație către zona periferică a traseelor pe care este permis accesul vehiculelor de marfă, precum și de îmbunătățire a eficienței logisticii urbane (livrarea mărfurilor în mediul urban, reducând factori externi adiacenți precum zgomot, emisiile de CO₂, emisiile de substanțe poluante);
4. Mijloace sisteme alternative de mobilitate - planul include un pachet de măsuri de creștere a atractivității, siguranței și securității mersului pe jos și cu bicicleta. Dezvoltarea de noi infrastructuri velo, amenajarea de trasee pietonale ia în considerare și alte opțiuni în afara celor amplasate de-a lungul rutelor de transport motorizat. Cu scopul creșterii gradului de siguranță a circulației, sunt propuse campanii de informare și comunicare a tuturor participanților la trafic asupra modului preventiv de utilizare a spațiilor dedicate circulației publice și pentru orientarea către modurile de transport durabile (bicicleta). Se va pune accent pe formarea unei conduite preventive a conducătorilor auto vis-a-vis de prezența în trafic a bicicliștilor;
5. Managementul traficului - element cheie pentru planificarea mobilității urbane, managementul traficului sprijină factorii de decizie în realizarea obiectivelor asumate și gestionarea operațiunilor de trafic, ajutând totodată utilizatorii finali, cetățenii, prin prezentarea unor opțiuni de mobilitate durabilă. În ceea ce privește siguranța circulației, la elaborarea PMUD al Orașului Novaci acest aspect a fost considerat în toate etapele de elaborare, măsurile de reglementare și educare în domeniul siguranței rutiere completând paleta de proiecte propuse în domeniul managementului traficului;
6. Complementar soluțiilor deja implementate în zonele cu nivel ridicat de complexitate, sunt propuse amenajări ale spațiului public și reglementări ale circulației astfel încât să se asigure accesibilitate și siguranță pentru deplasările pietonale (inclusiv pentru persoanele cu nevoi speciale) și cu bicicleta;
7. Structura intermodală și operațiuni urbanistice necesare - măsurile propuse în PMUD contribuie la o mai bună integrare între modurile de transport disponibile;
8. Sunt propuse intervenții pentru monitorizarea implementării planului de acțiune și pentru aplicarea legislației europene și naționale în domeniul transporturilor.

Strategia de dezvoltare turistică a orașului Novaci formulează următoarele direcții de dezvoltare specifice sectorului turistic:

1. DEZVOLTAREA DOMENIULUI SCHIABIL SI A INFRASTRUCTURII TURISTICE PUBLICE

- a. Promovare
- b. Infrastructura
2. TURISM - VALORIFICAREA SI VALORIZAREA RESURSELOR NATURALE SI ANTROPICE
 - a. Introducerea unor concepte inovatoare de gazduire: franchising social / albergo diffuso
 - b. Crearea unui calendar de evenimente si a unui plan de animare teritoriala
 - c. Implementarea planului de marketing – brand local si marci inregistrate
 - d. Dezvoltarea unor forme complementare de turism – de evenimente, gastronomic, de business, medical etc.
3. ECONOMIE AGRO-MONTANA
 - a. Sprijin pentru dezvoltarea / modernizarea structurilor agricole – ferme montane
 - b. Sprijin pentru crearea grupurilor de producatori si a lanturilor scurte de aprovizionare
 - c. Crearea structurilor de economie sociala: valorificare resurse (fructe de padure, ciuperci etc.); eficienta energetica.
4. EDUCATIE SI CERCETARE
 - a. Formare in domeniul economiei si turismului montan, la toate nivelele de invatamant: gimnaziu, scoli profesionale, invatamant universitar si postuniversitar
 - b. Crearea si dezvoltarea de structuri de practica: ferme didactice, pensiuni didactice
 - c. Realizarea unui Pol de competitivitate / Cluster montan, având următoarele posibile domenii de expertiză:
 - i. Urbanism, amenajare teritorială și arhitectură montană
 - ii. Amenajarea și echiparea zonelor montane – iarnă
 - iii. Amenajarea și echiparea zonelor montane - vară
 - iv. Protecția mediului și riscuri naturale în zonele montane
 - v. Guvernanță locală și politici publice în zonele montane
 - vi. Exploatare, servicii și formare profesională în meserii montane
5. MEDIU
 - a. Gestiunea si valorificarea deseurilor
 - b. Crearea unei retele integrate a ariilor protejate
 - c. Mentinerea biodiversitatii

1.4 PROCESUL DE CONSULTARE ȘI IMPLICARE A FACTORILOR INTERESAȚI

1.4.1 Cercetarea sociologică și consultări tematice

Fundamentarea deciziilor în domeniul reglementării amenajării teritoriului și al dezvoltării strategice locale reprezintă un demers în care elementul participativ este esențial. El ar trebui să plece de la identificarea tematicii teritoriului, așa cum este percepută de actorii locali definiți ca grupuri semnificative în acțiunea locală. La nivelul teritoriului de proiect, definit ca Orașul Novaci, șapte domenii par a preocupa și influența dezvoltarea strategică locală. Acestea domenii sunt: economic, demografic/populație, administrație publică, educație, societate civilă/ONG (din perspectiva europeană privind guvernanță locală ca nou mecanism al administrării locale), sănătate, cultura-sport. Prin prisma reprezentanților semnificativi ai acestor domenii trebuie definite:

- Principalele probleme din orașul Novaci
- Elementele reprezentative pentru teritoriu

- Definirea nevoilor de dezvoltare
- Percepția asupra serviciilor furnizate

Ca orice demers definitoriu evaluarea trebuie să pornească de la întrebările fundamentale ale oricărui demers strategic și anume:

- Cine suntem azi? (definirea potențialului)
- De unde vin? (definirea identitară)
- Încotro mă îndrept? (definirea unei viziuni/abordarea)

În decursul anului 2023 au fost aplicate atât chestionare, concomitent cu organizarea de focus grupuri și organizarea unei dezbateri publice, în anul 2024. Principalele aspecte care s-au desprins în urma consultării factorilor interesați sunt următoarele:

1. Cine suntem astăzi? (definire potențial)

Economie locală

În general, factorii interesați consultați consideră zona montană cu întreg potențialul său drept cea mai importantă resursă. Administrația locală, precum și ceilalți factori interesați, pare să fie conștienți de faptul că nu au identificat sau susținut inițiative care să valorifice acest potențial. Astfel, cu toate că turismul, sprijinit pe atractivitatea dată de așezarea geografică, ar fi un domeniu care s-ar putea dezvolta în oraș, au existat puține proiecte de animare teritorială care să susțină multitudinea de unități de cazare apărute în zonă. Deși este conștientizată o slabă reprezentativitate a mediului privat, în percepția factorilor locali, sunt necesare parteneriate cu administrația publică pentru încurajarea dezvoltării de proiecte private majore, care să susțină din punct de vedere economic dezvoltarea locală. Există speranța că aceste parteneriate sunt susceptibile să încurajeze și, mai ales, să sprijine financiar și logistic dezvoltarea de afaceri care să relanseze economia locală. Principalele dificultăți percepute de administrație sunt lipsa investitorilor și lipsa terenurilor publice pe care administrația să le propună antreprenorilor pentru atragerea acestora.

Guvernare locală

Deși are la dispoziție unele instrumente strategice pentru modelare prin politici locale și sprijin antreprenorial, precum PUG actualizat și Registrul Agricol, administrația locală dispune de un dispozitiv de sprijin antreprenorial limitat la concesiune și unele reduceri fiscale în conformitate cu legea. Percepția administrației, susținută de a tuturor celorlalți factori locali, este că politicile sale au rezolvat atât problema reabilitării infrastructurii locale rutiere, cât și a infrastructurii de servicii publice.

Societatea civilă

Societatea civilă este cvasi-inexistentă ca reprezentativitate pe plan local. Sunt cunoscute acțiunile unor organisme de la nivel național sau județean.

2. De unde vin? (definire identitară)

Toți factorii locali consultați se simt identitar gorjeni din Oltenia de sub munte, considerând aceasta un motiv de mândrie. Ca responsabili în susținerea identitară, administrația a susținut direct și/sau indirect obiceiuri/tradiții precum Târgurile, Nedeile, Festivalul Tocanului sau Festivalul Urcatului Oilor la Munte.

3. Încotro mă îndrept? (definire viziune/abordare)

Principalele proiecte locale în viziunea factorilor locali consultați vizează dezvoltarea turismului și a sectorului agrozootehnic. Relansarea economiei locale pare posibilă fiind bazată pe constituirea filierelor economice. Acestea ar putea valorifica produsele locale agricole în special cele din zootehnie,

dar s-ar putea constitui și în lanțuri de servicii de turism care să promoveze domeniul schiabil Râncea și tradițiile locale. Dezvoltarea strategică pentru viitor este văzută în proiecte județene și regionale dar și proiecte la nivel microzonal.

1.4.2 Colectarea de provocări și soluții urbane (citadini.ro, facebook)

Citadini.ro este o platformă de colectare de idei și propuneri pentru prima politică urbană din România. În plus, este un loc de întâlnire pentru specialiștii și pasionații de dezvoltare urbană pentru a se conecta, discuta și accesa resursele puse la dispoziție de platformă. Această platformă și resursele pe care le pune la dispoziție au fost consultate în procesul de definire a strategiei de dezvoltare a orașului Novaci, atât sub aspectul inventarierii și studierii fenomenului de politică urbană, cât și sub aspectul adoptării bunelor practici în domeniu.

Politica Urbană reprezintă viziunea de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și rezilientă a României. Ea va stabili o agendă comună a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale și a diferiților actori.

Proiectul “Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România” este cofinanțat din Fondul Social European (FSE), prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 – 2020 (cod SMIS 129720, cod SIPOCA 711). Obiectivul proiectului constă în elaborarea Politicii Urbane ca instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică a orașelor din România, prin:

- fundamentarea cadrului normativ, investițional și financiar;
- schimbarea mentalității în ceea ce privește procesul de dezvoltare urbană.

O politică urbană națională pentru toate categoriile de zone urbane este fundamentală în implementarea obiectivelor de dezvoltare ale Noii Agende Urbane aprobate în cadrul Conferinței Habitat III a Organizației Națiunilor Unite, în 2016, respectiv în implementarea acțiunilor Agendei Urbane pentru UE. Politica Urbană va fi elaborată în conformitate cu prevederile Noii Carte de la Leipzig, document care a fost aprobat în cadrul Președinției Germaniei la Consiliul UE, semestrul II 2020. Ea va asigura un cadru unic de planificare care va fundamenta programele de finanțare cu fonduri europene și naționale, pregătind astfel următorul exercițiu de finanțare 2021-2027.

Zonele urbane sunt precum organismele vii. Ultimele decenii ne-au arătat că efectele globalizării se traduc într-un ritm dinamic de adaptare și evoluție a orașelor. Orice schimbare externă (regională, națională sau internațională) afectează comunitățile în care trăim. Într-un citat celebru, Benjamin Franklin afirma că dacă eșuezi să planifici, planifici să eșuezi. Acest lucru este perfect valabil pentru zonele urbane. Fiecare decizie administrativă modelează comunitățile în care trăim și afectează ritmul zilnic al vieții. Fenomenul migrației dinspre zonele rurale către centrele urbane reprezintă însăși esența dorinței oamenilor de a trăi mai bine, în medii adaptate dinamicilor prezentului și cu o viziune clară despre viitor. Din aceste considerente, competiția dintre zonele urbane naționale pentru cetățeni, mediul privat, resurse financiare și proiecte de investiții devine oarecum similară cu cea dintre companii în atragerea de noi piețe și clienți. Datorită acestui lucru, conectarea comunității la fluxurile globale prin proiecte urbane bine determinate în cadrul unor strategii comprehensive reprezintă un avantaj competitiv vital, într-o lume tot mai interdependentă. Pentru ca o strategie integrată de dezvoltare urbană să își atingă scopul, următoarele elemente sunt esențiale: o analiză realistă a situației actuale,

implicarea societății civile încă din primele etape ale elaborării strategiei și finalizarea strategiei cu un portofoliu de proiecte prioritare bine încadrate în timp și comunicate transparent.

Principala resursă a platformei utilizată în elaborarea strategiei a fost Ghidul pentru elaborarea SIDU, care oferă o serie de instrumente practice utile în procesul de planificare, astfel încât energiile și eforturile de la nivel local să poată fi canalizate cât mai eficient, către creșterea nivelului de participare publică și identificarea proiectelor cu impact major pentru următoarea perioadă de programare. Nu în ultimul rând, acest ghid are rolul de a sprijini orașele din România în alinierea cu direcțiile și obiectivele Politicii Urbane a României și transpunerea lor în practică, devenind astfel orașe verzi și reziliente, competitive și productive, juste și incluzive și bine guvernate.

1.4.3 Bugetare participativă

Bugetarea participativă este o formă de implicare directă a cetățenilor în procesul de decizie a modului în care sunt cheltuiți banii publici în raport cu nevoile locale. Este un proces deschis, transparent și inovativ de a distribui fondurile publice în mod echitabil, acolo unde comunitatea decide prin vot liber, contribuind astfel la descentralizarea deciziei publice în avantajul cetățenilor. Totodată, este și un instrument foarte util de comunicare, prin intermediul căruia municipiul va încuraja cetățenii orașului să identifice neajunsurile anumitor zone ale urbei și să propună rezolvarea problemelor prin soluții concrete și bugete dedicate.

Odată cu dezvoltarea proiectelor de digitalizare în folosul cetățenilor, prezenta strategie prevede crearea unei platforme de bugetare participativă, care va implica cetățenii orașului Novaci în angrenajul democratic de deliberare și luare a deciziilor pentru stabilirea celor mai bune modalități de cheltuire a banilor publici destinați rezolvării unor probleme, înfrumusețării și îmbunătățirii arealului urban.

Prin intermediul platformei, cetățenii pot să-și expună online problemele cu care se confruntă, să sugereze soluții de rezolvare, să propună idei și inițiative proprii pentru o viață mai bună și mai plăcută în zona unde locuiesc sau în alte zone ale orașului, să participe activ la stabilirea priorităților în cheltuirea banilor publici, să fie creativi și inovativi și să implice activ comunitatea din care fac parte.

Procesul pe care îl presupune implicarea în luarea de decizii din partea comunității prin vot liber și independent oferă oportunitatea și dreptul civic de asumare de către comunitate a rolului de motor decizional și de participant activ în identificarea, definirea, modul de abordare și rezolvarea problemelor orașului.

Propunerile de proiecte pot viza modernizarea infrastructurii stradale (alei, trotuare, scuaruri, zone pietonale), amenajare de spații verzi, locuri de joacă, mobilitate, accesibilitate și siguranța circulației, amenajare spații publice (mobilier urban, iluminat public), infrastructură educațională și/sau de sănătate, infrastructură cultural/sportivă/socială, digitalizare.

Sub formă de vot, cetățenii vor putea decide o ierarhie a nevoilor conform propunerilor publicate și le vor putea alege pe cele mai solide pentru a fi implementate. În acest fel, platforma de bugetare participativă va oferi cetățenilor posibilitatea de a aloca resurse, de a prioritiza cheltuirea bugetelor alocate pe nevoile identificate și de a monitoriza, totodată, cheltuielile implicate.

Bugetarea participativă permite comunității să devină actorul principal în promovarea inițiativelor locale și beneficiarul materializării acestora.

Bugetarea participativă este un instrument eficient de transparentizare, pentru că implică în mod direct membrii comunității în procesul decizional central. Credem că talentele multor arhitecți, designeri sau oameni cu imaginație vor fi suscitate și implicate în procesul decizional de revigorare urbană. În același timp, aderarea administrației la bunele practici europene și la promovarea de politici publice cu caracter participativ se impun ca o necesitate de stringență actualitate, adecvată și pliată pe o lipsă care există în sistemul decizional din cadrul orașului Novaci.

1.5 STADIUL IMPLEMENTĂRII DOCUMENTAȚIILOR EXISTENTE

Perioada de planificare avută în vedere în anul 2014-2020, de 7 ani, a fost una improprie în vederea alegerii și definirii unei viziuni strategice.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Novaci a definit obiectivele strategice de dezvoltare. *Obiectivele strategice deriva din analiza făcută pe baza procesului consultativ al comunității, considerând pe de o parte resursele locale, iar pe de alta parte viziunea pe orizontul de timp considerat (2014 – 2020).*

Dezvoltarea orașului Novaci este în mod substanțial influențată de aplicarea unui management adecvat și axat pe mai multe direcții:

- (i) dezvoltarea infrastructurii și asigurarea accesului la această infrastructură,*
- (ii) asigurarea unor servicii publice de calitate și rezolvarea problemelor de mediu,*
- (iii) dezvoltarea sectorului manufacturier și al agriculturii,*
- (iv) dezvoltarea facilităților de petrecere a timpului liber în paralel cu dezvoltarea turismului*
- (v) creșterea vizibilității autorității publice locale și mărirea procentului de încasări la bugetul local.*

Obiectivele strategice sunt rezultate din analiza sectorială a domeniilor strategice principale: (i) infrastructură și mediu, (ii) economic și (iii) Social și Administrația Publică Locală.

INFRASTRUCTURA

Obiectivul 1 – Creșterea nivelului de competitivitate și atractivitate

MEDIU

Obiectivul 2 – Reducerea poluării aerului, solului și a apelor și crearea unei comunități eficiente energetic

ECONOMIC

Obiectivul 3 – Creșterea capacității inovatoare și competitivității mediului de afaceri

SOCIAL

Obiectivul 4 – Dezvoltarea socială și culturală durabilă și echilibrată a comunității

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ (APL)

Obiectivul 5 - Îmbunătățirea capacității APL pentru atragerea de fonduri și management de proiecte, inclusiv cu privire la planificarea strategică.

Se remarcă un grad ridicat de implementare a celor mai importante proiecte pentru comunitate. În mare parte investițiile au fost canalizate către finalizarea proiectelor de infrastructură, atât a celei de bază, cât și a celei suport pentru alte categorii de servicii, precum cele educaționale și culturale.

Nr. Crt	Domeniu/Tema proiect	Stadiu proiect	Sursa de finanțare
1	<i>Construirea rețelelor de canalizare pentru toate localitățile componente ale orasului Novaci</i>	POIM - Aparegio	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
2	<i>Refacerea podurilor din localitate care necesita acest lucru</i>	Nefinantat	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
3	<i>Alimentarea cu apă potabilă în toate localitățile componente ale orasului</i>	POIM - Aparegio	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
4	<i>Modernizarea si reabilitarea pietei agroalimentare in vederea aducerii la standarde europene</i>	<i>In executie 9 Proiect finantat CNI -78.5400.000 lei</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
5	<i>Reabilitarea și modernizarea tuturor școlilor și grădinițelor din localitate</i>	<i>In executie – PNDL 10.351.610,11</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
6	<i>Mărirea podurilor din oras pentru o circulație fluentă, fără dificultăți- acolo unde este cazul</i>	Nefinantat	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
7	<i>Modernizarea iluminatului public pe raza întregii localitati</i>	Finalizat PNDL	<i>Finantari nerambursabile externe</i>

			Fonduri guvernamentale Alte surse
8	<i>Înființarea de trotuare și modernizarea trotuarelor existente</i>	Nefințat	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
9	<i>Construirea de locuințe cu destinație socială</i>	Nefințat	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
10	<i>Construirea de locuințe pentru specialiști</i>	PNRR	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
11	<i>Construire bloc de locuințe P+3</i>	In executie, finantat prin ANL - 11.010.247 lei	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
12	<i>Achiziționarea de utilaje pentru întreținerea dru-murilor în cadrul primă-riei: tractor, plug pentru dezăpezire, sărăriță, remorcă, buldoexcavator, autograder, autospeciala multifunctionala</i>	Nefințat	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
13	<i>Amenajarea unei baze sportive multifuncționale</i>	In curs de solicitare finantare prin CNI	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
14	<i>-Construire teren fotbal cu gazon artificial</i>	Nefințat	Finantari nerambursabile externe

			Fonduri guvernamentale Alte surse
15	Reabilitarea termică a clădirilor ce aparțin primăriei	Eficientizari finantate prin PNRR	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
16	Introducerea de încălzire centralizată în clădirile ce aparțin administrației locale și reabilitarea acestora	Nefinantat	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
17	Reabilitarea fostului sediu administrativ al Raionului Novaci	Nefinantat	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
18	Introducerea de gaze naturale în toate localitățile componente	In curs de semnare contract de finantare prin programul Anghel Saligny	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
19	Reabilitarea, modernizarea și reutilizarea așezămintelor culturale (biserici și casa de cultura)	In executie – fonduri prin CNI si ministerul Cultelor 5.685650,29 lei	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
20	Construirea și amenajarea de stații de autobuz peste tot unde se impune și redimensionarea celor existente	In executie – POR – Realizarea rețelei de transport public in oras Novaci	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse
21	Reabilitarea, modernizarea dotarea si extinderea (acolo unde este cazul) a tuturor scolilor din localitate;	In executie - In executie – PNDL 10.351.610,11	Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale

			<i>Alte surse</i>
22	<i>Realizarea unei rețele de comunicații pe internet între principalele instituții ale orașului Înființarea centrului PAPI și telecentru</i>	<i>Nefințat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
23	<i>Integrarea sistemelor informatice la nivelul localității, crearea unui infochiosc</i>	<i>Nefințat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
24	<i>Modernizarea, reabilitarea și dotarea spitalului din localitate</i>	<i>In curs - PNRR</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
25	<i>Construirea de capele în toate localitățile aparținătoare</i>	<i>In executie – Ministerul cultelor 320.000</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
26	<i>Reabilitarea, modernizarea și utilizarea policlinicii din oraș</i>	<i>Realizat din fonduri proprii</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
27	<i>Retehnologizarea și modernizarea rețelei de energie electrică</i>	<i>Realizata de CEZ</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>

28	<i>Extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice pe suprafețele propuse în PUG să fie introduse în intravilan</i>	<i>Realizata fonduri proprii</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
30	<i>Realizarea unei pagini web de prezentare a zonei</i>		<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
31	<i>-Reabilitare primărie;</i>	<i>Realizata din fonduri proprii</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
31	<i>Tipărirea de pliante pentru prezentarea localității</i>	<i>Realizate din fonduri proprii</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
32	<i>Achiziționarea de europu-bele pentru colectarea selectivă a deșeurilor</i>		<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
33	<i>Modernizarea drumurilor de acces către obiectivele turistice (crearea infrastructurii necesare dezvoltării turismului)</i>		<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>

	<i>Reabilitarea si modernizarea strazilor localitatii</i>	<i>In curs de realizare – fonduri Anghel Saligny</i> 18.032.727,01 lei	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
34	<i>Prestări de servicii de topografie și cadastru în toata localitatea</i>	<i>In executie – finantare OCPI</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
35	<i>Dezvoltarea unui complex turistic de dimensiuni medii in Valea Gilortului.</i>	<i>Nefinantat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
36	<i>Infintarea unui muzeu al oieritului</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
37	<i>Construirea unui centru SPA</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
38	<i>Incurajarea construirii de pensiuni și cabane turistice – zona Ranca, in orasul Novaci si localitatile apartinatoare</i>		<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>

39	<i>Producerea de energie verde prin infintarea de parcuri fotovoltaice</i>	<i>Depus spre finantare</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
40	<i>Amenajarea de spatii verzi si parcuri de joaca pentru copii</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
41	<i>Instruirea personalului din cadrul directiei de taxe si impozite locala, in vederea eficientizarii colectarii taxelor si impozitelor</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
42	<i>Infintarea unui centru de pregatire sportiva pentru tinerii din localitate</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
43	<i>Reabilitarea scolii de pe strada Ranca si transformarea ei in Muzeu al orasului</i>	<i>In curs de realizare</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
44	<i>Realizarea unui traseu de cablu intre Valea Gilortului si parcare Plopu</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
45	<i>Construirea unui drum intre Pocioalitea si Novaci pe varianta scurta</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale</i>

			Alte surse
46	<i>Infintarea unui Salon de joc si hora Novaceana</i>	<i>In curs de realizare – POR centru de arte</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
47	<i>Realizarea de stane ecologice tinand cont ca ocupatia de baza a novacenilor este cresterea oilor</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
48	<i>Amenajarea de parcuri in localitate</i>	<i>Realizate pe fonduri din bugetul local</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
49	<i>Redimensionarea Salii de sport de la Scoala Gimnaziala Novaci</i>	<i>Depus spre finantare POR 2021 - 2027</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
50	<i>Infintarea de piste pentru biciclete</i>	<i>In executie – finantare POR si PNRR</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
51	<i>Amenajarea de spatii de joaca la toate Gradinitile si Scolile Generale</i>	<i>In curs de executie</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
52	<i>Infintarea unui Centru de colectare si valorificare a fructelor de padure</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>

53	<i>Construirea unei fabrici de conserve in Novaci</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
54	<i>Adoptarea de masuri pentru mentinerea tineretului in Novaci</i>		<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
55	<i>Constituirea de parteneriate cu alte entitati publice, ONG-uri sau parteneri privati in vederea realizarii de proiecte care sa duca la dezvoltarea zonei</i>		<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
56	<i>Infintarea unui centru de colectare si prelucrare a lanii in orasul Novaci, Județul Gorj</i>	<i>Nerealizat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
57	<i>Construire centru de tineret, amenajare loc de joaca si pasaj pietonal, sat Pociovalistea, oras Novaci</i>	<i>In curs de executie – POR 2014 - 2020</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
58	<i>Realizarea retelei de transport public de calatori in orasul Novaci, judetul Gorj</i>	<i>In executie – finantare POR 2014 - 2020</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
59	<i>Extindere si modernizare ambulatoriu de specialitate al spitalului orasenesc Novaci</i>	<i>Nefinantat</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>

60	<i>Reabilitare liceu teoretic Novaci in vederea eficientizarii energetice</i>	<i>In curs de realizare - PNRR</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
61	<i>Centru multifunctional de asistenta sociala in oras Novaci, judetul Gorj</i>	<i>In curs de realizare – fonduri AFIR 155.129 euro</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
62	<i>Elaborarea în format GIS a documentului de amenajare a teritoriului și de planificare urbană de tip – PUZ (Plan Urbanistic Zonal), Statiunea Ranca, jud. Gorj.</i>		<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
63	<i>INFRASTRUCTURA HARDWARE SI DE SECURITATE PENTRU DIGITALIZAREA PRIMARIEI NOVACI</i>	<i>In curs de realizare</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>
64	<i>Sisteme inteligente de management urban/local la nivelul UAT Oras Novaci;</i>	<i>In curs de realizare PNRR</i>	<i>Finantari nerambursabile externe Fonduri guvernamentale Alte surse</i>

SECȚIUNEA 2 – ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI CONTEXTUL URBAN

2.1 PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC

Poziția geografică

Orașul Novaci este situat la poalele munților Parâng, la o depărtare de 44 km de Târgu Jiu și la 80 km de Râmnicu Vâlcea, fiind vegheat din depărtare de cel mai falnic vârf din masivul Parângului, respectiv de Parângul Mare (2.518 m).

Geografii îl menționează în nord-estul județului Gorj, pe paralela de 45°15' latitudine nordică și pe meridianul de 23°35' longitudine estică, în Depresiunea Novaci, o depresiune de dimensiuni mici a cărei origini se datorează mișcărilor scoarței, separată de Depresiunea Cernădia prin interfluviul dintre Gilort și Boțota .

Orașul Novaci are în administrare satele: Bercești, Hirisești, Pociovaliște și Sitești și este înfrățit cu orașul Can din Turcia, cât și cu Comunitatea Montană "Versante Dello Stretto" din Reggio Calabria – Italia.

Considerații istorice

Primul document istoric care atestă existența localității Novaci este hrisovu dat de domnitorul Radu cel Mare la Târgoviște, la 1502, 9 martie, prin care acesta întărește vlastelinilor săi Jupanii Radu și Petru sate, munți, vinărici și țigani, scutindu-le de toate dările și slujbele .

Dacă atestarea documentară datează abia la începutul secolului al XVI-lea, existența localității este mult mai veche, dovadă fiind unele descoperiri arheologice. Astfel, într-unul din satele Novaciului, Huluba, ca și pe culmile de apus ale acestuia, s-au descoperit unelte confecționate din roci dure, neperforate, dar și unelte din piatră șlefuită, perforate, ceea ce a constituit un salt pe drumurile progresului și civilizației acelor timpuri.

Tot la Novaci, în Valea Scăriței, în imediata apropiere a dealului Gurguleu, au fost găsite resturi fosile de la animale preistorice, acoperite cu lavă, ceea ce presupune existența și aici a unor vulcani, bineînțeles stinși de mult, dar și în zona Hoaga - Fântâna lui Papuc, Fântâna lui Mănițeanu și Valea Podului .

Ca oraș, Novaciul datează din 2 iunie 1968 când fosta comună Novaci a fost declarată oraș, prin H.C.M nr. 1.142, noului oraș alipindu-i-se fosta comună Pociovaliștea și satele Bercești și Vlădoi din fosta comună Cernădia. În componența orașului Novaci intră și așezarea montană Rânca, situată la 1.600 m altitudine, care tinde să devină în următorii ani o perlă a Carpaților Meridionali.

Orașul Novaci este unul din cele 9 orașe ale județului Gorj, catalogat ca oraș de rang III (conform Legii 351/2001), din categoria orașelor mici, împreună cu orașele Bumbesti-Jiu și Tismana (declarat oraș în 2004), formează sistemul urban din nordul județului, pe linia de contact a Carpaților Meridionali cu Subcarpații Olteniei.

Din Novaci se poate ajunge pe DJ Curtișoara – Polovragi la vestita Peșteră a Muierilor de la Baia de Fier (10 km) și de acolo mai departe la Mănăstirea Polovragi (15 km) și peștera cu același nume, ori spre est la Mănăstirea Icoana și Schitul Crasna din localitatea Crasna. Tot din Novaci se poate ajunge la Târgu Jiu (44 km) la vestitele opere ale lui Constantin Brâncuși.

Prin orașul Novaci trece de la un capăt la celălalt Drumul Național 67 C, Novaci-Șugag (județul Alba), 108 km, drum care leagă Oltenia de Transilvania, trecând munții spre pitoreasca vale a Lotrului, dat în folosință în anul 1939 și considerat a fi șoseaua transcarpatică situată la cea mai mare altitudine din țară (2.228 m în punctul Lespezi de pe muntele Urdele), denumită „Drumul Regelui”.

În data de 9 martie 2017, odată cu aniversarea a 515 ani de de atestare documentară a orașului Novaci în piața centrală a fost înălțată statuia care îl reprezintă pe Moș Novac, considerat întemeietorul localității, sculptură realizată din piatră (granit cioplit) de către profesor – doctor Nicolae Vințaru .

Rânca

”La începutul secolului XX, muntele Rânca făcea parte din moșia Novaci, care era stăpânită în indiviziune de urmașii vornicului Costache Vlădoianu. Banca Populară Gilortul, înființată de Dumitru Brezulescu în 1902, a cumpărat, prin licitație publică, această moșie prin ordonanța de adjudecare a Tribunalului Gorj din 2 ianuarie 1908, contra sumei de 400 500 lei. A urmat o adevărată împrumutătoare a țăranilor novăceni, cărora banca le-a vândut la un preț scăzut terenurile arabile și fânețele, rămânând proprietară doar a munților Rânca, Larga, Pleșa Tâmpei, Plopu, Cerbu, Tâmpa și Măgura. Este meritul lui Dumitru Brezulescu de a fi intuit potențialul turistic al acestei zone și de a fi construit, cu sprijinul lui Aurel Diaconovici, inginerul-șef al județului Gorj, șoseaua care pornește din Novaci până sub Vârful Păpușa. Moartea sa timpurie, la doar 36 de ani și izbucnirea primului război mondial, vor stopa temporar nașterea noii stațiuni. Aceasta va avea loc în anii '30 ai secolului trecut, când Banca Gilortul a construit în Rânca șase cabane cu câte cinci camere fiecare și în Novaci un sediu propriu, unde funcționa un hotel și un restaurant. Noua stațiune s-a impus rapid, numai în anul 1934 fiind vizitată de 1052 de turiști. Acest succes a dus la decizia Ministrului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale nr. 54 222 din 24 august 1935, prin care comuna Novaci „se recunoaște ca localitate climatică cu toate drepturile și îndatoririle prevăzute în legi și regulamente privitoare la instituțiile hidrominerale și climatice”, decizie publicată în Monitorul Oficial nr. 216 din 20 septembrie 1935. La 7 august 1936, Prefectura Jud. Gorj a cerut de la Banca Populară Gilortul o suprafață de 1000 m² în muntele Rânca, unde Oficiul Național de Turism va construi o cabană cu 13 camere în valoare de 1 400 000 lei, arhitect fiind Iulius Doppelreiter. Pe lângă aceasta, Banca a mai donat, la 18 mai 1937, Oficiului de Educație și Îndrumare a Tineretului Român 2500 m² în muntele Rânca, iar la 8 decembrie 1938 o suprafață egală a primit și organizația de tineret „Straja Țării”. Pe lângă dezvoltarea turistică, Banca Gilortul a acordat o atenție deosebită și exploatarea economică a celor 659 ha pădure de brad și fag și 95 ha gol alpin a muntelui Rânca, având aici o stână, fabrică și depozit de cherestea, care, în 1938, valorau 190 660 lei. Instaurarea comunismului în România și naționalizarea băncilor în anul 1948, va duce la trecerea în proprietatea statului a bunurilor mobile și imobile a Băncii Populare Gilortul, inclusiv a stațiunii Rânca. În perioada comunistă, Rânca a beneficiat, începând cu anii '60, de investiții masive în ceea ce privește infrastructura și serviciile turistice. Astfel, în 1964, Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor primește de la Sfatul Popular Novaci un teren în suprafață de 1 ha în muntele Cerbu „pentru deservirea Olteniei și depresionii Petroșani cu programe de televiziune”. Noua stație de televiziune va cuprinde clădirea corpului tehnic, o casă de pompe, o casă de pază, de rezervoare și o platformă carosabilă împrejurul corpului tehnic. În 1965, Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Regiunii Oltenia transmite în administrarea Cooperativei de Consum Novaci un teren în suprafață de 780 m² pentru construirea unui bufet cu terasă la Rânca. Un an mai târziu au loc reparații capitale la cele 3 cabane și pentru aducțiunea apei potabile. La 31 mai 1966, Sfatul Popular al Raionului Gilort decide deschiderea stațiunii Rânca la 15 iunie și amenajarea unui teren de sport „și alte instalații care să permită folosirea plăcută a timpului

liber". La 13 mai 1968 Consiliul Popular Județean Gorj a decis transmiterea în folosința Ministerului Forțelor Armate a unui teren în suprafață de 8000 m² situat în zona Rânca în vederea amplasării construcțiilor necesare instruirii U.M. 01083 Craiova. Peste un an Ministerul solicită Consiliului Popular Novaci trecerea în administrarea sa a 9 ha din golul alpin Rânca. La 7 iunie 1970 acesta trece din administrarea Stațiunii experimentale Bârsești în cea a Direcției Generale pentru Agricultură și Industrie Alimentară Gorj, care în anul 1977 inițiază un amplu plan de îmbunătățiri a pajiștilor din golurile alpine și subalpine. Lucrările în valoare de 1 268 000 lei au durat trei ani și au constat în defrișări de arboret dăunător, fertilizări cu îngrășăminte chimice și însămânțări în plaiurile Măgura Făget, Cerbu, Plopul, Florile Albe și Tolanu Mic. La 30 august 1978, Oficiul de Cadastru și Organizarea Teritoriului Gorj pune la dispoziția Întreprinderii Miniere Rovinari 7 ha de teren neproductiv, folosit anterior de Universitatea din Craiova, pentru a fi amenajată ca pajiște alpină. La 22 iulie 1980 Consiliul Popular al orașului Novaci se adresează Întreprinderii de Transport Auto Gorj „întrucât în această perioadă există o mare afluență de turiști atât din județul Gorj, cât și din întreaga țară spre stațiunea climaterică Rânca și neexistând un mijloc de transport din Novaci la Rânca vă rugăm să puneți la dispoziție cât mai urgent un mijloc de transport în comun cu program zilnic până la data de 15 septembrie". După 1989 s-au construit sute de cabane și pensiuni, hoteluri, o biserică și s-au amenajat pârtii de schi pentru iubitorii sporturilor de iarnă, Rânca devenind, cu adevărat „Perla Olteniei”.

Relieful

Relieful Novaciului reprezintă o îmbinare complexă de forme vechi și noi, variate ca genезă și vârstă, rezultate din acțiunea forțelor endogene și exogene, cuprinzând munți, dealuri subcarpatice și piemontane, depresiuni și Lunca Gilortului, urmare a evoluției prin care a trecut pământul prin strămutarea apelor, cutremure și erupții vulcanice care au condus, în final, la așezarea straturilor din care este compus. El este puternic fragmentat de văile Gilortului, Gilorțelului de Răsărit și de Apus, Măceșului, Strugazului, Scăriței, Aninișului, ale pârâului Boțota și altor pâraie care au brăzdat pământul acesta de la facerea sa. Fiind construit în mare parte din nisipuri și pietrișuri sarmațiene, cu intercalații subțiri marnoase pe care se dezvoltă ravenele întâlnite în versantul drept al văii Scărița, amonte de Novaci, în Plaiul Mare, Dealul Scărița, în Dealul Măgura (sat Bercești), pe versantul sudic al Gilorțelului Mare, valea Hirșești, relieful Novaciului, individualizat pe bordura muntelui, între Cărpiniș și Cernădia, prezintă multe caracteristici corespunzătoare zonelor subcarpatice.

Altitudinea Novaciului variază între 360 m în extremitatea sudică a teritoriului administrativ și 2.337 m în Mohoru sau 2.365 m în Vârful Setea Mare.

În vestul localității Cernădia se găsesc cele mai vechi depozite terțiare din sudul Parângului. Pe văile Cernădiei și Cernăzoarei se găsesc conglomerate brecioase depuse în excavațiile calcarelor jurasice, urmate de conglomerate de mici dimensiuni și marne cu globicerine. Calcare se găsesc pe valea Cernăzoarei, marne compacte pe Gilorțelul de Răsărit, nisipuri, calcare friabile și marne compacte pe Scărița. În perimetrul fostului sat Novaci-Străini se găsesc depozite de marne și pietrișuri. Tot pe pârâul Scărița și pe Gilorțelul de Răsărit se găsesc depozite badeniene formate din marne nisipoase cu intercalații subțiri de pietrișuri și calcare fosilifere. Zona subcarpatică a bazinului Gilort are în cea mai mare parte un relief dezvoltat pe structură cutată. Sistemul de cute este reprezentat prin anticlinale și sinclinale paralele cu marginea sudică a zonei cristalino-mezozoice, cu apariția unor văi de anticlinal sau sinclinale suspendate cu dezvoltare locală.

Un loc aparte în relieful Novaciului îl ocupă munții constituiți din șisturi cristaline și pe alocuri din roci sedimentare, formați prin încrețirea scoarței. Munții cei mai înalți ai Novaciului au fost cândva acoperiți de ghețari, urmele acestora fiind păstrate de circuri și văi glaciare, în care sunt lacuri glaciare.

La obârșia Gilortului și a afluenților acestuia, în sectorul alpin, s-au dezvoltat opt circuri glaciare (complexe și simple) dispuse sub forma unui arc de cerc în jurul văii glaciare. Circuri glaciare complexe: Tidvele-Galbenu și Mohoru; circuri glaciare simple: Pleșcoaia, Setea Mică, Ieșu, Gruiu, Groapa Mândrei. Circurile glaciare complexe sunt bine individualizate în compartimentele: Tidvele și Cioara, respectiv Gaura Mohorului, Mohoru și Mohoru cu Apa. Între acestea, iese în evidență Complexul glaciar Mohoru cu trei compartimente bine individualizate, între care zănoaga Gaura Mohorului, înconjurată de munții Mohoru (2.337 m) spre vest, lezeru (2.148 m) spre nord și Urdele (2.228 m) spre est.

Relieful muntos din partea de nord a orașului, cu înălțimi până la peste 2000 de metri atinse de vârfurile Păpușa (2.136 m), Dengherul, Urdele (2.228 m), Mohorul (2.337 m), acoperite cu păduri și pășuni alpine, dau o frumusețe deosebită acestor locuri, influențând și specificul ocupației novăceilor, cunoscuți încă din vremuri îndepărtate ca buni crescători de oi și meșteri ai lemnului .

Climatul

Clima caracteristică Novaciului este una extrem de complexă ținând cont de relieful zonei și de înrâurirea pe care acesta o exercită asupra localității. Temperatura aerului, fie că este vorba de mediile anuale sau lunare, înregistrează valori neomogene. Temperatura medie anuală înregistrează variații ample ca urmare a diferențelor de altitudine și orientare a versanților, a formelor de relief.

Așezarea sa la poalele munților, ne indică o climă rece pe piscurile înalte ale munților și pe platformele acestora, dar și o climă submontană, mai moderată pe versanții împăduriți ai acestora. Așadar, protejat din toate părțile, teritoriul Novaciului beneficiază de o climă temperat continentală, cu influențe mediteraneene, dar și cu un climat specific zonei submontane și montane în care este situat. Se știe că temperatura medie anuală scade în înălțime în medie cu un grad la fiecare 200 m de urcuș. În zona Urdele, unde altitudinea ajunge la peste 2.000 m, temperatura medie anuală nu mai are valori pozitive.

La Rânca, temperatura medie anuală variază în jurul a +3 - 5°C, iar temperatura medie a lunii ianuarie este de circa - 4°C. De regulă, iarna se instalează definitiv aici spre sfârșitul lunii octombrie și părăsește zona Rânca uneori abia spre sfârșitul lunii mai . Așa cum spuneam mai sus, temperatura medie crește mereu, pe măsură ce coborâm spre Novaci. În aceste condiții, situația generală se prezintă astfel:

Temperatura medie anuală = + 9°C

Temperatura maximă = 36°C

Temperatura minimă = - 17,4°C

Temperatura medie a lunii ianuarie este de -2°C

În ce privește temperatura zilnică, diferențele de la zi la noapte sunt mai mici în zona montană decât la câmpie. Aici, nopțile sunt mai reci, iar în timpul zilei, rareori se înregistrează diferențieri mari de temperatură. Interesant este faptul că iarna, la Novaci, se înregistrează temperaturi mai scăzute în zona Pocioaiștea decât în Novaci, fapt dovedit atât prin măsurători, cât și prin abundența fenomenelor de chiciură, ca urmare a aerului mai rece, deci mai greu ce se instalează aici, fenomen cunoscut sub denumirea de „inversiune de temperatură”. În munte, clima este influențată și ea de vânturile care bat des, în toate anotimpurile, atât ziua cât și noaptea, aducând multe ploi și viscoliri ale zăpezii .

Hidrografia

Orașul Novaci este străbătut de la nord la sud de râul Gilort, unul dintre cei mai importanți afluenți ai Jiului, făcând parte din grupa sudică a râurilor țării. Gilortul, izvorăște din munții Ieșu, Mohorul și Setea din masivul Parâng, își adună apele de pe povârnișurile munților din apropiere, cât și de pe munții întâlniți în drumul său spre Novaci, unde colectează o rețea deasă de ape ce fragmentează

dealurile getice, traversând mai multe localități, între care: Novaci, Pociovaliștea, Bălcești, Bengești, Târgu-Cărbunești, Jupânești, Turburea.

Ajungând în zona orașului Novaci, albia majoră a râului se lărgeste la peste 180 m, terasă pe care se situează o mare parte din Novăceni și Pociovaliștea. Intrat în Novaci, debitului său i se adaugă diferite pâraiașe care de regulă sunt seci, dar în caz de ploaie torențială devin furioase: Păuna, care se unește cu Pârâul Roibului, Pârâul Lupului, Râma.

Potențialul hidrologic al râului Gilort este mare, mai ales primăvara și toamna când plouă mult ori se topesc zăpezile pe povârnișurile munților. În astfel de situații, râul Gilort provoacă viituri, fenomen favorabil transportului de aluviuni. În acest sens, pentru prevenirea fenomenelor hidrologice periculoase, de-a lungul Gilortului, la Novaci, pe malul drept al râului s-a construit un dig de protecție, de la fosta fabrică de cherestea până în apropiere de Râpa lui Negreanu. De asemenea, malurile Gilortelului de Răsărit, ale Măceșului au fost consolidate cu diguri de protecție și gabioane împotriva viiturilor. Bazinul hidrografic al Gilortului este încadrat între următoarele coordonate geografice: în partea de vest - 23°20'13" longitudine estică (Dealul Balta Neagră, 386 m, sectorul piemontan), în partea de est - 23° 47'04" longitudine estică (Dealul Muierii, 650 m, sectorul subcarpatic), în partea nordică - 45°21' 12" latitudine nordică (Vf. Coasta lui Rus, 2.300 m), în partea de sud - 44°35'36" latitudine nordică (confluența cu Jiul).

Gilortul, care se varsă în Jiu la Capu Dealului, în apropiere de Țânțăreni, colectează o rețea densă de ape care fragmentează dealurile getice. Lungimea râului până la vărsarea în Jiu este de 109 km. Bazinul râului Gilort se estimează la cea 131 kilometri pătrați. Debitul său este influențat de precipitațiile care cad neuniform, ceea ce duce de altfel și la variații de debit. Debitul mediu estimat este de 3,64 metri cubi pe secundă, iar la viituri de 9,68 metri cubi pe secundă .

Soluri și resurse naturale

În Masivul Parâng, învelișul de soluri este format pe diverse tipuri de șisturi majoritatea fiind roci acide și pe intruziunile granitice care străbat ntele șistoase. Zona vârfurilor Ieșu, Mohoru, Urdele, Dengheru, Păpușa, Mușetoiu, cu altitudini de peste 1.900-2.000 m este dominată de prezența podzolorilor, la care se asociază adesea humosiosoluri, litosoluri și stâncărie. Mai jos de această zonă, până către 1.600-1.500 m altitudine, solurile dominante sunt prepodzolorile. Solurile din sectorul subcarpatic sunt formate pe depozite sedimentare de vârstă neogenă, alcătuite din pietrișuri, nisipuri, argile, argile marnoase și marne.

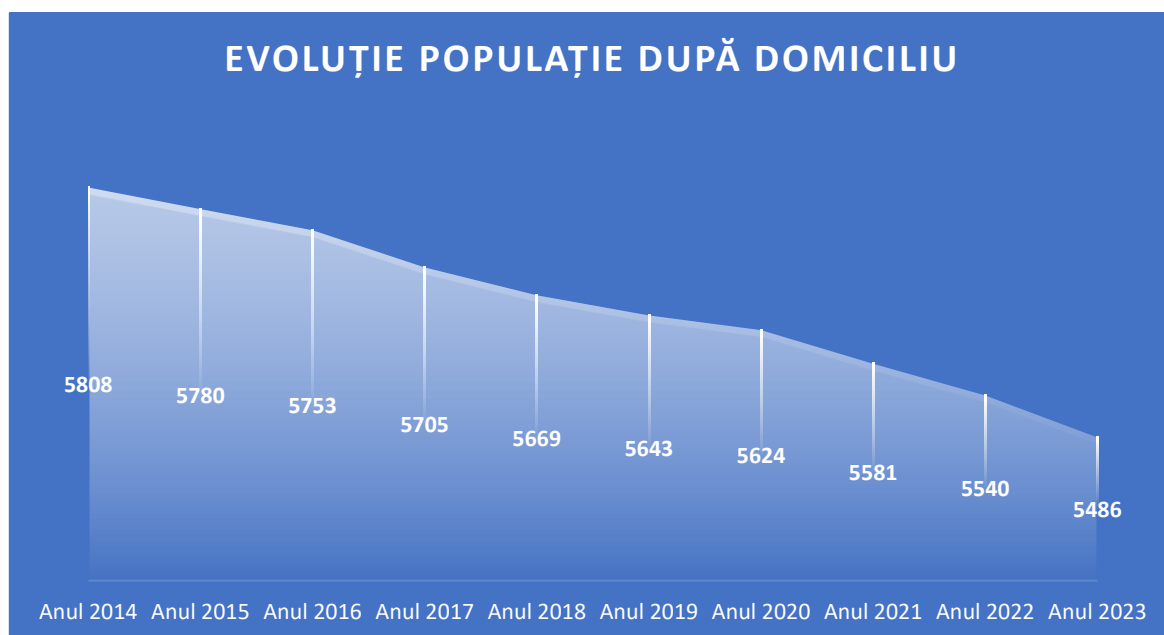
Comuna dispune de resurse naturale: pădurile ce asigură masa lemnoasă, ciuperici, fructele de pădure, plante medicinale (flori de mușețel, flori de tei, coada șoricelului, flori și frunze de păducel, frunze de urzică rădacini și frunze de tătănească, flori de sunătoare, gălbenele, iarma mare, afin etc.), și produse cinergetice. Totodată în Pădurea Satului de la Hirișești se află un izvor de apă minerală, iar în Runcurile Hulubei un izvor balnear cu apă clorosodică, dar din păcate ambele sunt neexploatate și nevalorificate.

Zona Novaci mai cuprinde și alte resurse naturale importante și anume: granitul de diverse culori, nisip, pietriș, bolovănișul din albia Gilortului, precum și feldspat (utilizat în industria sticlei.) Nu în ultimul rând, în localitate, se găsește în zona Gilortel piatră din care se poate fabrica prin ardere varul, iar între Pociovaliștea și Perești se găsesc sedimente de cărbune aflate la suprafața solului. Pe Gilort, în amonte, la intrarea în Cheile Gilortului, versanții alcătuiți din roci cu textură șistoasă furnizează lespezi pentru placarea aleilor, curților și caselor din Novaci și a celor de vacanță din Râncă .

Date demografice

În cadrul orașului Novaci, numărul populației urmează un trend descendent, astfel, aceasta a scăzut constant de la 5808 de locuitori în anul 2014, la 5486 de locuitori în anul 2023.

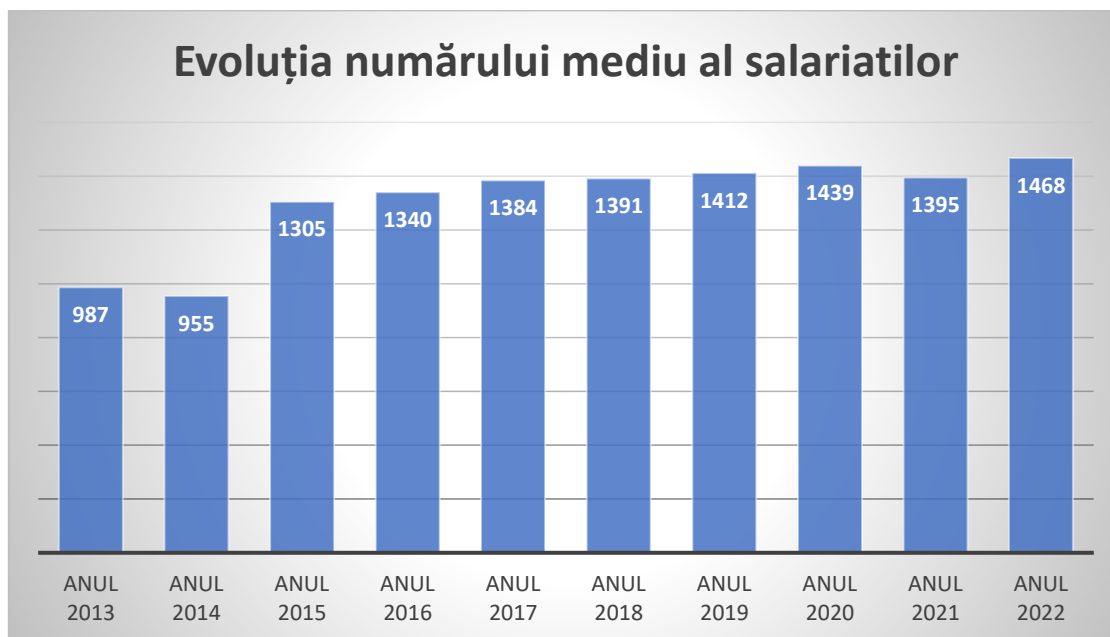
Grafic Evoluția numărului populație după domiciliu

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

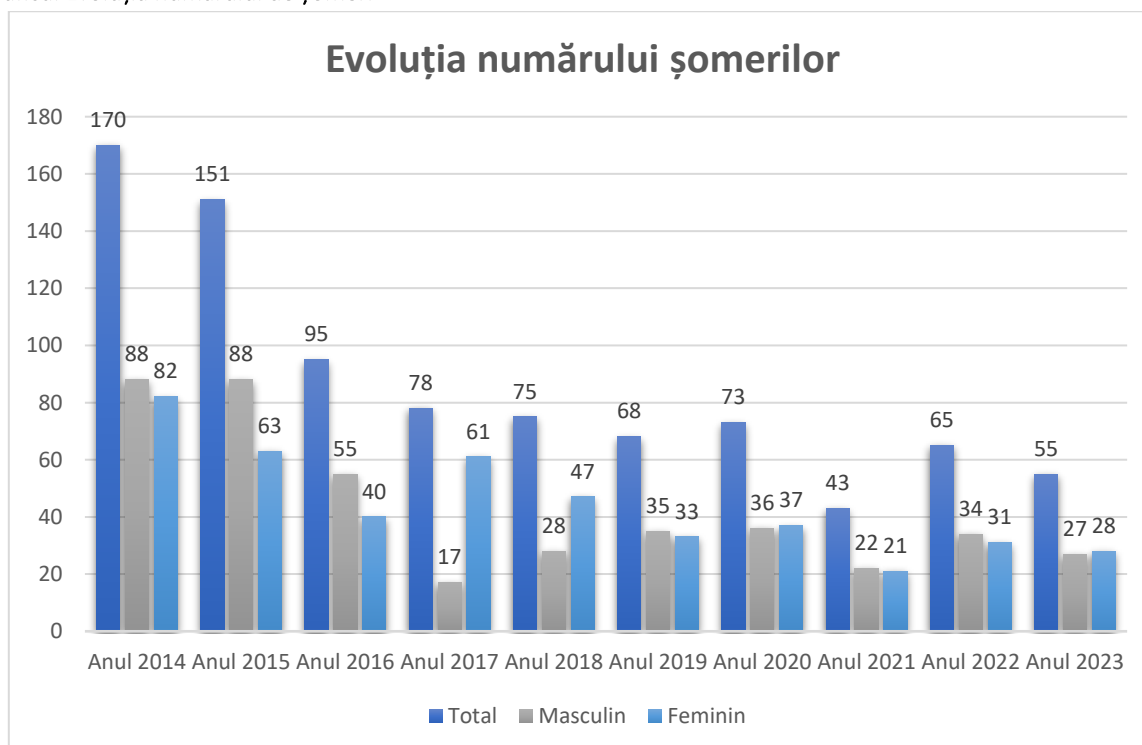
În ceea ce privește numărul salariaților, la nivelul localității remarcăm fluctuații, însă la nivelul anului 2015, constatăm o creștere a numărul persoanelor salariate de 1305 persoane. Trendul se menține în mare parte crescător, până în anul 2022, pe întreaga perioadă analizată. Totodată, așa cum putem vedea în graficul următor, numărul șomerilor înregistrați în localitate, a scăzut constant în perioada analizată. Astfel, în anul 2023, la nivelul orașului erau înregistrați 27 de bărbați și 28 de femei, însumând 55 de persoane, spre deosebire de anul 2014, când erau înregistrate 170 de persoane.

Grafic Evoluția numărului mediu al salariaților

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

Graficul Evoluția numărului de șomeri

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

În ceea ce privește **infrastructura educațională**, în Novaci, un liceu, o școală generală, și o grădiniță furnizează servicii educaționale populației. Acestea se adaugă școala generală și grădinița din Pociovaliștea.

Dacă la început, în 1956, Școala Medie Mixtă Novaci funcționa cu o clasă, învățământ de zi și o clasă învățământ seral, în clădirea veche a Școlii Generale nr.1, între timp liceul s-a dezvoltat continuu fiind necesară construcția unei clădiri moderne, dotată cu laboratoare și material didactic corespunzător. Astăzi baza materială a liceului este alcătuită din 17 săli de curs, 2 laboratoare de informatică dotate cu tehnologie performantă, conectate la INTERNET, laborator de chimie și laborator de fizică ultramoderne, laborator de biologie, cabinete de matematică, limba română, istorie, geografie. La toate acestea se adaugă internatul, cantina, sala de sport și biblioteca. De notat este faptul că Liceul Teoretic Novaci are o revistă proprie intitulată „Liceenii”.

Potrivit datelor furnizate de primărie, sunt în derulare lucrările de construcție a unui nou local la Școala Gimnazială Novaci, investiție ce va fi realizată din fonduri europene, în valoare totală de 1 200 000 lei cu participarea Consiliului Local Novaci la această investiție în valoare de 55 000 lei.

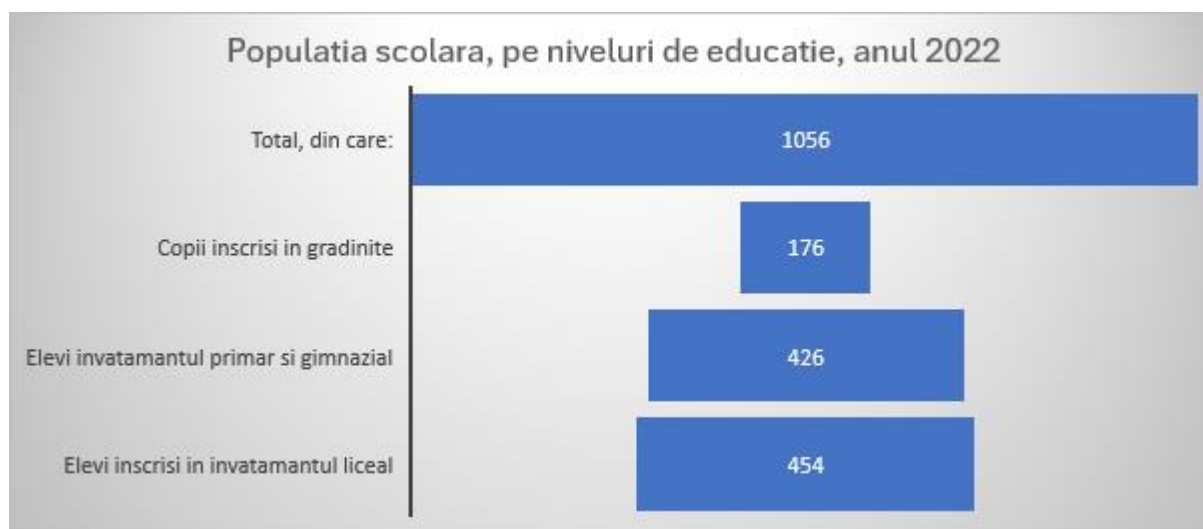
Imagine Unități de învățământ Novaci

Denumire	Statut	Tip unitate
CLUBUL COPIILOR ȘI ELEVILOR NOVACI	Arondată	Clubul copiilor
GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR. 1 NOVACI	Arondată	Unitate de învățământ
LICEUL TEORETIC NOVACI	Cu personalitate juridică	Unitate de învățământ
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NOVACI	Cu personalitate juridică	Unitate de învățământ

sursa: <https://www.siiir.edu.ro/carto/>

În ceea ce privește populația școlară, conform datelor INS la nivelul orașului Novaci, în anul 2015 din 1189 de persoane, 12% o reprezintă copiii înscriși la grădinițe, 39% sunt elevii înscriși în învățământul primar și gimnazial și 49% reprezintă numărul elevilor înscriși în învățământul liceal.

Grafic Populația școlară pe niveluri de educație în anul 2022

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

În ceea ce privește **infrastructura medicală**, conform datelor INS, la nivelul orașului Novaci, un spital, trei cabinete medicale de familie, șase cabinete stomatologice, un cabinet medical de

specialitate, trei farmacii și patru laboratoare medicale, asigură asistența medicală permanentă locuitorilor.

Spitalul Orășenesc Novaci este instituție publică cu personalitate juridică subordonată Primăriei, respectiv Consiliului Local Novaci. De asemenea este o unitate cu gestiune economică proprie, fiind amplasat pe Str. Gruului, nr. 1, în orasul Novaci, la circa 18 Km de stațiunea Rânca și aproximativ 50 Km de orașul Târgu-Jiu. Spitalul Orășenesc Novaci este spital general, având o cladire monobloc (P+3) construită în anul 1978, care monitorizează promovarea stării de sănătate și asigură asistența medicală a unui număr de aproximativ 63.000 locuitori din orașul Novaci și 7 comune arundate: Alimpești, Baia de Fier, Bengești Ciocadia, Bumbesti Pițic, Crasna, Polovragi, Roșia de Amaradia.

Luând în calcul dezvoltarea și extinderea stațiunii Rânca, circulația intensă a turiștilor pe DN 67C – Transalpina, șosea care face legătura Olteniei cu Ardealul, Spitalul Orășenesc Novaci este pregătit să facă față noilor provocări generate de eventualele situații de urgență .

Spitalul Novaci asigură servicii medicale (preventive, curative, de recuperare și paleative) funcționând pe principiile prevăzute în Legea 95/2006 cu modificările și completările ulterioare, participând la asigurarea stării de sănătate a populației. Astfel, unitatea dispune de un număr de 133 paturi și 25 paturi spitalizare de zi, dotate cu aparatură medicală corespunzătoare, personal specializat și acreditat conform normelor în vigoare. Spitalul are următoarea structură organizatorică aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății Publice nr. 692/02.06.2010 cu modificările și completările ulterioare:

- Secția Medicină internă 43 paturi din care 23 paturi compartiment cronici
- Secția Pediatrie 25 paturi
- Secția Obstetrică Ginecologie 25 paturi din care 4 paturi Neonatologie
- Secția Chirurgie Generală 30 paturi din care 5 paturi Compartiment Ortopedie și Traumatologie; 5 paturi comp A.T.I și 10 paturi Compartiment recuperare, medicina fizică și balneologie plus Compartiment primiri urgențe – CPU.
- Spitalizare de zi 25 paturi
- Farmacia circuit închis
- Bloc operator
- Sterilizare
- Laborator Analize Medicale
- Laborator Radiologie și Imagistică Medicală
- Laborator recuperare, medicină fizică și balneologie (baza de tratament)
- Compartiment de Prevenire și Control al infecțiilor nosocomiale
- Cabinete Planificare Familială
- Dispensar TBC
- Unitate de Transfuzii Sanguine

AMBULATORIUL INTEGRAT CU CABINETE ÎN SPECIALITĂȚILE:

- Cabinet Medicină Internă
- Cabinet Chirurgie Generală
- Cabinet Obstetrică-Ginecologie
- Cabinet ortopedie și traumatologie
- Cabinet Oftalmologie
- Cabinet Pediatrie
- Cabinet Recuperare, Medicină Fizică și Balneologie
- Cabinet Pneumologie.
- Cabinet ORL

Laboratoarele deservesc atât paturile cât și ambulatoriul integrat .

Conform raportului privind starea de sanatate a populației al Direcției De Sănătate Publică Gorj, în perioada 01.01.2016- 31.12.2016, gradul de utilizare al paturilor aferente spitalului orășenesc Novaci a fost de 65.34 %.

Gradul de utilizare al paturilor – Spitalul Orășenesc Novaci

Numele unităților din județ	Nr. paturi	Media paturilor	Nr. bolnavi intern (A+I)	Transfer din alte secții	Nr. zile spitalizare	Durata medie	Utilizare	Utilizare %
Total Spital Novaci	133	133	4196	481	31805	7.58	239.14	65.34

Sursa: Raport DJSP, 2016, pag. 9, accesat la <http://www.aspgorj.ro/raport%20activitate%202016.pdf>

În Novaci funcționează și un Centru Pentru Persoane Vârstnice Fără Suport Financiar Și Social (Cămin de Bătrâni) începând cu anul 2005. Căminul a fost înființat pe un Program Phare, în parteneriat cu o fundație nonguvernamentală din Craiova, Helios.

Centrul aparține de Consiliul Local Novaci, în el fiind internate persoane vârstnice ce beneficiază de servicii de asistență socială și asistență medicală asigurate 24 de ore din 24 de personalul de îngrijire calificat. Centrul este utilat cu aparatură modernă de fizio-terapie și dispune de bucătărie proprie în vederea prerării hranei .

Imagine Casa de cultură „Dumitru Brezulescu” Novaci

sursa: <https://primarianovaci.ro/agenda-culturala/>

La **Casa de Cultură** din Novaci au fost organizate mai multe evenimente importante pentru comunitate, dintre care amintim:

ȘCOALA DE DANS POPULAR "NEDEIA"

Complex de activități dedicate învățării și promovării dansului popular românesc.

1 ianuarie – 31 decembrie

Organizator/partener

Primăria Orașului Novaci/ Consiliul Local Novaci/ Casa de Cultură Novaci

ZIUA CULTURII NAȚIONALE – Complex de activități dedicate Zilei Culturii Naționale

15 ianuarie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/ Liceul Teoretic Novaci/Biblioteca Orășenească Novaci/ Școala Gimnazială Novaci.

24 ianuarie – ZIUA UNIRII PRINCIPATELOR ROMÂNE – ALEXANDRU IOAN CUZA , REFORMATORUL – LEGENDĂ ȘI ADEVĂR

24 ianuarie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/ Liceul Teoretic Novaci/Biblioteca Orășenească Novaci/ Școala Gimnazială Novaci.

Activități cu caracter permanent

”BIBLIOTECA STRADALĂ – CĂSUȚA DE LECTURĂ”

februarie – noiembrie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/ Liceul Teoretic Novaci/Grupul voluntarilor novăceni.

”SALONUL DE IARNĂ AL ARTELOR POPULARE”

10-29 februarie 2020

Organizator/partener

Școala Populară de Artă Târgu-Jiu/ Casa de Cultură Novaci

” UN GÂND DE DRAGOBETE: IUBEȘTE ROMÂNEȘTE!” Complex de manifestări artistice și de divertisment

16 februarie –24 februarie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/ Primăria Orașului Novaci/ Consiliul Local Novaci ,

”EROINELE DE ZI CU ZI” – Seară memorabilă

7 martie 2020

Organizator/partener

Primăria Orașului Novaci/ Consiliul Local Novaci/Casa de Cultură Novaci/Școala Populară de Artă Târgu-Jiu/ Liceul Teoretic Novaci/Școala Gimnazială Novaci.

ÎNTÂLNIRE ÎNTRE GENERAȚII – FII SATULUI POCIOVALIȘTEA

22 martie 2020

Organizator/partener

Primăria Orașului Novaci/ Consiliul Local Novaci /Casa de Cultură Novaci/Școala Populară de Artă Târgu-Jiu/ Liceul Teoretic Novaci/Școala Gimnazială Novaci.

FESTIVALUL DE TEATRU "SABIN POPESCU":

10 – 11 aprilie 2020

Organizator/partener

Primăria Orașului Novaci/ Consiliul Local Novaci/Casa de Cultură Novaci/Centrul Județean pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale Gorj/ Liceul Teoretic Novaci/Școala Gimnazială Novaci/ Biblioteca Orașenească Novaci.

"PROGRAMUL "DE ALTFEL" – ÎN CADRUL PROGRAMULUI NAȚIONAL "Școala Altfel"

Complex de manifestări în cadrul Programului Național Școala Altfel,"Să știi mai multe să fii mai bun"

13 – 18 aprilie 2020

Organizator/partener

Școala Gimnazială Novaci/ Liceul Teoretic Novaci/ Casa de Cultură Novaci.

"HORA SATULUI DE PAȘTE"

20 aprilie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/Comunitatea locală

ACTIVITĂȚI CU CHARACTER PERMANENT "Bijuterii folclorice novăcene"

aprilie – decembrie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci, Ansamblul Folcloric "Nedeia".

"DUMITRU POPESCU – PERSONALITATE MARCANTĂ A COMUNITĂȚII NOVĂCENE"

Complex de manifestări

1 – 5 mai 2020

Organizator/partener

Liceul Teoretic Novaci/Casa de Cultură Novaci

"ZILELE CULTURII NOVĂCENE"

Complex de manifestări:

11 – 16 mai 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/ Asociația Crescătorilor de Ovine și Bovine Novaci / Centrul Județean pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale Gorj/Școala Populară de Artă Tg. Jiu/ Școala Gimnazială Novaci/ Liceul Teoretic Novaci.

"FESTIVALUL FOLCLORIC PĂSTORESC – URCATUL OILOR LA MUNTE"

17 mai 2020

Organizator/partener

Primăria Orașului Novaci,/Consiliul Local Novaci/ Casa de Cultură Novaci/ Asociația Crescătorilor de Ovine și Bovine Novaci / Centrul Județean pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale Gorj/Asociația pentru Promovarea și Dezvoltare a Turismului "Acasă la Brâncuși"/ Școala Gimnazială Novaci/ Liceul Teoretic Novaci.

„PE URMELE EROILOR NOVĂCENI ”

Complex de manifestări susținute la monumentele eroilor din oraș.

28 mai 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/ Școala Gimnazială Novaci, Liceul Teoretic Novaci

Concurs local "TINERII NOVĂCENI AU TALENT"

31 mai – 1 iunie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/ Școala Gimnazială Novaci, Liceul Teoretic Novaci

"TRANSALPINA FOTBAL FESTIVAL (F.F.F.) – editia a II-a" – turneu internațional de fotbal pentru copii

12 – 13 – 14 iunie

Organizator/partener

F.C. PORTO BEGA din Timisoara, Primăria Orașului Novaci, Consiliul Local Novaci,

Parteneri: Casa de Cultură Novaci, Consiliul Județean Gorj, Asociația Județeană de Fotbal Gorj, D.J.T.S. Gorj, I.S.J. Gorj.

Raliu CUPA GORJULUI – acasă la Brâncuși

1 iulie – 22 august 2020

FRAS/Primăria Orașului Novaci, Consiliul Local Novaci,

"ȘCOALA DE VARĂ" – 2020, ediția a III -a,

1 iulie – 22 august 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci, Grupul voluntarilor novăceni

"LA NEDEIE , SUS, ÎN MUNȚI" – POIANA MUIERII–întâlnirea tradițională a păstorilor din Muntii Lotrului, spectacol folcloric în muntele Poiana Muierii

15 august 2020

Organizator/partener

Primăria Orașului Petrila județul Hunedoara/ Primăria Orașului Novaci/ Consiliul Local Novaci/Casa de Cultură Novaci/Obștea Banca Gilortul Novaci.

CONFERINȚĂ "EUROPA VALORILOR COMUNE ÎN SOCIETATE"

11 septembrie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci, Grupul "Novăceni în București"

”TRANSALPINA – TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR ÎN DEZVOLTAREA ORASULUI NOVACI – la 95 de ani de la inaugurare”

25 septembrie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci, Centrul de Promovare Turistică Novaci, pproprietarii de pensiuni, obstile din Novaci

”ZIUA MONDIALĂ A PERSOANELOR VÂRSTNICE”

1 octombrie 2020

Organizator/partener

Primăria Orașului Novaci/Consiliul Local Novaci/Casa de Cultură Novaci/Școala Gimnazială Novaci/ Liceul Teoretic Novaci/ Biblioteca Orășenească Novaci.

”ZIUA MONDIALĂ A EDUCAȚIEI”

5 octombrie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/Școala Gimnazială Novaci/ Liceul Teoretic Novaci/Biblioteca Orășenească Novaci.

”FESTIVALUL TOCANULUI – Novaci 2020 ” – ediția a III-a

11 octombrie 2020

Organizator/partener

Primăria Orașului Novaci/ Consiliul Local Novaci/ Casa de Cultură Novaci/ Asociația Crescătorilor de Ovine și Bovine Novaci/ Școala Populară de Artă Tg. Jiu/ Centrul Județean pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale Gorj/ Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului ”Acasă la Brâncuși”/ Școala Gimnazială Novaci/ Liceul Teoretic Novaci.

”CASA DE CULTURĂ NOVACI – LEAGĂNUL BUNELOR PRACTICI ÎN DOMENIUL CULTURII PE PLAN LOCAL, TIMP DE 60 DE ANI”

13 noiembrie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/Centrul Județean pentru Promovarea și Conservarea Culturii Tradiționale Gorj/ Biblioteca Orasenească Novaci, Liceul Teoretic Novaci, Școala Gimnazială Novaci.

”LA MULȚI ANI, ROMÂNIA”

Complex de manifestări dedicate Zilei Nationale a României

1 Decembrie 2020

Organizator/partener

Casa de Cultură Novaci/Liceul Teoretic Novaci, Școala Gimnazială Novaci.

”MOȘ CRĂCIUN ÎN MISIUNE”

Acțiune umanitară de colectare a unor cadouri de Crăciun pentru copiii săraci.

1 – 15 decembrie 2020

Organizator/partener
Casa de Cultură Novaci/Liceul Teoretic Novaci, Școala Gimnazială Novaci/ Grupul de voluntari novăceni.

”ZIUA INTERNAȚIONALĂ A VOLUNTARILOR” – BALUL anual al voluntarilor novăceni
5 decembrie 2020

Organizator/partener
Casa de Cultură Novaci/ Grupul de voluntari novăceni.

”DUPĂ DATINI, COLINDĂM!”

18 – 22 decembrie 2020

Organizator/partener
Casa de Cultură Novaci/ Liceul Teoretic Novaci, Școala Gimnazială Novaci.

”ÎNTÂLNIRE CU MOȘ CRĂCIUN”

20 decembrie 2020

Organizator/partener
Casa de Cultură Novaci/ Grupul voluntarilor novăceni.

”HORA SATULUI, HORA DE CRĂCIUN”

26 decembrie 2019

Organizator/partener
Primăria Orașului Novaci, Consiliul Local Novaci, Casa de Cultură Novaci

Orașul dispune de patru biblioteci, ce însumează conform datelor INS – Tempo Online, 60.386 de volume în anul 2015. Totodată, se editează la nivelul Orașului un ziar local, cu publicație trimestrială, ”Novăceanul”.

Orașul Novaci dispune de servicii de salvare montană în zona Râncea - salvamont oferite de Serviciul Public Județean Salvamont Gorj. Astfel aceștia își desfășoară activitatea într-un areal montan deosebit de mare, peste 1800 kmp, într-o zonă deosebit de complexă și diversificată din punct de vedere al activităților turistice – sportive pe care le oferă, precum și a activităților tradiționale specifice așezărilor de altitudine, de plai sau activităților economice ce se desfășoară în zona montană și submontană, în masivele Căpățînei, Parâng, Vîlcan, Mehedinți și Godeanu, respectiv:

Masivul Căpățînei - zona sudică cuprinsă între satele Racovița și Cerna – culmea muntelui Runcului – culmea muntelui Corsor – creasta Căpățînei – Pasul Curmătura Oltețului – Valea Oltețului – Cheile Oltețului – Polovragi.

Imagine Masivul Parâng

sursa: <https://info-turism-novaci.ro/resurse-turistice/resurse-turistice-naturale/mun%C8%9Bii-parang>

Masivul Parâng - integral zona sudică, cuprinsă între localitatea Polovragi – Valea Oltețului – Pasul Curmătura Oltețului – creasta Parangului – Pasul Urdele – creasta Parangului – vârful Parângu Mare – culme Prisoapele – culmea muntelui Pietrele Albe – culmea Polatiștei – Defileul Jiului – Bumbești Jiu.

Masivul Vîlcan - integral zona sudică, cuprinsă între localitatea Bumbești Jiu – Defileul Jiului – Culmea Chenia Dumitra – coasta Iradii – creasta Șigleului Mic – Pasul Dîlma Căzută – vârful Arcanu – vârful Oslea – Trei Ape – valea Cernei – Valea Motrului – Padeș – Apa Neagră.

Masivul Mehedinți - parțial zona nordică, cuprinsă între localitatea Apa Neagra – Padeș – Valea Motrului – Valea Cernei – Cerna Sat – culmea Gorganul – dealul Orzești – Apa Neagră.

Masivul Godeanu - integral zona sud-vestică, pornind din Valea Cernei – Plai Bîsca – vârful Dobrii – vârful Olanelor – vârful Oslea Românească – vârful Scărișoara – vârful Galbena – vârful Paltina – Trei Ape – Valea Cernei – Cerna Sat .

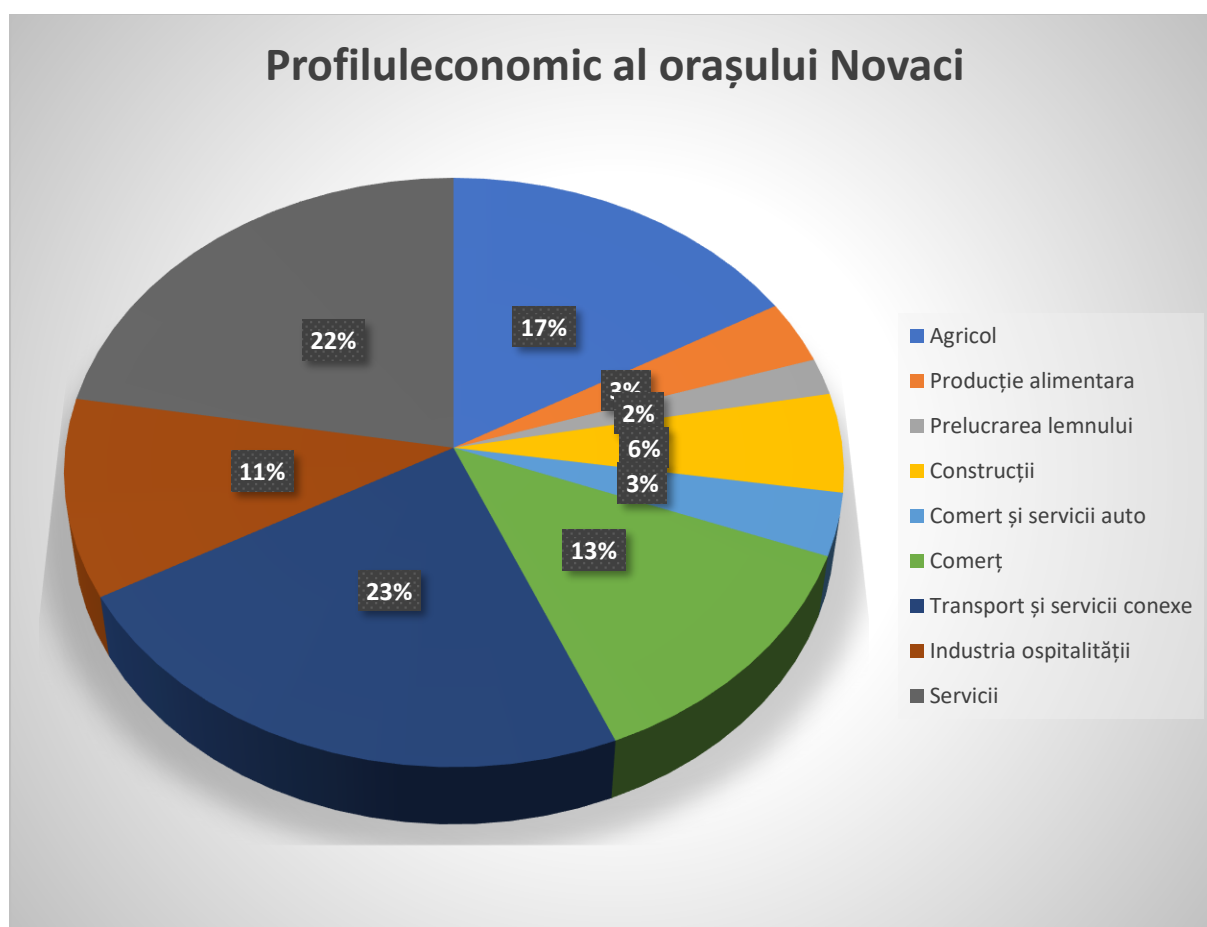
Baza de intervenție și salvare Salvamont Rânca a fost inaugurată în anul 2005 și a fost construită din fondurile alocate de către Consiliul Județean Gorj, o parte a dotărilor (cabinet medical, mobilier, etc.) fiind asigurată de către Ministerul Turismului prin Programul Național Salvamont. Imobilul dispune de spațiile corespunzătoare desfășurării activității specifice, dispunând de cabinet medical, camera de veghe/dispeccerat, dormitoare, bucătărie și sală de mese, magazii de echipamente, garaj, punct de informare turistică, etc. Baza deservește echipele de salvare montană care asigură permanența în

masivul Parâng și pe părțile de schi din stațiune, dispunând de echipamentele necesare de intervenție, salvare, prim ajutor, radiocomunicații, meteo, precum și mijloacele de transport necesare (ambulanță 4x4 concepută special pentru salvarea montană, autoutilitară de intervenție salvamont, ATV, snowmobile, etc.)

2.2 PROFIL ECONOMIC

Conform datelor furnizate de listafirme.ro, în orașul Novaci activează în momentul de față un număr de 350 de operatori economici.

Se disting domeniile transportului de mărfuri, servicii, comerț, agricultură și industria ospitalității.

id	Firma	Caen	Domeniu
190	IJAC RODICA VIOLETA PFA	0125	Cultivarea fructelor arbustilor fructiferi, capsunilor, nuciferilor si a altor pomi fructiferi
204	DUMITRU ANCA MIHAELA PFA	0125	Cultivarea fructelor arbustilor fructiferi, capsunilor, nuciferilor si a altor pomi fructiferi
211	FILIGEAN ANGHELIN PFA	0125	Cultivarea fructelor arbustilor fructiferi, capsunilor, nuciferilor si a altor pomi fructiferi
220	STOIAN ILIE DOREL II	0125	Cultivarea fructelor arbustilor fructiferi, capsunilor, nuciferilor si a altor pomi fructiferi

131	PAPURICA I. NADIA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
136	VAIDIANU N. NICOLAE DINEL II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
140	CUTEANU M. ION II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
148	COSOR NICOLAE PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
154	CUTEANU VERONICA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
160	VARZARU LIOARA CARMEN PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
161	VARZARU ANDREEA ADELINA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
163	OPRITESCU MARIA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
167	TIRZIU GHEORGHE GABRIEL II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
171	GHEBAN MIHAI COSMIN PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
181	STANUT NICOLAE MARIUS PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
187	TIRZIU OANA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
188	GRIGORE DUMITRU DANUT PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
189	PORUMBEL GHE. ELENA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
196	COTORCEA ION PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
199	STOIAN ION TIBERIU II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
209	RADOI ELENA TATIANA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
212	IANCU ALEXANDRA DANIELA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
218	CUTEANU ELENA MANUELA II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
221	CUTEANU ION II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
224	TABAN GHEORGHITA ADRIAN PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
227	SEANDRU MIRON II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
229	BASARABA I. ELENA II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
231	BROTEA ION PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
234	BALANOIU ILIE NICOLAE IF	0141	Cresterea bovinelor de lapte
265	VONICA I. ILIE IONICA PFA	0141	Cresterea bovinelor de lapte
275	DEACONESCU DUMITRU II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
280	VADUVA GHE. DUMITRU II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
296	UNGUREANU IULIANA ELENA II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
297	VACARU MARIA GEORGIANA II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
350	IONESCU IOAN ADRIAN II	0141	Cresterea bovinelor de lapte
264	POPESCU D.M. PFA	0142	Cresterea altor bovine
135	DRAGAN F. MONICA II	0145	Cresterea ovinelor si caprinelor
137	CIOCAN PETRE DANUT PFA	0145	Cresterea ovinelor si caprinelor
138	VINTAN RAZVAN VALENTIN PFA	0145	Cresterea ovinelor si caprinelor
149	TABAN GHEORGHITA DANUT II	0145	Cresterea ovinelor si caprinelor
164	BALOI ELENA MONICA II	0145	Cresterea ovinelor si caprinelor
157	UNGUREANU VALERIU MIHAI II	0146	Cresterea porcinelor
126	CHERCIU DAN PFA	0149	Cresterea altor animale
141	SIMIONESCU D. DUMITRU II	0149	Cresterea altor animale
142	BERBECEL MELANIA II	0149	Cresterea altor animale
147	SIIULESCU GH. MARIUS PFA	0149	Cresterea altor animale
213	CHERCIU STEFAN TEODOR PFA	0149	Cresterea altor animale
121	BASARABA D. NICOLAE ARON PFA	0150	Activitati in ferme mixte (cultura vegetala combinata cu cresterea animalelor)

155	CIORTEA ADELIN DUMITRU II	0150	Activitati in ferme mixte (cultura vegetala combinata cu cresterea animalelor)
156	CHIRIAC RADU PFA	0150	Activitati in ferme mixte (cultura vegetala combinata cu cresterea animalelor)
170	COTORCEA GHEORGHE PFA	0150	Activitati in ferme mixte (cultura vegetala combinata cu cresterea animalelor)
172	POPESCU MADALINA ELENA PFA	0150	Activitati in ferme mixte (cultura vegetala combinata cu cresterea animalelor)
173	VAMVU STEFANIA ALEXANDRA II	0150	Activitati in ferme mixte (cultura vegetala combinata cu cresterea animalelor)
3	SERVAGROMEC NOVACI SA	0161	Activitati auxiliare pentru productia vegetala
303	POPESCU TATIANA PFA	0162	Activitati auxiliare pentru cresterea animalelor
43	DUNEF TRANS SRL	0210	Silvicultura si alte activitati forestiere
73	BIACLAU PREST SRL	0210	Silvicultura si alte activitati forestiere
82	OVIDENTRANS SRL	0220	Exploatarea forestiera
319	MMAC BUNAFOOD COM SRL	1013	Fabricarea produselor din carne (inclusiv din carne de pasare)
14	SEKAM PROD SRL	1051	Fabricarea produselor lactate si a branzeturilor
27	JENYNOVAMERICA SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
80	TEUDONIA 2007 SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
95	NOVAMAN PROD SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
98	M.G. NOVATAT SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
249	CHIPAN ACTIVITY SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
258	SHORTY FOOD SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
267	PRAJITURA MARLENE BIO SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
312	RAMOCANDIES83 SRL	1071	Fabricarea painii; fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie
250	GOLD PAN ACTIVITY SRL	1072	Fabricarea biscuitilor si piscoturilor; fabricarea prajiturilor si a produselor conservate de patiserie
223	BUNUL GUST PROD SRL	1085	Fabricarea de mancaruri preparate
47	GIONELI COM SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
52	SIMOSTOM SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
119	NOKTIS FLV SRL	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
166	GOLEA MARTINIAN II	1610	Taierea si rindeluirea lemnului
186	COSTINEL MOTORCEA FIER FORJAT SRL	2511	Fabricarea de constructii metalice si parti componente ale structurilor metalice
320	CDSTRATEGICA DEBITCONF SRL	2562	Operatiuni de mecanica generala
246	GOLTIMAR MOB SRL	3101	Fabricarea de mobila pentru birouri si magazine
13	SMARALD COM SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale

25	UPSTAR COM SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
49	AGROMONT TOUR SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
55	IMPRESANOV SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
66	NOVALDI TRANSCONSTRUCT SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
86	OVIRAMAR CONSTRUCT SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
111	RADIDUT CONSTRUCT SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
139	BALOI P. MIHAI II	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
185	MB WORKER CONSTRUCT SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
238	SUTUSORCONS SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
243	MIHAI D II	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
310	AMERICAN DREAM BRASOV SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
321	P & D BTPCONCEPT SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
347	DETERMINED DH CONSTRUCT SRL	4120	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
10	NOVAMIXT SRL	4211	Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor
89	FLOMIEMITRANS SRL	4211	Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor
311	ALMA GENERAL INVEST SRL	4211	Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor
195	COMPLEX ALESSIA SRL	4312	Lucrari de pregatire a terenului
8	SPERANTA SRL	4329	Alte lucrari de instalatii pentru constructii
252	EXTREM L.C CONSULTING SRL	4511	Comert cu autoturisme si autovehicule usoare (sub 3,5 tone)
6	AUTO ANDRY SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
105	BOBICRUNI AUTO SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
228	RIMADIM SERVICE SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
230	CONLIN LUCIA SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
251	RAINDROPS AUTOCLAUS SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
272	ELC COSTEFECT SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
274	SCEMUNITA SERVICES SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
278	ELCIALIZA MOTORS SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
338	AD WASH SRL	4520	Intretinerea si repararea autovehiculelor
58	NELMIHMAR SRL	4532	Comert cu amanuntul de piese si accesorii pentru autovehicule
115	DANSUL URSULUI SRL	4532	Comert cu amanuntul de piese si accesorii pentru autovehicule

129	CAZACU MIOARA PFA	4611	Intermedieri in comertul cu materii prime agricole, animale vii, materii prime textile si cu semifabricate
53	RAMAGIM SRL	4612	Intermedieri in comertul cu combustibili, minereuri, metale si produse chimice pentru industrie
177	POPESCU I.E. ELENA II	4619	Intermedieri in comertul cu produse diverse
1	FAITH SRL	4673	Comert cu ridicata al materialului lemnos si a materialelor de constructie si echipamentelor sanitare
19	SPAGESCOM SRL	4673	Comert cu ridicata al materialului lemnos si a materialelor de constructie si echipamentelor sanitare
36	CHARISMA SRL	4673	Comert cu ridicata al materialului lemnos si a materialelor de constructie si echipamentelor sanitare
219	ASHOLDING SRL	4673	Comert cu ridicata al materialului lemnos si a materialelor de constructie si echipamentelor sanitare
20	DIVOCHIM SRL	4675	Comert cu ridicata al produselor chimice
21	BESIDEX SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
24	PLAI SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
30	POMSIM COM SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
41	VERAVAS COM SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
50	CARMINA IMPEX SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
56	ELNIOCOM SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
88	BANIBOCOM SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
127	COCONETU MONICA II	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
128	ZOTA VALENTINA PFA	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun

130	GIUGIULAN C. TRAIAN MARIAN IF	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
208	TEOBYW MARIO SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
305	ELMADABYON SRL	4711	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
16	FAGET SRL	4719	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare
132	POPESCU I. IONICA II	4719	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare
144	BLIORTU SILVIA II	4719	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare
152	GORJAN ALEXANDRA ANDREEA II	4719	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare
263	MARIVAN RZV STORE SRL	4719	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare
124	GHILDUSI RODICA PFA	4724	Comert cu amanuntul al painii, produselor de patiserie si produselor zaharoase, in magazine specializate
71	KIOSISERV SRL	4729	Comert cu amanuntul al altor produse alimentare, in magazine specializate
61	TRANSTRUCK SRL	4730	Comert cu amanuntul al carburantilor pentru autovehicule in magazine specializate
46	ERTESERV SRL	4752	Comert cu amanuntul al articolelor de fierarie, al articolelor din sticla si a celor pentru vopsit, in magazine specializate
87	CORNESIM COM SRL	4762	Comert cu amanuntul al ziarelor si articolelor de papetarie, in magazine specializate
324	NEW HMZ TIPAR SRL	4762	Comert cu amanuntul al ziarelor si articolelor de papetarie, in magazine specializate
31	FEMAST SRL	4764	Comert cu amanuntul al echipamentelor sportive, in magazine specializate
339	MY MARYMAR SRL	4771	Comert cu amanuntul al imbracamintei, in magazine specializate
2	FARMACIA IDA SRL	4773	Comert cu amanuntul al produselor farmaceutice, in magazine specializate
34	SURUFARM SRL	4773	Comert cu amanuntul al produselor farmaceutice, in magazine specializate
134	POPA F. LAURENTIU FLORIN IF	4776	Comert cu amanuntul al florilor, plantelor si semintelor; comert cu amanuntul al animalelor de companie si a hranei pentru acestea, in magazine specializate
335	BIJUTERIA E.L.I. SRL	4777	Comert cu amanuntul al ceasurilor si bijuteriilor, in magazine specializate

7	SANVIL PROD UNACOM SRL	4781	Comert cu amanuntul al produselor alimentare, bauturilor si produselor din tutun efectuat prin standuri, chioscuri si piete
45	TRUMEX COM SRL	4781	Comert cu amanuntul al produselor alimentare, bauturilor si produselor din tutun efectuat prin standuri, chioscuri si piete
169	CAZACU GEORGIAN II	4781	Comert cu amanuntul al produselor alimentare, bauturilor si produselor din tutun efectuat prin standuri, chioscuri si piete
175	TOMESCU SILVIU GABRIEL II	4781	Comert cu amanuntul al produselor alimentare, bauturilor si produselor din tutun efectuat prin standuri, chioscuri si piete
306	LA DUCU COMP SRL	4781	Comert cu amanuntul al produselor alimentare, bauturilor si produselor din tutun efectuat prin standuri, chioscuri si piete
158	MANTA ALEXANDRU BOGDAN PFA	4782	Comert cu amanuntul al textilelor, imbracamintei si incaltamintei efectuat prin standuri, chioscuri si piete
345	RAK MITLAVI SRL	4782	Comert cu amanuntul al textilelor, imbracamintei si incaltamintei efectuat prin standuri, chioscuri si piete
216	OISORVIS SRL	4789	Comert cu amanuntul prin standuri, chioscuri si piete al altor produse
4	ALFACHIM PROD SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
5	NEMESIS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
11	FLITEXIM COM SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
12	MOTO NOVACI SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
15	SIMROD FUMEX SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
17	PAVDORI PREST SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
22	UNVA IMPEX SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
23	DUMISPEED TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
26	HPGM PROD SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
28	SINZIANA COM SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
32	LEBON MEGA SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
33	ERGHANDI TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
35	POPTRANS SERV SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
37	ALEXJOHN TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
38	IUROM IMPEX SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
39	VAGO TRANS SERV SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
42	DINTRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
44	NOVSILNEL TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
54	TIBTRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
57	GRUP VALAHIA TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
59	SIMFELMIT TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
62	COSNION TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
64	DISDARI TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
68	STOIANOVA TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri

72	MIRADAF TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
75	NUTUTRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
76	PORTOTRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
77	SYMPAROBY TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
78	TIMNET TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
79	TRANS HUMANTA SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
83	ADAL INVEST SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
84	ADAMITRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
85	NIRACOSTRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
90	ONIMIGOCOM SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
91	ANDREMARIO TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
96	NOVAJERRY TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
97	AMANOV TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
99	MONELCAN TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
100	NOVAVIM TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
101	TIMARINI TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
109	DSG MUDNOV SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
110	TSN TRANSPORT 24 SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
112	D & D LINE SPEDITION SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
113	YLDCARIER TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
114	RADINATRANS 83 SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
116	RUTDAN TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
117	XAXSPEED TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
120	PIE INTER TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
146	DRAGAN NICOLAE CLAUDIU II	4941	Transporturi rutiere de marfuri
150	PESTEREANU GHEORGHE LUCIAN II	4941	Transporturi rutiere de marfuri
183	SPDAEG SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
184	CRISRORAD 2015 SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
192	INTERNATIONAL NOWATRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
194	NAVLISIRAM TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
198	ITARNOV SPED SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
201	ISLUDA TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
203	GRIG TOP SPEDITION SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
205	NOVADALI SPEDITION SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
206	DREAMCOD COMPANY SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
222	C.M.G. DRY88 SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
237	STEFANDORS CARGO TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
240	ROCAR SKI SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
244	DOAGA BOGDAN VIOREL PFA	4941	Transporturi rutiere de marfuri
260	SCHEDULTRANS NLC SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
270	PUFANOVA TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
279	RECHIVONPAN TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
287	BABU20 LOGISTIC SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
290	VIADICRISTRANS AXC SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
292	GIOANCA SPEDITION SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
298	CADALEDRAG TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri

301	DISNOVLINI TRANS SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
304	NOVAC EXPEDITION SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
307	MYM ANAALEX MYM SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
330	MONTANA TRANS INSTANT SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
331	MONDAN PRESTIGE SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
340	PDR DANUKU LOGISTIC SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
348	EVONOV TRANS93 SRL	4941	Transporturi rutiere de marfuri
349	PACURARU MARIUS GABRIEL II	4941	Transporturi rutiere de marfuri
226	VLADUT ION AURELIAN II	5221	Activitati de servicii anexe pentru transporturi terestre
248	ASISTENTA RUTIERA ACC SRL	5221	Activitati de servicii anexe pentru transporturi terestre
225	NARONAND TRANS SRL	5320	Alte activitati postale si de curier
102	VEVESTAR TOUR SRL	5510	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare
107	TEOSILVA SRL	5510	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare
329	SKIRELAX MONTAN 2022 SRL	5510	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare
9	LEVIS STAR SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
60	MISTIMOUNTY SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
94	POPECI ALPINA SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
108	TEAM SPORT RANCA SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
143	UNGUREANU GHE. ILEANA PFA	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
179	VADUVA DUMITRU EUGEN PFA	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
197	STAIKU MARIAN II	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
202	VASTPROD SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
217	MUDAVOIU ANA GIORGIANA II	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
235	CIRTINA VALENTIN II	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
236	PEXIDAMALPIN SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
247	CATANA RALUCA MARINA PFA	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
277	BALASA C. MARIA II	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
284	POPESCU I. VASILE PFA	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
291	HIGHRESOCIAL SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata

294	DCA NOVDRAGCLAU SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
295	LA VILA IONESCU 2000 SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
308	ARIMONMIT SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
315	MITAN M. MIHAELA II	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
322	DUMLORTUR22 SRL	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
344	BABU GHEORGHE BOGDAN PFA	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
346	MIHU COSTIN VICTOR LAURENTIU IF	5520	Facilitati de cazare pentru vacante si perioade de scurta durata
63	CONDORALPIN SRL	5590	Alte servicii de cazare
168	CIRTINA MIHAELA MARIA II	5590	Alte servicii de cazare
67	RANCASKI SRL	5610	Restaurante
69	GEAL INVESTMENT SRL	5610	Restaurante
70	ELITRADING SRL	5610	Restaurante
207	RESTAURANT ALESSIA SRL	5610	Restaurante
215	NEW DOKINED SRL	5610	Restaurante
256	ANTONISTEFDAV GRUP SRL	5610	Restaurante
261	NOVA TRATTORIA SRL	5610	Restaurante
93	ULTEX PROD SRL	5621	Activitati de alimentatie (catering) pentru evenimente
316	CRINIDORVALCONS SRL	5621	Activitati de alimentatie (catering) pentru evenimente
133	VORNICU T. AUREL II	5630	Baruri si alte activitati de servire a bauturilor
299	NDY SUPER SKY SRL	5630	Baruri si alte activitati de servire a bauturilor
29	HG CHIMICS SRL	5811	Activitati de editare a cartilor
182	GMG ZONE VIDEO SRL	5911	Activitati de productie cinematografica, video si de programe de televiziune
51	NETBYTE SRL	6120	Activitati de telecomunicatii prin retele fara cablu (exclusiv prin satelit)
337	ARA TECH SRL	6201	Activitati de realizare a soft-ului la comanda (software orientat client)
178	GIURCA CONSTANTIN DRAGOS PFA	6202	Activitati de consultanta in tehnologia informatiei
300	TJC IT CONSULTING SRL	6202	Activitati de consultanta in tehnologia informatiei
48	ALEXIACOD SRL	6311	Prelucrarea datelor, administrarea paginilor web si activitati conexe
268	PRCW ADVERTISING SRL	6312	Activitati ale portalurilor web
336	E.L.I. SUPPORT & CONSULT SRL	6492	Alte activitati de creditare
328	MUGESCU IONELA MIHAELA PFA	6619	Activitati auxiliare intermediarilor financiare, exclusiv activitati de asigurari si fonduri de pensii
65	DOVALPIN AGENT DE ASIGURARE SRL	6622	Activitati ale agentilor si broker-ilor de asigurari
285	ANDRELYG FINANCE SRL	6622	Activitati ale agentilor si broker-ilor de asigurari

40	CONSUMCOOP NOVACI SC SCC	6820	Inchirierea si subinchirierea bunurilor imobiliare proprii sau inchiriate
313	BERBECEL DENISA IONELA II	6820	Inchirierea si subinchirierea bunurilor imobiliare proprii sau inchiriate
118	ANARU CONT SRL	6920	Activitati de contabilitate si audit financiar; consultanta in domeniul fiscal
103	BODYPROIECT CONS SRL	7022	Activitati de consultanta pentru afaceri si management
282	ACT JURALEX SRL	7022	Activitati de consultanta pentru afaceri si management
302	TOMARHI CONCEPT 22 SRL	7111	Activitati de arhitectura
176	HODOLEAN GABRIEL NICOLAE PFA	7112	Activitati de inginerie si consultanta tehnica legate de acestea
233	LEUSTEAN MINODORA PFA	7112	Activitati de inginerie si consultanta tehnica legate de acestea
332	STINGA C. CONSTANTIN ANDREI PFA	7112	Activitati de inginerie si consultanta tehnica legate de acestea
343	SL POLIDRUM SRL	7112	Activitati de inginerie si consultanta tehnica legate de acestea
104	SITGIP AUTO SRL	7120	Activitati de testari si analize tehnice
286	AIFOS SOFIRAM SRL	7311	Activitati ale agentilor de publicitate
74	NEW LAND SRL	7320	Activitati de studiere a pietei si de sondare a opiniei publice
106	HELIOART IMAGE SRL	7420	Activitati fotografice
122	MARGINEANU ELISABETA PFA	7420	Activitati fotografice
255	DMPHOTO PARTY SRL	7420	Activitati fotografice
262	SS BUSINESS GRUPO SRL	7420	Activitati fotografice
314	EXSCESTEMI PHOTO SRL	7420	Activitati fotografice
253	SIMLEKARNA SRL	7500	Activitati veterinare
293	CHIRTU SIMFARM SRL	7500	Activitati veterinare
18	ESCALAD SERVICE SRL	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
151	MAZILU MIHAI ANDREI PFA	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
193	DAFIDEMILOR GRUP SRL	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
200	RENTA SERVICE INTERNATIONAL SRL	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
214	ILIDOKINED SRL	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
254	MATSKIGRUP SRL	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
273	RADUCAN RENTSCHI96 SRL	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
327	ATV KEO TOUR SRL	7721	Activitati de inchiriere si leasing cu bunuri recreationale si echipament sportiv
289	LUPII RANCIU SRL	7911	Activitati ale agentilor turistice

317	OFFROAD MEMORIES SRL	7911	Activitati ale agentiiilor turistice
239	FLAVIUS SKI SRL	8551	Invatamant in domeniul sportiv si recreational
325	ICORADSKI MONT SRL	8551	Invatamant in domeniul sportiv si recreational
81	DENBER SRL	8553	Scoli de conducere (pilotaj)
334	AUTOBER SRL	8553	Scoli de conducere (pilotaj)
232	POPICA ADRIAN NOVAC IF	8559	Alte forme de invatamant n.c.a.
318	POPICA VICTORIA MADALINA PFA	8559	Alte forme de invatamant n.c.a.
323	LUMEA MATEMATICII SRL	8559	Alte forme de invatamant n.c.a.
241	DEACONESCU CAMELIA PFA	8560	Activitati de servicii suport pentru invatamant
341	IMAGE GUIDED ANGIOTHERAPY SRL	8621	Activitati de asistenta medicala generala
191	ACCKMED SRL	8622	Activitati de asistenta medicala specializata
257	DR NAVOLAN MARCEL SRL	8622	Activitati de asistenta medicala specializata
210	RADUCADENT SRL	8623	Activitati de asistenta stomatologica
159	MELENCU MIRELA II	8690	Alte activitati referitoare la sanatatea umana
283	BLUE NOVA ANALIZE MEDICALE SRL	8690	Alte activitati referitoare la sanatatea umana
92	MEGALEBON SRL	8710	Activitati ale centrelor de ingrijire medicala
242	CHIRITOIU MUSIC & COSMETICS SRL	9001	Activitati de interpretare artistica (spectacole)
245	MUZICALI MEG SRL	9001	Activitati de interpretare artistica (spectacole)
162	ANDRITOIU GEORGE CATALIN II	9002	Activitati suport pentru interpretarea artistica (spectacole)
288	BIABUDURAN SKI SRL	9319	Alte activitati sportive
259	DANCE MINDOR SRL	9329	Alte activitati recreative si distractive n.c.a.
333	LIA MONTANA SRL	9329	Alte activitati recreative si distractive n.c.a.
145	ANDREOIU ALEXANDRU II	9511	Repararea calculatoarelor si a echipamentelor periferice
326	ANDRELYG SHOES LAB SRL	9523	Repararea incaltamintei si a articolelor din piele
271	AM VIALATTEA SRL	9601	Spalarea si curatarea (uscata) articolelor textile si a produselor din blana
276	ATOMIC WASH SRL	9601	Spalarea si curatarea (uscata) articolelor textile si a produselor din blana
123	SANDU MARIA MARGARETA PFA	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
125	AREMIA LUMINITA II	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
165	CAFADARU ELENA AFRODITA II	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
174	CHIRITOIU IUSTINA II	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
180	BOBOLUTA ION II	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
266	FRIZERIA CIPRIAN 2019 SRL	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
269	BALOI DAIANA GEORGIANA II	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
281	PUFAN MARIA ROXANA PFA	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
309	POPANDRA 2022 NAILS SRL	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
342	ERK LUXURY SKINCARE SRL	9602	Coafura si alte activitati de infrumusetare
153	DUTA MALIN II	9604	Activitati de intretinere corporala

2.3 PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

Conform Legii numărul 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului, orașul Novaci are cinci localități componente:

- Novaci ce include și zona Rânca - reședință de oraș;
- Bercești - sat aparținător;
- Hirișești - sat aparținător;
- Pociovaliștea - sat aparținător;
- Sitești - sat aparținător.

Legătura dintre oraș și satele aparținătoare este asigurată de drumul național DN 67 C (Transalpina) - drum ce traversează orașul Novaci de la nord la sud; drumurile județene DJ 665 - drum ce traversează satul Hirișești, orașul Novaci și satul Bercești și DJ 665 D - drum ce traversează satele Pociovaliștea și Sitești și drumurile comunale DC 9 - drum ce traversează satul Pociovaliștea, DC 10 - drum ce leagă satele Bercești și Sitești, DC 11 - drum ce leagă orașul Novaci cu satul Pociovaliștea, DC 12 - drum traversează satul Bercești, DC 13 - drum ce traversează satul Hirișești și DC 19 - drum ce traversează satul Pociovaliștea, DC 52 - drum ce face legătura între DC12 la sudul satului Bercești cu satul Cernădia din comuna Baia de Fier.

Cele mai apropiate gări C.F.R. se află la Târgu-Cărbunești 35 km și Târgu-Jiu 44 km.

Cel mai apropiat aeroport se află la o distanță de 150 km în Craiova.

Orașul Novaci este situat în partea de nord-est a județului Gorj, la 48 Km de municipiul reședință de județ Târgu-Jiu, având legătura cu DN 67 prin DN 67 C.

Ca tipologie morfologică, o trasatură caracteristică a localităților orașului este amplasarea acestora în zona în care microclimatul a fost mai favorabil, iar resursele naturale mai variate.

Forma terenurilor cuprinse în intravilan este ramificată dependentă de condițiile naturale și economice specifice județului în general și orașului Novaci în special.

În formarea localităților, locuitorii au ales să se așeze de-a lungul văilor apelor care străbat teritoriul.

Prin gradul de asigurare a dotărilor publice de interes local orașul Novaci are rol polarizator pentru satele aparținătoare asigurând serviciile de bază (comerț, prestări servicii, sănătate, asistență socială, învățământ, cultură, recreere), servicii de infrastructură, (transporturi, telecomunicații), servicii administrative (administrație, financiare, prelucrarea informațiilor).

Față de intravilanul existent trasarea intravilanului propus pentru orașul Novaci s-a realizat în spiritul unei dezvoltări durabile a orașului, răspunzând astfel solicitărilor administrației publice locale.

BILANȚ TERITORIAL - INTRAVILANUL LOCALITĂȚILOR ORAȘULUI NOVACI - ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

ZONE FUNCȚIONALE	SUPRAFAȚA (ha)						% DIN TOTAL INTRAVILAN
	LOCALITATEA REȘEDINȚĂ DE ORAȘ NOVACI	SATUL BERCEȘTI	SATUL HIRIȘEȘTI	SATUL POCIOVALIȘTEA	SATUL SITEȘTI	TOTAL INTRAVILAN	
1. ZONĂ DE LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	596.25	112.18	119.41	333.32	143.90	1305.16	78.26
2. ZONĂ INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	47.06	0.20	0.26	2.21	0.29	50.02	3.00
3. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ LOCUINȚE, INSTITUȚII ȘI SERVICII	107.63	0.00	0.00	0.00	0.00	107.63	6.45
4. ZONĂ UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DEPOZITE	7.54	0.00	0.00	1.14	0.00	8.68	0.52
5. ZONĂ MULTIFUNCȚIONALĂ INDUSTRIE, DEPOZITE, COMERȚ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6. UNITĂȚI AGRO - ZOOTEHNICE	0.21	0.00	0.84	0.00	0.00	1.05	0.06
7. ZONĂ CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN CARE: RUTIER	70.55	6.87	8.11	23.33	8.38	117.24	7.03

8. ZONĂ SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	4.80	0.17	33.56	1.69	0.21	40.43	2.42
9. ZONĂ CONSTRUCȚII TEHNICO - EDILITARE	3.94	0.04	0.01	1.14	0.00	5.13	0.31
10. ZONĂ GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE	1.10	1.19	0.23	0.52	0.15	3.19	0.19
11. TERENURI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	13.67	0.00	0.00	0.00	0.00	13.67	0.82
12. APE	9.13	1.32	0.96	3.22	0.93	15.56	0.93
13. ZONĂ TERENURI LIBERE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TOTAL TERITORIU INTRAVILAN	861.88	121.97	163.38	366.57	153.86	1667.66	100.00

Principalele zone funcționale, sunt următoarele:

a) Zona centrală și alte funcțiuni de interes public

Zona centrală din localitatea reședință de oraș Novaci cuprinde principalele obiective de utilitate publică existente și propuse ale localității.

Organizarea zonei centrale, are în vedere constituirea într-un ansamblu reprezentativ a instituțiilor publice și a locuințelor situate în zonă, totodată s-a urmărit rezervarea terenurilor pentru amplasarea unor obiective în perspectivă.

Zona centrală a orașului Novaci cuprinde: clădirea primăriei, casa de cultură, Poliția, Parchetul, Judecătoria, Pompierii, Spitalul Orășenesc Ambulatoriu, Spitalul Orășenesc de Urgențe, depozitul de medicamente, sediul A.N.A.F., oficiul poștal, B.R.D., piața, Telekom, PECO, hotel Parângul, școala gimnazială, grădinița și stadionul.

Situarea zonei centrale în centrul de greutate al orașului Novaci asigură legături directe cu zona de locuit organizată în jurul acesteia.

Extinderea suprafețelor cuprinse în intravilan pentru construcția de locuințe a avut în vedere și realizarea obiectivelor de utilitate publică care vor deservi locuitorii acestor zone noi de locuit. Astfel la nivelul trupului principal al localității unde sunt concentrate principalele instituții publice, nu este necesară realizarea unor obiective noi de utilitate publică. Cele existente vor fi modernizate, extinse pentru a oferi un grad de confort al locuirii.

b) Zona de locuințe și funcțiuni complementare

Creșterile de suprafețe ale zonelor de locuit sunt justificate de trasarea limitei intravilanului conform hartilor cadastrale furnizate de către O.C.P.I. Gorj în coordonate stereografice 1970 și de solicitările venite din partea populației, care a achiziționat terenuri în vederea realizării de locuințe individuale.

În orașul Novaci se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 108,62 ha, ce permite realizarea a cca. 362 gospodării cu un lot mediu de 3000 m².

În satul Bercești se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 9,18 ha, ce permite realizarea a cca. 91 gospodării cu un lot mediu de 1000 m².

În satul Hirișești se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 14,98 ha, ce permite realizarea a cca. 149 gospodării cu un lot mediu de 1000 m².

În satul Pociovaliștea se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 61,21 ha, ce permite realizarea a cca. 204 gospodării cu un lot mediu de 3000 m².

În satul Sitești se estimează o suprafață liberă pentru construcția de locuințe de cca. 32,94 ha, ce permite realizarea a cca. 329 gospodării cu un lot mediu de 1000 m².

Analiza modului de ocupare a terenului în zonele de locuit existente indică faptul că organizarea acestora s-a făcut după o parcelare prestabilită - parcelele de teren aferente locuințelor sunt aliniate la străzile de acces. Pentru zonele de locuit propuse se va avea în vedere realizarea unor documentații tip P.U.Z. / P.U.D. care să parceleze zona, să asigure o circulație corectă la nivelul zonei.

c) **Zona unități industriale și depozite** care ocupă în total 8,68 ha reprezentate de unitățile cu profil industrial

d) Zona de parcuri, recreere și sport agrement.

În prezent pe teritoriul orașului Novaci sunt zone de recreere slab amenajate, în etapa de perspectivă pentru o populație estimată de 5711 locuitori, prin amenajarea spațiilor verzi (la care se adaugă și plantațiile de aliniament adiacente căilor de comunicație rutieră) indicele de spațiu verde pe cap de locuitor va deveni peste minimul necesar de aproximativ 14,85 ha conform numărului de

populație (5711 locuitori), valoare conform normei europene, necesar de realizat în anul 2018, de minim 26,00 mp spațiu verde pe cap de locuitor. În bilanțul spațiilor verzi de la nivelul localităților orașului Novaci de 40,43 ha au fost incluse suprafețele de spații verzi amenajate (terenuri de sport) incluse în incintele unităților școlare, spații verzi amenajate din incintele instituțiilor publice existente, zona de protecție a drumului național, zona de protecție a drumurilor județene, spații verzi pentru protecția cursurilor de apă, stadionul, parcul existent și terenul rezervat pentru extinderea parcului.

e) Zona de gospodărie comunală

f) Zona de echipare teritorială

2.4 INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI MOBILITATE

Rețeaua de căi de comunicație rutieră ce trece prin oraș este următoarea:

- DN 67 C (Transalpina) - drum ce traversează orașul Novaci de la nord la sud și are o lungime de 34,97 km;
- DJ 665 - drum ce traversează satul Hirîșești, orașul Novaci și satul Bercești și face legătura cu comunele vecine Crasna și Baia de Fier și are o lungime de 6,85 km;
- DJ 665 D - drum ce traversează satele Pociovaliștea și Sitești și face legătura cu comuna Bumbesti Pițic și are o lungime de 4,11 km;
- DC 9 - drum ce leagă satul Pociovaliștea cu comuna învecinată Crasna și are o lungime de 0,49 km;
- DC 10 - drum ce leagă satele Bercești și Sitești și are o lungime de 5,31 km;
- DC 11 - drum ce leagă orașul Novaci cu satul Pociovaliștea și are o lungime de 1,82 km;
- DC 12 - drum ce leagă satul Bercești cu comuna învecinată Bumbesti Pițic și are o lungime de 3,09 km;
- DC 13 - drum ce traversează satul Hirîșești și are o lungime de 1,62 km;
- DC 19 - drum ce leagă satul Pociovaliștea cu comuna învecinată Benghești-Ciocadia și are o lungime de 6,40 km;
- DC 52 - drum ce face legătura între DC12 la sudul satului Bercești cu satul Cernădia din comuna Baia de Fier și are o lungime de 0,20 km;

Calitatea infrastructurii și a sistemului rutier pe aceste drumuri este bună:

La începutul secolului XX, comunicarea cu localitatea Novaci se făcea prin șoseaua vecinală Bumbesti-Jiu și calea vecinală Ciocadia-Hirîșești, iar comunicarea cu celelalte comune se făcea prin poteci și drumuri de care. Din comună mai pleca o potecă de cai care ducea în Transilvania pe la muntele Piatra-Albă (vama austro-ungară), iar de acolo se ramifica în diferite direcții ale Transilvaniei. De asemenea, din comună plecau poteci în toate direcțiile.

Astăzi, orașul Novaci este străbătut de la sud la nord de D.N. 67C, drum modernizat până în Stațiunea Rânca, ce face legătura cu D.N. 67, Târgu-Jiu -Râmnicu-Vâlcea și cu Transilvania.

Orașul Novaci are un număr de 26 străzi, cu o lungime totală de 112,5 km prin care se face legătura între oraș și toate satele componente.

Artere principale:

- Strada Parângului care traversează orașul de la sud la nord, continuând cu Strada Valea Gilortului;
- Strada Ocolului prin care se face legătura cu comuna Crasna și în continuare Bumbesti -Jiu, Petroșani;
- Strada Nucilor care face legătura cu Baia de Fier, Polovragi;

- Strada Dumbrava care face legătura cu cartierul Bălani și drumul Sitești către D.N. 67 Târgu - Jiu - Râmnicu - Vâlcea.

În afara intravilanului, teritoriul administrativ al orașului este traversat de:

- D.N.67 C, Novaci-Șugag (108 km), modernizat pe o lungime totală de 39 km pe teritoriul orașului Novaci

- D.J.665, Curtișoara - Crasna - Polovragi, cu o lungime de 10 km în localitate

- D.C. 11, Pociovaliștea - Ghebani - Novaci, cu o lungime de 2,1 km

- D.C. 14, Pociovaliștea - Bumbesti-Pițic, cu o lungime de 3,8 km.

Distanța cea mai mare între oraș și sat este cea dintre Novaci și Sitești, respectiv de 6 km .

Distanțe până la Novaci, în km:

- Novaci – Ranca 18 km
- Arad – Novaci – 324 km
- București – Novaci – 273 km
- Craiova – Novaci – 113 km
- Râmnicu-Vâlcea - Novaci – 78 km
- Sibiu – Novaci – 172 km
- Târgu Jiu – Novaci - 43 km

Ca importanță, pe primul loc se situează fără îndoială Drumul Național 67C care leagă Oltenia de Transilvania. Trecând prin Novaci, acest drum escaladează munții spre pitoreasca vale a Lotrului și de acolo mai departe spre Șugag și Sebeș. Este un drum de o rară frumusețe, străbătând zone prăpăstioase, de un pitoresc fără egal. Pe tot traseul se găsesc pășuni întinse, brazdate de izvoare limpezi și reci. Inițial, acest drum a fost doar o potecă de munte, folosită de păstorii din Mărginimea Sibiului pentru deplasarea cu turmele în Țara Românească și de acolo mai departe în căutare de hrană, denumită „Poteca Dracului”. Această potecă a fost amenajată apoi cu sprijinul inginerului Aurel Diaconovici, având în vedere importanța sa economică pentru comunele de sub munte din fosta Plasă Novaci, cât și pentru nevoile vieții ciobănești din munții Parângului, ușurând circulația prin aceștia. Drumul Național 67C a fost dat în folosință în anul 1939 și este considerat a fi șoseaua transcarpatică situată la cea mai mare altitudine din țară (2.132 m în punctul Lespezi de pe muntele Urdele). Șoseaua montană propriu-zisă începe la Novaci, la km 13. De la Novaci la Rânca drumul este asfaltat, iar din Rânca spre Păpușa pare încolăcit pe munte precum șarpele pe trunchiul unui copac. De la Rânca la Podul Ștefanului drumul este accesibil numai mașinilor de teren, trecând prin Pasul Urdele (2.228 m) spre „țara de dincolo de munți”. Drumul a fost amenajat și consolidat în timpul primului război mondial în scopuri strategice și apoi refăcut în anii 1934-1939 când au fost schimbate unele aliniamente, îndulcite pantele repezi, executate ziduri de sprijin. Acest drum a fost denumit „Drumul Regelui”. Denumirea i-a fost atribuită fiindcă, după traversarea Munților Carpați de la Sebeș la Apa Frumoasa-Lotru-Rânca-Novaci de către Regele Carol al II-lea, venind dinspre Sarmizegetusa, s-a pus problema construirii unui drum național de legătură între Ardeal și Oltenia (Vechiul Regat). Totodată, Regele Carol al II-lea a organizat executarea drumului, trasarea acestuia de la Vila Sadoveanu-Apa Frumoasei la Lotru-Ștefanu-Rânca-Novaci. Pentru aceasta, primul-ministru Gheorghe Tătărescu, împreună cu 20 de călăreți cu cai din Novaci, oameni reprezentativi din rândul localnicilor, avându-1 în frunte pe învățătorul Ion D. Giugiulan, au plecat peste munți, de aici, din Novaci, până la Lotru. După stabilirea traseului, primul-ministru Tătărescu, împreună cu însoțitorii novăceni, susținători ai acestui mare proiect pentru acele vremuri, au luat masa la stâna lui Filimon Filimonescu (Monulete) din muntele Ștefanu, unde pe lângă produsele de stână au servit și păstrăv prins în râul Lotru .

În afară de accesul rutier, ce se poate face pe drumurile menționate atât cu mașina personală, cât și cu mijloacele de transport în comun (deplasarea se poate face cu ajutorul microbuzelor și autobuzelor unor firme private precum ETA Târgu Jiu, Viitorul SRL la intervale de timp regulate, între orele 06 – 23 zilnic, în circa 80-100 minute, cu plecare din Autogara din Târgu Jiu (de lângă Gară) și sosire în Novaci costul unei călătorii fiind de 22 - 26 lei). Totodată, turiștii pot merge cu trenul, unde cea mai apropiată gară C.F.R., Târgu-Cărbunești, 35 km, sau pot apela la o altă gară C.F.R., respectiv cea din Târgu-Jiu, 44 km și apoi accesul se poate face cu autobuzul.

În ceea ce privește infrastructura aeriană, cel mai apropiat aeroport e cel din Craiova, situat la 150 km.

În ceea ce privește mobilitatea urbană, orașul Novaci are în derulare un proiect integrat – „REALIZAREA REȚELEI DE TRANSPORT PUBLIC DE CĂLĂTORI ÎN ORAȘUL NOVACI, JUDEȚUL GORJ”, care va crea următoarele facilități:

- Achiziționarea a 4 autobuze electrice identice având Lungimea de 8 - 9,5m cu Caracteristici Tehnice detaliate în Secțiunea Descrierea Tehnică a Proiectului.

- Construirea unei autobaze aferente transportului public. Se propun 2 construcții dreptunghiulare, tip hală metalică, realizate pe structură metalică și închideri din panouri metalice tip sandwich. Construcțiile se vor realiza paralel cu terenul, ușor decalate între ele, astfel încât autobuzele pot intra în hale sau pot circula pe lângă hale, fără a se deranja unele pe altele. Spațiul celor 2 hale propuse este compartimentat prin panouri despărțitoare și mobilier, astfel încât în fiecare din ele avem câte un birou, vestiar, hol, grup sanitar și 2 spații de depozitare. Aria construită total: $193,35\text{m} \times 2 = 386,70\text{ mp}$, Aria desfasurată total: $193,35\text{m} \times 2 = 386,70\text{ mp}$.

- Stație terminală Novaci. Construcția va avea o formă trapezoidală, iar dimensiunile sunt dictate de forma terenului și de restricțiile impuse de vecinătăți; pe latura est de rețeaua electrică de medie tensiune (20 KV) și de necesitatea realizării unei benzi de acces (bandă de decelerare-accelerare) al autobuzelor la peronele autogării propuse. Datorită dimensiunilor reduse se vor amenaja 3 locuri de garare a autobuzelor sub clădire, sub sala de așteptare, de la etajul 1. La parter se va realiza un spațiu mic pentru așteptare (în special pentru persoanele cu handicap locomotoriu), casa de bilete și informații, spațiu de depozitare bagaje, grup sanitar și acces casa scării pentru etaj. De asemenea, separat, sub construcție, pe latura est, se va monta grup sanitar pe sexe, banchete pentru așteptare și panouri electronice de informare. Atât structura în cadre din beton armat a construcției, cât și tipul structural al casei scării au fost alese a se realiza, astfel încât să nu afecteze canalul de fugă, existent pe amplasament. Acest lucru este posibil prin alegerea unei structuri în cadre cu fundații izolate, care să se realizeze de o parte și alta a canalului și datorită dimensiunilor deschiderilor traveilor alese. La etajul 1 se va realiza sală de așteptare pentru 99 persoane, sală multifuncțională (neeligibilă), spațiu pentru mama și copilul, magazin suveniruri (neeligibil), grup sanitar pe sexe. La etajul 2 se vor realiza 3 birouri pentru personalul de conducere, de deservire, camera tehnică de monitorizare - supraveghere. Aria construită total: 81,10 mp. Aria desfășurată total: 676,20 mp.

- Stație terminală Ranca. Construcția va avea, în plan, o formă trapezoidală, dictată de forma terenului. Pe latura vest, din str. Gheorghe Tătărăscu, se va realiza accesul autobuzelor, printr-o bandă suplimentară de decelerare – accelerare, pe direcția de circulație, la peronul autogării propuse. La parter se va realiza un spațiu de așteptare, casă de bilete și informații, spațiu de depozitare bagaje, grup sanitar și acces casa scării pentru etaj. De asemenea, la exterior, în zona acoperită, pe latura est, se vor monta banchete pentru așteptare și un panou electronic de informare. Structura construcției a fost propusă a se realiza în cadre din beton armat. La etajul 1 se va realiza 1 birou pentru personalul de

deservire cu rol și de camera tehnică de monitorizare - supraveghere (sala calculatoarelor), o cameră de odihnă cu grup sanitar și bucătărie(ambele neeligibile). Aria construită total: 86,80 mp; Aria desfășurată total: 154,10 mp. Necesitate: Stația terminală Rânca va fi situată la intrarea în zona montană Rânca care aparține Orasului Novaci și este la o distanță de 18 km de centrul orașului, fiind situată la o altitudine de cca. 1.600 m, datorită condițiilor nefavorabile există în mare parte din an este necesară adăpostirea atât a călătorilor cât și a autobuzelor electrice.

- Stații intermediare(32bucati): -Tip1:17 bucati 3.5 x 1.6 m -Tip2:15 bucati 3.0 x 1.6 m

Caracteristici tehnice:

-Structura: confecție metalică;

-Material: lemn vopsit;

-Acoperis cu învelitoare din lambriu molid 20mm;

-Elemente de prindere și fixare;

-Panou spate închidere totală din lambriu molid suprapus 2 fete, tratat și lacuit;

-Panouri laterale, simbol pădure de brad, confecționate din teava rectangulară sablata și tratată, cu riflaje din scandura molid, tratate și lacuite. Partea superioară a lateralelor se plachează cu plexiglass transparent pentru a permite lumina naturală și protecție la vant și intemperii;

Dotări:

- Bancuță odihnă poziționată pe pereții spate(din lemn, cu structură metalică);

-Cos gunoi poziționat interior lateral față;

-Placută denumire stație de autobuz;

-Indicator stație de autobuz;

-Panou informații(orar autobuz);

-Panouri publicitare luminoase (pt. stațiile Tip1).

- Achiziționarea și instalarea a 2 stații de reincărcare rapidă a autobuzelor electrice. Amplasamentul în cadrul stațiilor terminale Novaci și Rânca. Puterea acestora este de 250A.

Necesitate: autobuzele electrice necesită reincărcarea bateriilor cu ajutorul cărora funcționează, această operațiune fiind asigurată de stațiile de reincărcare rapidă.

- Construirea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere utilizate prioritar de transportul public de călători, în vederea reducerii emisiilor de echivalent CO₂ din transport.

Străzile ce urmează a fi modernizate se află în intravilanul Orasului Novaci și aparțin domeniului public. Suprafața ocupată de străzile propuse a fi modernizate este de 61.732mp acoperind o lungime de 11.224m, din care:

- o STRADA OPRITESTI - Lungime 5.295 m
- o STRADA ROVINE - Lungime 2.046 m
- o STRADA BERCEȘTI - Lungime 1.833 m
- o DRUMUL ROSU - Lungime 1.810 m
- o STRADA STADIONULUI - Lungime 240 m

De asemenea, orașul Novaci are în execuție o rețea de piste de biciclete care însumează o lungime de peste 15 km.

2.5 ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ ȘI SERVICII PUBLICE

Alimentare cu apă

Amplasarea orașului pe un platou cu rețea restransă de cursuri de apă a condus la apariția unor probleme legate de alimentarea cu apă, populația având ca surse de alimentare apele de suprafață. Astfel s-a realizat un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă pentru locuitorii orașului Novaci. Sistemul centralizat de alimentare cu apă a orașului Novaci a fost realizat în 2 etape, între 1976 și 1990, pentru o populație de 6000 de locuitori și un consum specific de 801/om.zi:

Elementele componente ale sistemului de alimentare cu apă existent sunt:

1. Sursa de apă: 3 captări de izvoare CERBU, TOLANU, BERCEȘTI;
2. Aducțiuni cu lungime totală de 17,91 km;
3. Stație de pompare (pe aducțiunea de la captarea Bercești și rezervorul Bercești);
4. Rezervor de înmagazinare R2-Novaci de 1000 mc;
5. Rezervor de înmagazinare R1-Bercești de 750 mc și instalație de clorinare;
6. Rețea de distribuție din țeava de oțel și PEHD cu lungime totală de 41,175 km.

Surse de apă

În prezent alimentarea cu apă a orașului Novaci se realizează în principal prin captarea a două izvoare: izvorul Cerbu și izvorul Tolanul.

Ca sursă de rezervă, aflată în prezent în conservare, mai poate fi utilizată și sursa de apă Bercești, reprezentată de izvorul Bercești.

Captarea de izvoare Cerbu

Captarea de izvoare Cerbu este situată la altitudinea de 1395 m. în partea de nord a orașului Novaci la 100 m vest de drumul DN 67C Novaci-Rânca (km 26+000) și asigură un debit de 2.5 l/s. Potențialul total al sursei fiind de 5 l/s.

Apa din sursa Cerbul ajunge gravitațional în rezervorul de înmagazinare Novaci de 1000 mc.

Captarea de izvoare Cerbu. este o construcție masivă din beton armat cu o cameră de captare de 30 m³ care are și rol de deznisipator. Accesul apei se face prin barbacane situate în partea estică a construcției. Betonul prezintă segregări fapt care a dus la micșorarea impermeabilității pereților prezentând scăpări mari de apă prin pereții laterali și radier. Împrejmuirea de protecție sanitară a fost distrusă și furată.

Pentru mărirea debitului captat sunt necesare lucrări de reabilitare a camerei de captare la sursa Cerbu prin impermeabilizarea pereților și radierului.

Este necesară execuția împrejmuirii zonei de protecție sanitară la captarea de izvor Cerbu.

Captarea de izvoare Tolanu

Captarea de izvoare Tolanu. este situată la altitudinea de 1152 m. în partea de nord a orașului Novaci la cca. 4.13 km est de drumul DN 67C Novaci-Rânca (km 21+845) și asigură un debit de 2.5 l/s. potențialul total al sursei fiind de 5,0 l/s.

Apa din sursa Tolanu ajunge gravitațional în rezervorul de înmagazinare Novaci de 1000 mc.

Captarea Tolanu este o construcție din beton armat având o cameră de captare de 20 m³ care servește și ca desnisipator. Construcția este într-o stare bună de funcționare.

Captarea de izvoare Bercești

Captarea de izvoare Bercești, este situată la altitudinea de 532 m, în partea de nord--est a orașului Novaci la 730 m nord de intersecția strazii Măgura cu DJ 665 Novaci--Baia de Fier.

Captarea de izvoare Bercești. este o construcție din beton armat și zidărie de piatră cu o cameră de captare de 12 m³ care are și rol de deznisipator. Construcția se prezintă într-o stare bună dar îi lipsește împrejmuirea zonei de protecție sanitară care a fost distrusă.

Apa din sursa Bercești ajunge prin pompare în rezervorul de înmagazinare Bercești de 750 mc.

Debitul aval de captare este de 30 l/s, iar în aval de captare nu există alte folosințe de apă

În prezent sursa de apă Bercești mai poate fi utilizată ca sursă de apă însă datorită degradării avansate a stației de pompare, sursa este nefuncțională.

Deși potențialul sursei Bercești este de până la 30 l/s debitul captat este de numai 6 l/s datorită dimensionării camerei de captare. Pentru mărirea debitului captat sunt necesare lucrări de extindere a capacității de captare (redimensionarea camerei de captare). Aceste lucrări se vor realiza printr-un proiect de Reabilitare și modernizare a sistemului de alimentare cu apă a orașului Novaci finanțat prin programul „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare”, a stațiilor de tratare a apei potabile și stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori - SUBPROIECT - „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” derulat prin Compania Națională de Investiții.

Aducțiunea

Lungimea totală a rețelei actuale de aducțiune apa este de 17,91 km.

Rețeaua de aducțiune a apei din captarea Cerbu până la camera de rupere de presiune este din conductă metalică cu Dn = 200 mm și L = 5 km. Nu sunt necesare lucrări de reabilitare.

Rețeaua de aducțiune a apei din captarea Tolanu până la camera de rupere de presiune este din conductă metalică cu Dn = 150 mm și L = 4.13 km. Nu sunt necesare lucrări de reabilitare.

Rețeaua de aducțiune a apei din camera de rupere de presiune până la rezervorul de înmagazinare (R2) Novaci de 1000 m este din conductă metalică cu Dn = 300 mm și L = 4 km. Nu sunt necesare lucrări de reabilitare.

Rețeaua de aducțiune a apei de la rezervorul de înmagazinare a apei (R2) Novaci de 1000 mc la rezervorul de înmagazinare a apei de 750 mc (R1) Bercești - aducțiunea Schela - este tot din conductă metalică cu Dn = 300 mm și L = 2,5 km. Este necesară înlocuirea conductei care se va realiza prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții.

Rețeaua de aducțiune a apei de la captarea Bercești până la rezervorul de înmagazinare de 750 mc (R1) Bercești - aducțiunea Bercești - este din conductă metalică cu Dn = 250 mm și L = 1780 m. Este necesară înlocuirea conductei care se va realiza prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții.

Stația de pompare

Stația de pompare din satul Bercești. amplasată pe traseul aducțiunii de apă de la captarea Bercești la rezervorul de 750 mc (R1) Bercești, este nefuncțională: construcția de tip cuva uscată cu suprastructura din zidărie de caramida este compromisă iar instalațiile și echipamentele hidromecanice sunt nefuncționale, depășite fizic și moral (2 pompe tip SADU 100, cu următoarele caracteristici: Q = 30 - 90 m³/h, H = 60 - 100 m, n = 2900 rot/min, mari consumatoare de energie electrică).

Bazinul de aspirație îngropat este confecționat din beton armat, are capacitate de 10 mc și este în stare bună.

Se recomandă înlocuirea echipamentului electromecanic (pompe, motoare, instalații de forță), instalația hidraulică, instalațiile auxiliare, instalația de iluminat. Este propusă realizarea unei stații de pompare (uzinată, containerizată) prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă

potabilă oraș Novaci. județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții, având următoarele caracteristici funcționale: $Q=20$ l/s. $H=100$ mCA.

Împrejmuirea este necorespunzătoare. Refacerea împrejmuirii stației de pompare, în totalitate, pe toate cele 4 laturi se va realiza prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții.

Rezervoare de înmagazinare

Rezervorul de înmagazinare (R2) Novaci are capacitatea de 1000 mc și este situat pe partea dreapta a DN 67C Novaci - Rânca și este o construcție monolit din beton armat fiind alimentat din sursele Cerbu și Tolanu. Rezervorul se prezintă într-o stare bună de funcționare și exploatare. Nu sunt necesare lucrări de intervenție.

Rezervorul de înmagazinare (R1) Bercești este situat în satul Bercești, are capacitate de 750 mc și este o construcție monolit din beton armat semiîngropat, în stare bună de funcționare, fiind alimentat din două surse: din rezervorul (R2) Novaci gravitațional și din sursa Bercești prin intermediul stației de pompare. Nu sunt necesare lucrări de intervenție.

În jurul rezervoarelor de înmagazinare s-a instituit o zonă de protecție sanitară conform HG 930/11.08.2005. Împrejmuirile din spalieri și sarma ghimpată sunt în stare bună. Nu sunt necesare lucrări de intervenție.

Instalații de tratare a apei

Pentru aducerea apei la parametrii de consum specificați în legislația în vigoare se folosește o instalație de clorinare cu hipoclorit, cu ajutorul căreia se face clorinarea apei în rezervorul de înmagazinare de 750 mc (R1) Bercești. Instalația de clorinare (executată în anul 2010) este amplasată în incinta unei încăperi din zidărie, situată în imediata vecinătate a rezervorului și poate realiza inclusiv tratarea (clorinarea) debitului suplimentar $Q=20$ l/s preluat din sursa Bercești.

În rezervorul de înmagazinare (R2) Novaci de 1000 m³ apă intră netratată. Este necesară o stație de tratare a apei, pentru că din rezervorul (R2) Novaci se face atât aducțiunea Schela cât și distribuția apei potabile pe străzile Schela și Rânca. Este propusă realizarea unei stații de clorinare (uzinată, containerizată) prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” - derulat prin Compania Națională de Investiții, pentru un debit $Q=5$ l/s.

Rețeaua de distribuție

Distribuția apei în orașul Novaci se face gravitațional, rețeaua de distribuție urmărește rețeaua stradală a orașului Novaci (inclusiv satele aparținătoare) și are lungimea totală de 41.175 m:

Rețeaua de distribuție din conductă metalică existentă are diametre cuprinse $D_n = 100 \div 250$ mm și lungimea totală $L=35.625$ m, din care:

Diametru	Lungimea
----------	----------

Dn 100	L = 6225 m
--------	------------

Dn 119	L = 22850 m
--------	-------------

Dn 150	L = 3500 m
--------	------------

Dn 200	L = 400 m
--------	-----------

Dn 250	L = 2650 m
--------	------------

Total	L = 35625 m
-------	-------------

Rețea de distribuție din conductă PEHD existentă are diametre cuprinse $D_n = 40 \div 110$ mm și lungimea totală $L=5.550$ m, din care:

Diametru	Lungimea
----------	----------

Dn 40	L = 1200 m
-------	------------

Dn 50 L = 1550 m
Dn 75 L = 850 m
Dn 110 L = 1950 m
Total L= 5550 m

Conducta metalică cu diametrul între Dn = 100÷250 mm prezintă un grad mare de uzură fiind construită în perioada 1980 - 1999. Este propusă înlocuirea a 7.030 m din conducta principală de distribuție prin proiectul „Reabilitare și dezvoltare sistem de alimentare cu apă potabilă oraș Novaci, județul Gorj” derulat prin Compania Națională de Investiții.

Conducta din PEHD se prezintă într-o stare foarte bună de funcționare.

Canalizare

Locuitorii orașului Novaci dispun de un sistem centralizat de canalizare a apelor uzate menajere cu o lungime totală de 10,6 km ce deservește în prezent locuitorii de pe malul drept al râului Gilort. Apa menajeră este colectată într-o rețea realizată din tuburi de beton. Epurarea apelor se face într-o stație mecano-biologică realizată în anul 2010.

În zona turistică Rânca apa menajeră este colectată într-o rețea de canalizare și epurată în cele trei stații de epurare mecano-biologice existente pe teritoriul administrativ al orașului Novaci și una situată pe teritoriul administrativ al comunei Baia de Fier.

Canalizarea pluvială se face printr-un sistem parțial de șanțuri și rigole, întreținute prin grija Primăriei Novaci, situația topografică permițând scurgerea apelor pluviale, fără a crea probleme deosebite.

Alimentarea cu energie electrică

Orașul Novaci nu este racordat în proporție de 100% la sistemul energetic național prin LEA 20 KV.

Sistemul energetic în situația actuală este structurat astfel:

- producția de energie electrică - în termocentrale și hidrocentrale;
- transportul energiei electrice de înaltă tensiune: stații de transformare și linii de 220; 400;
- distribuția și furnizarea de energie electrică care asigură alimentarea cu energie electrică a tuturor categoriilor de consumatori.

Distribuția și furnizarea de energie electrică are în exploatare:

- stațiile de transformare 110/20 Kv;
- liniile electrice de (înaltă tensiune) î.t. 110 Kv;
- liniile electrice de (medie tensiune) m.t. 20 Kv (aeriene și în cablu subteran);
- posturile de transformare 20/0,4 Kv;
- distribuția de (joasă tensiune) j.t. 04 Kv (aeriene și în cablu subteran) din toate localitățile rurale și urbane precum și instalația de iluminat public) .Trasee linii majore electrice (pe tensiuni).

Novaciul este printre primele localități din țară electrificate și ceea ce este și mai important este faptul că a dispus de surse proprii de energie.

CENTRALA HIDROELECTRICĂ DE MICĂ PUTERE CHE mp NOVACI I, este utilată cu două hidroagregate tip Francis 125, echipate cu un generator de 300 kw și altul de 450 kw, de proveniență germană, ale cunoscutei uzine Pelton.

În anul 1985 a fost pusă în funcțiune CHE mp Novaci 2, cu o putere instalată de 2.200 kw, cu două grupuri fabricate de ICEMENERG Reșița.

În anul 1987 s-a pus în funcțiune Novaci 3, cu o putere instalată de 2.160 kw, echipamentele fiind furnizate de aceeași uzină.

Tot în anul 1987 s-a pus în funcțiune și Novaci 4, având aceeași putere și aceleași echipamente. În anul 1992 s-a pus în funcțiune Novaci CHE mp 5, cu o putere instalată de 1130 kw, echipamentele provenind de la aceeași uzină.

În momentul de față, toate echipamentele sunt în stare de funcționare.

Toate cele cinci CHE mp aparțin de I.S.P.H. (Institutul de Studii și Proiectări Hidroenergetice) București.

Alimentarea cu energie electrică este asigurată prin trei stații de transformare de 110/20 kv, prin intermediul LEA 20 kv Pojaru-Novaci, LEA 20 kv Cărbunești - Novaci și LEA 20 kv Parângu-Novaci.

Lungimea rețelelor de medie tensiune (20 kv) de pe teritoriul administrativ al orașului Novaci este de aproximativ 24 km aerian și 16 km subteran.

Orașul este străbătut în zona de sud de o linie electrică aeriană de 400 kv. Alimentarea consumatorilor de energie electrică se face prin intermediul a 13 posturi de transformare aeriene (PTA) și a 5 posturi de transformare vizibile (PCZ).

În Rânca, rețeaua de medie tensiune este de tip subteran și funcționează în tensiunea de 6 kv. Rețeaua de medie tensiune alimentează 3 posturi de transformare aeriene în Stațiunea Rânca (PT PETROM - 6/0,4 KV - 160 KVA; IRE anvelopa metalica 6/0,4 KV.-160 KVA), PTC AND RANCA și un post privat în cabină de zidărie (PCZ Teleschi -6/0,4 KV.-250 KVA).

Rețeaua de distribuție la consumator este de tip aerian LEA 1,4 KV, pe stâlpi de beton de tip SE și SC, în fundație burată la susținere și fundație turnată la derivații colțuri sau terminali.

Rețeaua este amplasată de regulă la limita trotuarului spre carosabil, iar acolo unde acesta lipsește la aproximativ 0,5 - 0,8 m de împrejmuirea construcțiilor. Linia este echipată cu 1 - 2 circuite trifazate la ieșirea din P.T., ajungând spre capetele rețelei la circuite monofazice funcție de necesitatea punctului de consum pe care îl deservește.

Conductoarele sunt de tip 50, 23 și 25 mmp Al și de 10 mmp CU.

Iluminatul public în localitate este realizat cu conductori de 2x25 mmp Al, montați pe stâlpii de distribuție a energiei electrice și echipați cu corpuri de iluminat C 200 și C 100.

Față de cerințele actuale se poate aprecia că alimentarea cu energie electrică a orașului este satisfăcătoare.

Pentru realizarea echipării tehnico-edilitare propuse se vor avea în vedere tensiunile necesare în funcție de noii consumatori care vor apare.

Telecomunicații.

Telefonia fixă aparținând TELECOM, DIGI și UPC este prezentă pe teritoriul orașului. De asemenea există internet, telefonie mobilă (Orange, Telecom, Vodafone).

Alimentarea cu căldură.

Orașul Novaci nu dispune de sistem centralizat de alimentare cu căldură. Locuitorii folosesc sisteme individuale de încălzire.

Alimentarea cu gaze naturale.

Orașul Novaci nu dispune de sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale.

Teritoriul administrativ este străbătut de o conductă de transport gaze naturale din partea de sud a oraşului până la SRM-ul situat pe strada Dimitrie Brezulescu.

Televiziunea și radiodifuziunea.

Televiziunea și radiodifuziunea sunt bine recepționate pe teritoriul administrativ al oraşului. S-a realizat instalarea rețelei de televiziune prin cablu pentru diversificarea și satisfacerea cerințelor cetățenești.

Televiziunea prin cablu în oraşul Novaci este asigurată de firmele Akta și UPC.

Activitatea de gospodărie comunală.

Principala preocupare a salubrității oraşului, colectarea deșeurilor menajere se face în mod organizat prin colectarea periodică a acestora de la fiecare cetățean din pubele de către Serviciul de Spații Verzi aparținând primăriei Novaci și transportul acestora la depozitul ecologic de la Târgu Jiu.

Având în vedere densitatea construcțiilor de locuit, materialele din care sunt realizate, în corelare cu normativele P.S.I., este necesară realizarea de remize în cadrul localității în vederea dotării cu panouri de incendiu a unor instituții de interes public: Consiliul local, școli și cămine culturale, obiective ce implică aglomerări umane ocazionale.

2.6 MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE

Flora

Flora la Novaci este cea corespunzătoare reliefului, dispus în etaje, climei și tuturor factorilor naturali care favorizează dezvoltarea acesteia. Astfel, avem de-a face cu vegetație corespunzătoare golurilor alpine, pădurilor de conifere, de foioase, dar și cu vegetație corespunzătoare zăvoaielor, fânețelor și pășunilor. La Novaci se înregistrează trei mari categorii de păduri de mare diversitate, în funcție de altitudine: de stejar, de fag și de conifere.

În zona pădurilor de stejar, pe lângă stejarul propriu-zis, cu toate varietățile sale, cresc: cireșul, mărul pădureț, părul pădureț, salcâmul, ulmul, carpenul, plopul, teiul, frasinul, castanul, precum și arbuști ca: murul, alunul, cornul, sânțgerul, socul, liliacul, lemnul cânesc, măceșul, porumbarul, salcia, care conviețuiesc cu speciile de foioase.

Primăvara apar: viorelele, păștița, găinușele, ghiociei, urzica moartă, leurda, pecetea lui Solomon. Vara: năpraznicul, urzica vie, iarba fiarelor, odoleanul, rostopasca, fragul de pădure, cinci degete, precum și varietăți de ciuperci, între care: mănătărci (de stejar și mesteacăn), oiești, gălbiori, crăițe, bureți.

În zăvoaie: izma broaștei, rostopasca, bozul, spânzul, lumânărica, clopoței, rușinea țigăncii, pelinul, brusturele.

În pădurile de fag, pe lângă fagul propriu-zis, care se amestecă uneori cu coniferele, mai cresc: mesteacănul, paltinul, carpenul, frasinul, precum și arbuști ca: socul, zmeurul, murul, scorușul ori plante ca: feriga, omagul, brusturele, urzica, mătrăguna. Tot aici întâlnim diferite varietăți de ciuperci: mănătărci, crăițe, bureți de fag, creasta cocoșului, dar și dintre cele otrăvitoare.

În zona pădurilor de conifere stăpânesc molidul, bradul, afinul, zmeurușul, șteregoaia, mănătărcile, ghebele. Pe tulpina coniferelor cresc tot felul de licheni corticali.

În golurile alpine întâlnim o vegetație ierboasă în care predomină negară -*Nardus stricta*, plantă cu valoare nutritivă redusă, spinarea lupului, clopoțeei, coacăzul, măcrișul iepurelui.

Mai jos, la marginea pădurilor de conifere, găsim afinul, zmeurul, ștergoaia, urzica, ștevia (în special în torina stânilor).

Tufărișurile subalpine sunt dominate de jneapăn (*Pinus mugo*, sinonim cu *Pinus montana*), ienupăr pitic (*Juniperus nana*) și bujorul de munte (*Rhododendron kotschyi*). Suprafețele ocupate cu tufărișuri de jneapăn s-au redus considerabil în ultimul secol prin incendierea și tăierea acestor tufărișuri pentru a crește suprafețele de pășunat. În aceste condiții, pădurea de conifere intră deseori în contact direct cu pajiștile alpine. În locul jnepenișurilor incendiate sau tăiate s-au dezvoltat pajiști secundare de iarba stâncilor (*Agrostis rupestris*) și păiuș (*Festuca ovina*, *Festuca supina*), care ulterior, din cauza suprapășunatului au evoluat spre pășuni dominate de țepoșică (*Nardus stricta*), plantă oligotrofă. Cea mai afectată suprafață datorită îndepărtării tufărișurilor subalpine o reprezintă versantul vestic al interfluviului dintre Mohoru și Latorița.

În general, localitatea Novaci beneficiază de un climat blând, favorabil culturilor de nuc, alun și castan, în ultimii ani anunțându-se însă tot mai multe modificări climatice care vor influența și flora.

La Novaci se găsesc suprafețe întinse de pășuni și fânețe, în care cresc: trifoiul, lucerna, ovăzul, păpădia, ghizdeiul, vioreaua, cimbrul, iarba mare, coada calului, păiușul, coada vulpii, brândușa de toamnă, părul porcului, tătăneasa, coada șoricelului, sunătoarea, piciorul cocoșului, urzica moartă, pirul, măcrișul, pătlagina, ochiul boului, trei-frați-pătați, sulfina, purul, mazăricea, osul iepurelui, pălămida, știrul, loboda și multe altele. În urmă cu câțiva ani s-a introdus căpșunul și zmeurul.

În muntele Rânca există un Centru experimental aparținând Facultății de Agricultură a Universității din Craiova, destinat să contribuie la refacerea pășunilor montane degradate prin creșterea calității masei verzi și îmbunătățirea solurilor, avându-se în vedere schimbarea compoziției floristice a pajiștilor. Aceste experimente se fac pe o suprafață de 5 ha, teren închiriat Universității din Craiova de către Primăria orașului Novaci .

Fauna

La Novaci se înregistrează o mare varietate de viețuitoare, corespunzătoare condițiilor naturale date de relief, sol, climă, apă, vegetație existente în localitate și zonă. În pădurile montane ale Novaciului trăiesc numeroase cervidee, între care multe exemplare de o rară frumusețe. Tot în Novaci mai viețuiesc: lupul, ursul, vulpea, iepurele, râsul, pisica sălbatică, căprioara, cerbul, ariciul, viezurele, jderul de copac, mistrețul, nevăstuica, dihorul, veverița, cârțița, precum și o mare diversitate de păsări: pițigoiful, ciocârlia, privighetoarea, pitulicea, sturzul, sticletele, gaița, ciocănitorea, uliul, șorecarul, corbul, huhurezul, buha, cocoșul de munte, vrabia, codobatura, mierla neagră, cucuveaua, bufnița, cioara, gaița, coțofana, porumbelul și multe altele. Primăvara, vin rândunica, barza, cucul, pupăza.

La Novaci se mai întâlnesc batracieni - brotăcelul și buratecul, broasca râioasă brună și broasca de munte, precum și reptile ca: șarpele de casă, gușterul verde, șopârla, salamandra. În fânețele de la Huluba au fost găsite și exemplare de broască țestoasă.

Ca insecte, la Novaci găsim: păianjenul, licuriciul, gândacul de bălegar, gândacul de scoarță și cari de pădure, lăcusta, urechelnița, ploșnița, buburuza, gândacul de Colorado coropișnița, greierul de câmp, cărăbușul, răgacea, țânțarii, tăunul, viermele, licuriciul, musca, numeroase specii de furnici, cu aripi sau fără, albina, viespea. De asemenea, la Novaci se găsește o mare varietate de fluturi: diurni, crepusculari și nocturni.

În apele din zona Novaci întâlnim păstrăvul curcubeu și indigen, mreana, cleanul, scobarul, racul și tiparul. Se cuvine subliniat și faptul că ursul brun, care trăiește în pădurile de conifere, coboară uneori toamna până în cartierul Novăceni de pe Valea Gilortului producând stricăciuni în culturile de porumb sau plantațiile de pruni și viță de vie ale localnicilor. De asemenea, stricăciuni produc și porcii mistreți, lupul, care coboară tot mai des în sat, mai ales iarna. La fel, vulpea, băntuie noaptea prin sate căutându-și hrană prin curțile oamenilor cu gospodării mai izolate. În tancurile și pe crestele Mohorului, în locurile mai puțin umblate, poate fi întâlnită capra neagră.

În ce privește fauna, trebuie semnalat faptul că în anul 1943 la Novaci s-a înființat Societatea de vânatoare „Căprioara” în scopul ocrotirii vânatului, distrugerii animalelor răpitoare și stârpirii braconajului .

Arii naturale protejate

Prin ordinul Ministrului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România a fost instituit și situl Nordului Gorjului de Est – indicativ ROSCI 0128 care are ca scop protejarea și conservarea unor habitate de interes comunitar și a unor specii de plante și animale incluse în anexa II a directivei 92/43 CEE. Situl are o suprafață de 49.160 ha pe teritoriul județelor Gorj 96%, Vâlcea 4% și sub 1% Hunedoara . Localitatea Novaci este inclusă în acest sit cu 53% din teritoriul său , sit ce se află în custodia Sc. Butterfly Effect SRL .

Totodată, localitatea Novaci este inclusă și în situl Parâng ROSCI 0188, cu 29% din teritoriul său cât și în situl Râul Gilort ROSCI 0362.

Ariile Naturale Protejate De Interes Național – Novaci

Nr. crt.	Denumirea ariei naturale protejate	Cod arie	Suprafața	Lege	HCI	Obiectul de protecție (scurtă descriere)	Tip arie naturală protejată	Categoria IUNC	Localitatea
1.	Pădurea de molid de la Măcăria		400	Lege 5/2000	82/25.10.1994	Exemplare seculare, fiind rezervație seminceră	Rezervație naturală forestieră		Novaci
2.	Pădurea de fag de la Măcăria		150	Lege 5/2000	82/25.10.1994	Exemplar de fag oriental, fiind rezervație seminceră	Rezervație naturală forestieră		Novaci
3.	Pădurea Bărcului	2.454	25	Lege 5/2000	82/25.10.1994	Pădure de stejar, rezervație seminceră	Rezervație naturală forestieră	IV	Novaci
4.	Rezervația Parâng-Novaci		2400	Lege 5/2000	82/25.10.1994	Pentru fenomene de glaciațiune cuaternară, floră și faună deosebite	Rezervație naturală mixtă		Novaci

RO SCI 0362 RÂUL GILORT

Zonă umedă din regiunea biogeografică continentală reprezentând habitat specific pentru speciile de interes conservativ *Lutra lutra* și *Bombina variegata* alături de patru specii de pești de asemenea de interes conservativ.

Râul Gilort este unul dintre râurile din Oltenia care nu au fost afectate semnificativ de intervențiile antropice. Din acest motiv diversitatea specifică a râului este considerabilă. Aici a fost găsită specia *Eudontomyzon mariae*, specie pentru a cărei conservare s-au desemnat foarte puține situri. Pe lângă aceasta în râu este prezent și *Sabanejewia romanica*, specie endemică în țara noastră. Ambele specii figurează în Cartea Roșie a Vertebratelor din România. Situl este unul important și pentru speciile de mamifere: *Lutra lutra* și *Bombina variegata*.

Din suprafața totală a sitului "Râul Gilort" RO SCI 0362 de 873 ha, pe teritoriul administrativ al orașului Novaci, aria protejată de interes comunitar Natura 2000 reprezintă <1%.

Suprafața totală a sitului "Râul Gilort" RO SCI 0362, se regăsește pe teritoriile a cinci comune cum ar fi: Bengesti-Ciocadia, Bumbesti-Pitic, Albeni, Novaci, Tg-Carbunesti iar coordonatele sitului sunt: Latitudine 45°4'18" iar Longitudine 23°35'57".

NORDUL GORJULUI DE EST

Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este un sit de importanță comunitară și a fost desemnat în anul 2011 prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor 2387/2011, pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1967/2007 privind instituirea regimului de arie naturale protejată a siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000, în România, pentru conservarea populațiilor a 4 specii de plante, 11 specii de mamifere, 2 specii de amfibieni, 3 specii de pești, 2 specii de nevertebrate și 25 de habitate.

Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este situat din punct de vedere administrativ pe teritoriul a 2 județe, 96% din suprafață fiind localizată în partea de nord-est a județului Gorj, restul de 4% în partea de vest a județului Vâlcea. Teritoriul este în cea mai mare parte lipsit de localități cu excepția celor dispuse de-a lungul limitei sudice și a zonei Rânca. Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este situat pe teritoriul administrativ al localităților Vaideeni din județul Vâlcea și Polovragi, Baia de Fier, Novaci, Crasna, Mușetești și Bumbesti-Jiu din județul Gorj.

Din punct de vedere geografic, Situl Natura 2000 ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est, este situat în Carpații Meridionali, ocupând partea sudică a Munților Parâng și partea de vest a munților Căpățâni. Amplasat într-un vast amfiteatru natural aproape nealterat, cu un ecart altitudinal de 2.319 m dezvoltat pe o distanță transversală de sub 25 km, se situează în regiunile biogeografice alpină și continentală, în ecoregiunea Carpaților Meridionali pe versantul sudic al sectorului de vest al acestora, între interfluviul Olteț-Cerna la răsărit, Parcul Național Defileul Jiului la apus și între cumpăna apelor la nord și drumul submontan Apa Neagră - Bumbesti - Racovița, la sud.

Suprafață

ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est: 49160 ha. Limitele sitului ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est au fost stabilite prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2.387 din 29 septembrie 2011 pentru modificarea și completarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007

PARÂNG

Munții Parâng reprezintă sectorul cel mai înalt și cel mai spectaculos al Munților dintre Olt și Jiu în Carpații Meridionali. Culmea principală a Munților Parâng orientată pe direcția est-vest, atinge

altitudinea maximă în vf.Parângul Mare -2.519 m. La nord de aceasta culme se deschid impresionante circuri glaciare: Sliveiu, Roșiile, Găuri, Zănoaga și Câlcescu ce adăpostesc lacuri glaciare, drenate de izvoarele Jiețului și Lotrului. Spre est sunt remarcabile căldările Muntinu și mai ales Urdele din care pornește o vale glaciară tipică. Interesante sunt și căldările glaciare Bălcescu, Cioara, Galbenu, Igoiu cu deschidere nordică din care pornesc pâraie ce se unesc cu Latorita. În ceea ce privește alcătuirea geologica în Munții Parang s-a remarcat prezența a două complexe cristaline: Cristalinul I sau Panza Getică situat în nord cu micașturi și gneise micacee și Cristalinul II sau Autohtonul danubian, reprezentat prin șisturi cloritoase, cuarțite, mai rar gneise și amfibolite.

Vegetația este bine reprezentată de aproape toate formațiunile din etajele subalpin și alpin. Semnificativă este și prezența relictului glaciar Pinus Cembra sub formă de exemplare izolate sau în grupuri compacte, alături de monumente ale naturii: Floarea de colt, gențiana etc.

Elementele de faună sunt caracteristice pentru munții înalți și bogat reprezentate. Masivul Parâng, pe lângă bogatul tezaur de specii vegetale, unele endemice sau relict, se impune și prin peisajul său pitoresc deosebit, cu creste și vai salbatice, cu zănoage în care se oglindesc lacuri glaciare cu pâraie ce cad în cascade printre blocuri uriașe de granit.

PĂDUREA BÂRCULUI

Pădurea Bârcului este o arie naturală protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip forestier), situată în județul Gorj, pe teritoriul administrativ al orașului Novaci

Descriere

Rezervația naturală cu o suprafață de 25,09 de hectare a fost declarată arie protejată prin Legea Nr. 5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate) și reprezintă o arie împădurită (rezervație semiceră cu scop de protecție pentru arbori din specia stejarului (*Quercus robur*), în vederea regenerării naturale.

Termenul de semicer se referă la specii de plante lăsate pentru sămânță în vederea regenerării naturale.

2.7 PROFIL ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Autonomia locală este un concept ce stă la baza noilor măsuri de reformă din administrația publică, atât la nivel supranațional, prin Carta europeană a autonomiei locale, cât și la nivel național, prin Legile și documentele strategice specifice punerii în aplicare a procesului de descentralizare.

Descentralizare reprezintă un proces prin care sunt adoptate măsuri de reformă în administrația publică din România pentru a reduce disfuncționalitățile și problemele întâmpinate la nivelul administrației publice locale. Conform art. 5 lit. x) din Codul Administrativ (OUG 57/2019), descentralizarea este descrisă drept „transferul de competențe administrative și financiare de la nivelul administrației publice centrale la nivelul administrației publice din unitățile administrativ-teritoriale, împreună cu resursele financiare necesare exercitării acestora”.

Procesul de descentralizarea este realizat în conformitate cu principiile menționate în art. 76 din Codul Administrativ (OUG 57/2019):

- principiul subsidiarității, care constă în exercitarea competențelor de către autoritatea administrației publice locale situată la nivelul administrativ cel mai apropiat de cetățean și care dispune de capacitate administrativă necesară;

- principiul asigurării resurselor corespunzătoare competențelor transferate;

- principiul responsabilității autorităților administrației publice locale în raport cu competențele ce le revin, care impune obligativitatea respectării aplicării standardelor de calitate și a standardelor de cost în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică;

- principiul asigurării unui proces de descentralizare stabil, predictibil, bazat pe criterii și reguli obiective, care să nu constrângă activitatea autorităților administrației publice locale sau să limiteze autonomia locală financiară;

- principiul echității, care implică asigurarea accesului tuturor cetățenilor la serviciile publice și de utilitate publică.

Pentru o tranziție eficientă și eficace a competențelor de la nivel central la nivel local, prin Hotărârea Guvernului nr. 229/2017, Guvernul României a aprobat Strategia Generală de descentralizare, în care sunt menționate principalele aspecte ce trebuie luate în considerare pe parcursul realizării demersurilor instituționale cu privire la creșterea autonomiei locale. Conform Strategiei Generale de descentralizare, printre domeniile ce urmează să revină în competențele administrației publice locale se numără: agricultura, cultura, turismul, mediu, sănătate, educație – activități extrașcolare, tineret și sport.

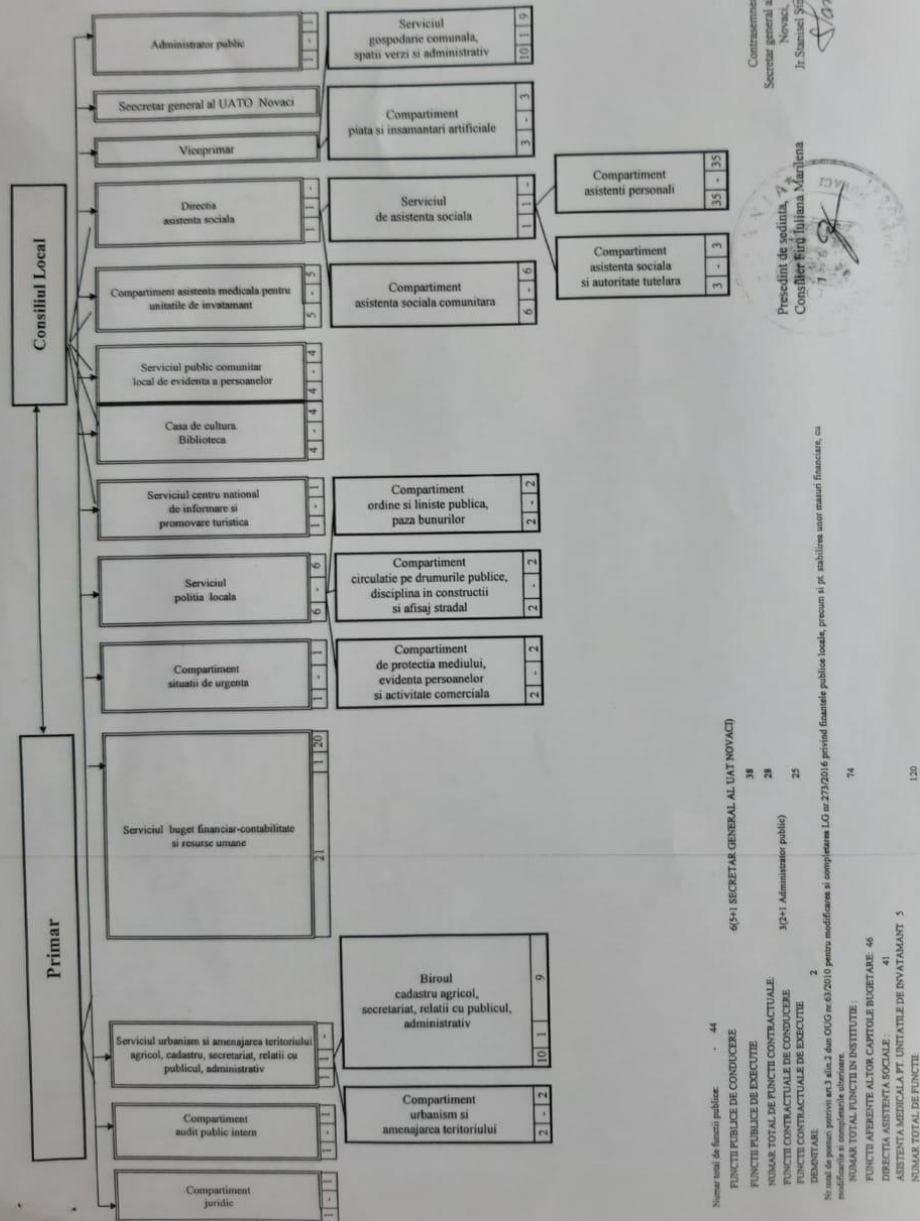
Dezvoltarea capacității administrative a UAT ORAȘUL NOVACI este un demers primordial pentru succesul procesului de reformă a administrației publice locale în localitate. Capacitatea administrativă a unităților administrativ-teritoriale este evaluată în funcție de calitatea serviciilor furnizate, dar și în funcție de capacitatea de a atrage fonduri europene nerambursabile, prin depunerea cererilor de finanțare și implementarea proiectelor incluse în documentele strategice.

Astfel, analiza capacității administrative vizează evaluarea unității administrativ-teritoriale (UAT) orașul Novaci, reprezentat prin autoritatea publică locală, din perspectiva gestionării eficiente a activităților și realizării obiectivelor stabilite la nivel strategic și la nivel operațional.

Conform art. 5 lit. o) din Codul Administrativ (OUG 57/2019), capacitatea administrativă a unui UAT reprezintă „ansamblul resurselor materiale, financiare, instituționale și umane de care dispune o unitate administrativ-teritorială, cadrul legal care reglementează domeniul de activitate, precum și modul în care acestea sunt valorificate în activitatea proprie potrivit competenței stabilite prin lege”. În completare, conform Legii-cadru a descentralizării (Legea 195/2006), prevederile de la art. 10 alin. (3) stipulează faptul că „evaluarea capacității administrative a unității administrativ-teritoriale se face conform normelor metodologice de aplicare a prezentei legi”. Astfel, cadrul legal pune la dispoziție o serie de criterii, orientative în contextul prezentei analize, pentru a stabili un set de indicatori pe baza cărora va fi analizată capacitatea administrativă a UAT-ului.

Analiza capacității administrative va evalua măsura în care anumite componente, respectiv resursele umane, financiare, materiale și procedurile specifice, sunt utilizate în mod eficient și produc rezultate eficace pe parcursul desfășurării activităților organizației și realizării obiectivelor la nivel strategic și la nivel operațional.

Analiza capacității administrative va evalua măsura în care anumite componente, respectiv resursele umane, financiare, materiale și procedurile specifice, sunt utilizate în mod eficient și produc rezultate eficace pe parcursul desfășurării activităților organizației și realizării obiectivelor la nivel strategic și la nivel operațional.

Aparatul de specialitate al Primăriei oraşului Novaci este organizat în structuri de specialitate, respectiv servicii, birouri și compartimente. Capacitatea Primăriei oraşului Novaci privind implementarea măsurilor și proiectelor cuprinse în cadrul documentelor strategice depinde în mod direct de resursele disponibile, în special de resursele umane și de resursele materiale.

Aparatul de specialitate dispune în mare parte de un efectiv de resurse umane care prin natura gradului aferent funcțiilor ocupate indică un nivel de experiență ridicat, acest context favorizând instituția din punct de vedere al capacității administrative, în sensul unei bune funcționări a proceselor operaționale și al implementării obiectivelor strategice.

Resursele financiare ale unei unități administrativ-teritoriale sunt limitate, prin urmare, trebuie folosite într-un mod cât mai eficient și eficace pentru susținerea cheltuielilor operaționale și, în același timp, pentru investiții și atingerea obiectivelor conturate în documentele strategice. Utilizarea responsabilă a resurselor financiare este strict legată de realizarea unui management adecvat pentru provocările administrative ce au loc la nivelul fiecărui exercițiu bugetar.

Orașul Novaci se distinge ca centru urban administrativ pentru comunitățile rurale din proximitate, deserving prin instituțiile care funcționează pe teritoriul său între 20.000 – 60.000 persoane, în funcție de tipul serviciilor oferite. Astfel, presiunea asupra bugetului este ridicată, situație în care demersurile pentru atragerea de fonduri nerambursabile și reușita acestora sunt esențiale pentru sectorul investițional. De asemenea, Consiliul local Novaci deține un inventar bogat de clădiri și terenuri.

2.8 INTERVENȚII SMART CITY

Un oraș inteligent¹⁹ este un loc în care rețelele și serviciile tradiționale sunt eficientizate prin utilizarea soluțiilor digitale în beneficiul locuitorilor și al afacerilor locale.

Un oraș inteligent depășește utilizarea tehnologiilor digitale pentru o mai bună utilizare a resurselor și mai puține emisii. Asta înseamnă servicii publice digitale, rețele de transport urban mai inteligente, facilități modernizate de alimentare cu apă și de eliminare a deșeurilor și modalități mai eficiente de iluminare și încălzire a clădirilor, un nivel de trai mai bun, siguranță și bugetare participativă prin implicarea comunității în dezvoltarea localității. De asemenea, înseamnă o administrație orașului mai interactivă și receptivă, spații publice mai sigure și satisfacerea nevoilor unei populații în vârstă.

Principalele domenii ale unui smart city și asupra cărora se va interveni la nivelul orașului Novaci, sunt:

- mobilitate urbană durabilă
- un mediu protejat
- infrastructuri și procese integrate în domeniul energiei, tehnologiilor informației, comunicațiilor și transporturilor
- focus asupra cetățeanului
- servicii publice electronice de calitate
- politici publice și reglementări smart
- planificare inteligentă și management integrat
- împărtășire de cunoștințe
- bugetare participativă
- obiective clare, indicatori de performanță și metrici pentru măsurarea obiectivelor
- guvernare deschisă

¹⁹ <https://smartcityblog.ro/conceptul-smart-city/>

- standarde transparente
- modele de afaceri, achiziții și finanțare smart
- iluminat inteligent, telegestiune
- rețele de date sigure și conectivitate IT robustă
- acces la informații de interes public
- IoT : infrastructură, infokioskuri, bancomate, stații de reîncărcare electrică etc
- mobilier stradal inteligent
- educație inteligentă, modernă
- energie regenerabilă
- soluții eco-friendly
- acces la sănătate etc

Conceptul smart city

Orașele inteligente, cunoscute și sub denumirea de orașe digitale și orașe cu fir, sunt zone urbane care colectează date electronice de la cetățeni, dispozitive și active pentru a gestiona resursele disponibile mai eficient.

O gamă largă de aplicații ale tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) sunt utilizate pentru a îmbunătăți cunoștințele și inovația, pentru a reduce costurile și utilizarea resurselor, pentru a promova mediile de viață și de lucru și pentru a crește comunicarea dintre guvern și cetățeni.

Succesul unui oraș inteligent se bazează pe relația dintre sectorul public și cel privat, deoarece o mare parte din munca de creare și menținere a unui mediu bazat pe date nu este de competența administrației locale.

De exemplu, camerele inteligente de supraveghere pot avea nevoie de input și tehnologie de la mai multe companii. Pe lângă tehnologia folosită de un oraș inteligent, există și necesitatea ca analiștii de date să evalueze informațiile furnizate de sistemele orașului inteligent, astfel încât orice probleme să poată fi abordate și să se găsească îmbunătățiri.

Orașele inteligente folosesc o varietate de software, interfețe de utilizator și rețele de comunicații alături de Internetul lucrurilor (IoT) pentru a oferi publicului soluții conectate.

IoT reprezintă o rețea de dispozitive conectate care comunică și schimbă date. Aceasta poate include orice, de la vehicule la aparate electrocasnice și senzori de pe stradă. Datele colectate de pe aceste dispozitive sunt stocate în cloud sau pe servere pentru a permite îmbunătățirea eficienței sectorului public și privat și pentru a oferi beneficii economice și îmbunătățiri vieții cetățenilor.

Pe lângă soluțiile IoT, orașele inteligente folosesc și tehnologii precum:

- Interfețe de programare a aplicațiilor (API)
- Inteligență artificială (AI)
- Servicii de cloud computing
- Tablouri de bord
- Învățare automată
- Comunicații de la mașină la mașină
- Rețele Mesh

Conceptul de oraș inteligente a început încă din anii 1960 și 1970, când Biroul de analiză comunitară din SUA a început să folosească baze de date, fotografiile aeriene și analize de cluster pentru

a colecta date, a direcționa resurse și a emite rapoarte pentru a direcționa serviciile, a atenua dezastrele și a reduce sărăcia.

Acest lucru a dus la crearea primei generații de orașe inteligente. Prima generație de oraș inteligent a fost oferită de furnizorii de tehnologie pentru a înțelege implicațiile tehnologiei asupra vieții de zi cu zi. Acest lucru a condus la a doua generație de oraș inteligent, care a analizat modul în care tehnologiile inteligente și alte inovații ar putea crea soluții municipale unite. A treia generație de oraș inteligent a luat controlul furnizorilor de tehnologie și liderilor orașului, creând în schimb un model care a implicat publicul și a permis incluziunea socială și implicarea comunității.

CUM FUNCȚIONEAZĂ ORAȘELE INTELIGENTE

Orașele inteligente urmează patru pași pentru a îmbunătăți calitatea vieții și pentru a permite creșterea economică printr-o rețea de dispozitive IoT conectate și alte tehnologii.

Acești pași sunt după cum urmează:

1. Colectare – Senzorii inteligenți adună date în timp real
2. Analiză – Datele sunt analizate pentru a obține informații despre funcționarea serviciilor și operațiunilor orașului
3. Comunicare – Rezultatele analizei datelor sunt comunicate factorilor de decizie
4. Acțiune – Se iau măsuri pentru îmbunătățirea operațiunilor, gestionarea activelor și îmbunătățirea calității vieții orașului pentru rezidenți.

DE CE SUNT IMPORTANTE ORAȘELE INTELIGENTE?

54% din populația lumii trăiește în orașe și se preconizează că aceasta va crește la 66% până în 2050, adăugând încă 2,5 miliarde de oameni la populația urbană în următoarele trei decenii.

Odată cu această creștere a populației așteptată, apare necesitatea de a gestiona sustenabilitatea de mediu, socială și economică a resurselor. Orașele inteligente le permit cetățenilor și autorităților guvernamentale locale să lucreze împreună pentru a lansa inițiative și pentru a utiliza tehnologii inteligente pentru a gestiona activele și resursele în mediul urban în creștere.

Crearea de sisteme inteligente conectate pentru zonele noastre urbane oferă o mulțime de beneficii cetățenilor din întreaga lume, nu numai pentru a îmbunătăți calitatea vieții, ci și pentru a asigura durabilitatea și cea mai bună utilizare posibilă a resurselor.

2.9 ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Asezare geografica avantajoasa, intr-o zona deosebit de pitoreasca la poalele muntilor Parang, intr-un cadru multietnic si multicultural	Sector economic fragmentat, insuficient adaptat
Accesibilitate bună, cu rețele rutiere bine dezvoltate	Insuficienta amenajare urbanistică a zonelor centrale
Infrastructura de bază este modernizată și cu grad mare de acoperire	Lipsa infrastructurii publice destinate copiilor

Furnizarea unor servicii publice de o calitate bună	Lipsa infrastructurii publice de turism și agrement
Grad ridicat de eficientizare energetică a clădirilor publice	Insuficiența amenajamentelor de tip zone verzi-albastre
Păstrarea tradițiilor	Inexistența unor infrastructuri și servicii suport destinate mediului de afaceri
Orientarea către creșterea animalelor, cu tradiție în oierit	Fond funciar insuficient în zona montană Râncea
Existența forței de muncă calificată în agricultură	Insuficienta valorificare a produselor agricole
Resurse care permit dezvoltarea diverselor forme de turism	Forță de muncă insuficient calificată pentru industria ospitalității și inadaptarea acesteia la sectorul montan
Potențial climatic al zonei turistice Novaci - Râncea	Lipsa dezvoltării turismului pe baza unei abordări integrate
Nivel ridicat de dotare socio-culturală	Lipsa unor măsuri de marketing teritorial și branding local
Grad ridicat de echipare tehnico-edilitară	Durată scurtă a șederii turiștilor în localitate
Inexistența unor surse majore de poluare	Lipsa spațiilor destinate parcurii
	Lipsa zonelor de circulație pietonale/nemotorizate și de promenadă
	Zona de locuințe și funcțiuni complementare dominantă, cu impact asupra gradului de dotare a localității
	Distanța mare față de marile centre urbane
	Infrastructura medicală uzată fizic și moral
	Insuficienta dezvoltare a serviciilor de tip smart city
	Servicii sociale insuficiente
	Insuficiența infrastructurii sportive
	Activități agricole neintegrate cu alte tipuri de activități (de exemplu produse ecologice, ocupații străvechi și de ce nu agroturism)
	Sistem de gestionare a deșeurilor insuficient dezvoltat
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Statutul de stațiune turistică de interes local	Trend demografic descrescător, îmbătrânirea populației
Bază materială furajeră suficientă, care favorizează dezvoltarea creșterii animalelor	Fenomen migrator în rândul tinerilor, în special a celor cu înaltă calificare
Moștenire istorică și culturală favorizantă dezvoltării turismului	Fond locativ constituit în majoritate din case (locuințe private), care face foarte dificilă organizarea unui management energetic eficient la nivelul localității
Tendențe de dezvoltare a turismului la nivel mondial orientate către natură	Riscuri naturale: inundații, activarea recentă a unor zone seismice
Dezvoltarea rețelei naționale de transport gaze naturale	Declin economic, în special în sectorul industrial, la nivel județean

Extinderea suprafeței de intravilan prin ultimul PUG aprobat	Impartirea stațiunii Ranca între două autorități ceea ce duce la inevitabile neconcordanțe în planificare și realizare
Disponibilitatea fondurilor europene pentru Dezvoltarea sectoarelor public și privat	

SECȚIUNEA 3 – VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

În urma analizei situației existente, au fost identificate aspectele negative, problemele, prin raportarea percepției /situației la un anumit model, de proces ori de stare, model care este reprezentat de cadrul de viață existent, precum și de valorile, cultura comunității și principiile declarate.

A fost realizată o evaluare sectorială a problematicei teritoriului, diagnosticarea fiind completată cu concluziile rezultate din consultările publice desfășurate cu localnicii orașului Novaci și factorii interesați. Au fost avute în vedere următoarele:

- Problemele la nivelul populației - cercetare cantitativă și cercetare calitativă (focus grup)
- Problemele la nivelul factorilor interesați - cercetare calitativă - focus grupuri centrate specific: administrație publică locală și instituții publice, economie, educație, sănătate, cultură, sport, ONG
- Probleme rezultate în urma diagnosticului teritorial
- Disfuncționalități identificate în cadrul Conceptului de amenajare teritorială în context local și intercomunitar (PUG).

Având în vedere că nevoile sunt semnificative, prioritizarea strategică a problemelor identificate în zona de studiu, care să conducă ulterior la o implementare etapizată a investițiilor, reprezintă puncte critice. În consecință, în urma identificării problemelor majore definite ca stări, situații, dificultăți, aspecte negative cu care se confruntă grupurile țintă, beneficiarii și factorii interesați, acestea au fost ierarhizate pe baza relației cauză - efect și sunt reprezentate în formă grafică într-o schemă tip arbore. Principala problemă identificată a fost insuficiența dezvoltare economică a orașului Novaci.

Situația negativă ilustrată de arborele problemelor va fi transpusă într-o situație îmbunătățită, prin reformularea pozitivă a problemelor identificate. Aceste formulări pozitive vor deveni astfel obiective, iar relația cauză-efect va fi transformată într-o relație de tip mijloace - scop.

ARBORELE PROBLEMELOR

Dezvoltare economică insuficientă

Probleme economice

Sector agricol slab dezvoltat și neorganizat

Declin industrial accentuat la nivel județean

Lipsa locurilor de muncă

Calitatea locurilor de muncă

Scăderea numărului de salariați

Infrastructură publică de turism insuficient dezvoltată

Promovare turistică insuficientă și lipsa animării teritoriale

Probleme sociale

Servicii medicale insuficient dezvoltate

Servicii sociale insuficient dezvoltate

Lipsa învățământului vocațional

Probleme climatice

Sistem public de transport în comun ininsuficient - infrastructură și material rulant

Parcări insuficiente și amenajate necorespunzător

Grad scăzut de eficiență energetică a clădirilor rezidențiale

Probleme demografice

Declin demografic accentuat

Migrația tinerilor

Depopularea zonei urbane

Procent scăzut al populației active

Probleme de mediu

Zone riverane aferente râului Gilort neamenajate

Deficit al spațiilor verzi și zone verzi insuficient amenajate

ARBORELE OBIECTIVELOR

**OBIECTIV
GENERAL**
Dezvoltare
economică și
asigurarea unui
PIB de peste 70%
din media PIB-ului
Uniunii Europene
până în anul 2035

OT 1
Restructurarea și
relansarea economiei
locale

- Creșterea gradului de valorificare și valorizare a resurselor locale prin crearea de filiere de excelență în sectorul agro-alimentar
- Crearea unei infrastructuri suport și a mecanismelor de sprijin pentru mediul de afaceri local
- Crearea unui sector turistic atractiv, a unui calendar de animare teritorială și promovarea identității locale
- Creșterea adaptabilității pieței de muncă
- Creșterea competitivității IMM-urilor
- Creșterea investițiilor private combinate cu sprijinul public pentru întreprinderi
- Crearea și dezvoltarea infrastructurii turistice, culturale, sportive și de agrement

OT 2
Promovarea
incluziunii sociale,
combaterea sărăciei și
a discriminării

- Creșterea gradului de siguranță a cetățenilor
- Creșterea calității serviciilor medico-sociale oferite
- Reducerea disparităților teritoriale și dezvoltarea zonelor marginalizate
- Îmbunătățirea calității în educare și formare
- Dezvoltarea economiei sociale și promovarea antreprenoriatului social

OT 3
Mobilitate și
dezvoltare urbană
durabilă

- Modernizarea transportului public în comun
- Reducerea gazelor cu efect de seră
- Scăderea consumului de energie al clădirilor publice și rezidențiale

OT 4
Crearea unui cadru de
viață atractiv

- Regenerare urbană și modernizarea echipării teritoriului
- Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă
- Derularea de politici active de creștere și întinerire a populației
- Creșterea gradului de participare a societății civile în formularea, adoptarea și implementarea politicilor publice locale

OT 5
Reamenajare spațiu
urban

- Creșterea populației care beneficiază de sisteme edilitare moderne
- Creșterea suprafeței de spațiu verde pe cap de locuitor
- Creșterea suprafeței de zone verzi și riverane amenajate

Misiune

Orașul Novaci promovează valorile europene cu accent pe turism și coeziune socială, protecția valorilor identitare, spiritul civic și cetățenesc, asigurând reziliența teritoriului prin redefinire ca spațiu de excelență în turism montan și inovare permanentă.

Viziune

*NOVACI – poarta către Drumul Regelui
va fi în 2035 un spațiu de excelență în turismul montan,
stațiune turistică de interes național care îmbină
tradiționalul cu modernul, pol regional al turismului din
Oltenia de sub munte, cu o economie funcțională bazată pe
turism, cultură și coeziune socială, loc de transhumanță,
oraș verde și smart*

Valori

- Promovarea specificității: valorificarea resurselor locale
- Flexibilitate: capacitatea de a răspunde rapid la semnale
- Eficiență: utilizarea optimă a resurselor în vederea atingerii impactului maxim
- Răspundere publică: în centrul acțiunii stă interesul public
- Solidaritate: coeziune socială și comunitate de interese și obiective
- Dezvoltare durabilă: asigurarea unui echilibru între aspectele socio-economice și cele ale cadrului natural
- Echitate: distribuire unitară a oportunităților și asumarea unor obligații reciproce
- Diversitate: spațiu cosmopolit ca sursă de bogăție
- Pasiune: entuziasm pentru succes, pentru tradiții și pentru cetățeni
- Inovare: reînnoire în toate domeniile, de la produse la procese
- Excelență: rezultate calitative maxime
- Respect: acțiune cu integritate și respect pentru comunitate

Obiective

Obiectiv general

În 2035 orașul Novaci va avea un nivel de dezvoltare economică ridicat, cu un PIB de minim 70% din media PIB-ului Uniunii Europene

Obiective tematice

OT1 – Restructurarea și relansarea economiei locale – prin acțiuni concertate care vizează sectoarele turistic și cultural ca piloni ai dezvoltării locale, acțiuni de sprijin pentru mediul de afaceri local și

crearea unui teritoriu atractiv pentru investiții. Ceea ce a rămas neatins de declin sunt resursele patrimoniale. Ele reprezintă, de asemenea, principalul capital local pentru relansarea economică.

OT2 – Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării prin crearea unei identități comune și a unor alternative economice bazate pe solidaritate, care să conducă la reducerea populației expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale. Se impune promovarea economiei sociale ca alternativă de dezvoltare economică bazată pe principii de solidaritate.

OT3 – Mobilitate și dezvoltare urbană durabilă – ameliorarea condițiilor climatice și a mobilității urbane prin măsuri care au în vedere reducerea efectelor negative produse asupra climatului socio-economic, precum și creșterea accesibilității spațiale, a siguranței rutiere și a factorilor de mediu.

OT4 – Crearea unui cadru de viață atractiv – creșterea rezilienței locale prin restructurarea și relansarea unei economii locale, valorificând avantajele comparative ale zonei care să susțină extinderea și îmbunătățirea serviciilor publice și să asigure un grad acceptabil de ocupare a forței de muncă, factori care să conducă la combaterea efectelor demografice negative.

Strategia de dezvoltare trebuie transformată, din document, în politică publică activă de amenajare și dezvoltare teritorială, ceea ce face necesară crearea unei arhitecturi instituționale și instituirea unor mecanisme cu rol în promovare, monitorizarea implementării Pactului Teritorial creat, inițierea de ajustări atunci când situația o impune, emiterea și adoptarea de politici de concertare și coerentă strategică și, nu în ultimul rând, sprijinirea antreprenoriatului local.

SECȚIUNEA 4 – DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE

4.1 ASPECTE CHEIE ÎN FORMULAREA POLITICILOR ȘI PROGRAMELOR

Strategia urmărește prin viziunea sa o poziționare în competiția dintre teritorii. Atingerea viziunii se realizează prin acțiunile propuse de strategie care devine un instrument de comunicare în scopul obținerii poziției. Poziția conduce demersul către o strategie de marketing pe nou structurata piață a teritoriilor. Fiind vorba de o piață, trebuie să ținem cont de elementele ce o definesc: existența unei cereri și oferte ca răspuns.

Fiecare teritoriu este definit de :

- Caracteristici personale: memorie și identitate
- Caracteristici relaționale: economice, culturale, etnice
- Un proiect: în special începând cu 2014 - 2020 UE vorbește de teritorii ca “teritorii de proiect” (foștii poli, zonele metropolitane, PIDU, la care se adăugă adevăratele teritorii de proiect ITI și CLLD)

Construcția teritoriului, realizarea viziunii și deci poziționarea se realizează plecând de la caracteristici personale, prin modelarea caracteristicilor relaționale în scopul structurării unui proiect care la rândul său se poate constitui într-o redefinire identitară declanșatoare (reluarea ciclului). În concluzie, cele trei elemente esențiale ale acțiunii strategice sunt:

- IDENTITATE: de definit, de promovat, de valorizat, de apărat, de redefinit (în sensul unei evoluții)
- ACTORI: de pus în dialog, de mobilizat, de pus în parteneriat, de valorizat, de ATRAS
- PROIECTE: de structurat, de poziționat, de manageriat, de promovat, de atras.

În acest fel orașul ca teritoriu devine prin produsele sale (produsele orașului) un ansamblu omogen, coerent și atractiv, adică un oraș - produs.

Una dintre problemele cu care s-a confruntat în secolul al XX-lea și se confruntă și în prezent planificarea regională este creșterea necontrolată a orașelor mari (metropolizarea) și combaterea problemelor ce decurg din concentrarea excesivă a activităților economice și populației în marile centre urbane. Prin sprijinirea și consolidarea metropolelor, preluând o serie de funcții ale acesteia, orașele mici par a îndeplini un rol important în deconcentrarea activităților economice și a populației din marile orașe, constituind în același timp un element vital al oricărui sistem urban.

Conceptele de dezvoltare locală și zonală provin din cel de dezvoltare economică, luând în considerare aspectele locale și zonale ale acestei dezvoltări.

După unii autori, dezvoltarea zonală „presupune utilizarea resurselor (în primul rând a celor locale, dar și a celor atrase din mediul național și internațional) pentru creșterea competitivității generale a teritoriului, creșterea gradului de adaptabilitate a componentelor de producție și funcționale la necesitățile de ajustare structurală (pentru satisfacerea nevoilor locale) și, în ultimă instanță, din perspectivă macroeconomică, pentru reducerea decalajelor între diferitele componente din structura spațiului economic național” (Jula D., 2002).

Dezvoltarea orașelor mici poate influența atragerea populației rurale din zona rurală înconjurătoare prin oferirea de locuri de muncă în activități non-agricole, având în acest fel un rol

important de reducere a presiunii migrației asupra orașelor mai mari. Prin influențele teritoriale pe care le au, orașele mici pot asigura o dezvoltare proporțională a sistemului de așezări, aducând în același timp beneficii și în ce privește limitarea migrațiilor definitive. Strategiile de echilibrare a sistemelor urbane naționale urmăresc cu prioritate reglarea procesului inter - relaționat dintre urbanizare și migrație.

Așa cum se afirmă în articolul 26 al Agendei Teritoriale 2020 – Spre o Europă Inteligentă, Durabilă și Favorabilă Incluziunii, compusă din regiuni diverse – “urmărim o dezvoltare policentrică la nivel macro - regional, transnațional și, de asemenea, la nivel național și regional în cazurile relevante. Acolo unde este posibil, este important să se evite polarizarea între capitale, zonele metropolitane și orașele de dimensiuni medii la scară națională. Orașele mici și medii pot juca un rol crucial la nivel regional. Eforturile de politică ar trebui să contribuie la reducerea polarizării teritoriale puternice a performanței economice, evitând marile disparități regionale de pe teritoriul european, prin abordarea blocajelor din calea creșterii, în conformitate cu Strategia Europa 2020.”

Același document strategic afirmă, în articolul 29: “Recunoaștem legăturile diverse pe care teritoriile urbane și rurale din întreaga Europă le pot avea unele cu altele, de la regiuni periurbane la regiuni rurale periferice. Interdependența dintre zonele urbane și cele rurale ar trebui recunoscută printr-o guvernare integrată și o planificare bazată pe un amplu parteneriat. Salutăm strategiile bazate pe un anumit teritoriu, dezvoltate la nivel local pentru a aborda condițiile locale. În zonele rurale, orașele mici și mijlocii joacă un rol crucial; prin urmare este important să se îmbunătățească accesibilitatea centrelor urbane din teritoriile rurale aferente, pentru a asigura disponibilitatea necesară a oportunităților de angajare și a serviciilor de interes general. Regiunile urbane ar trebui să fie conștiente de faptul că sunt responsabile pentru dezvoltarea împrejurimilor lor mai largi.”

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2035 relevă următoarele cu privire la dezvoltarea locală prin parteneriat urban – rural: „*Teritoriul României este în principal caracterizat de disparități, atât la nivel regional datorită profilului economic, demografic, al gradului de urbanizare, a relațiilor și parteneriatelor externe, cât și la nivelul unităților administrativ teritoriale, disparități care se agravează treptat, fiind stimulate de criza economică și de concentrarea dezvoltării doar în principalele orașe.*

Relația urban-rural este slab materializată în teritoriu, majoritatea relațiilor de colaborare între orașe și comune fiind bazate pe relații de dependență ale mediului rural față de serviciile și infrastructura mediului orașelor și municipiilor. Puternicele relații de dependență a comunelor față de orașe, care în unele cazuri devin nesustenabile și suprasolicită mediul urban scăzându-i calitatea și atractivitatea, sunt agravate de existența unor diferențe majore între calitatea produselor și a factorilor ce determină nivelul de trai pe care cele două medii le oferă.

Dezvoltarea localităților rurale și a orașelor mici și medii se face punctual, cu impact teritorial restrâns, luând în considerare foarte puțin necesitatea integrării într-o strategie teritorială complexă pentru a atinge obiectivele Uniunii Europene legate de dezvoltare durabilă și coeziune teritorială. Relațiile din cadrul rețelei de localități sunt bazate pe conexiuni fizice (infrastructură de transport) între localități, conexiunile economice, culturale, informaționale fiind foarte slabe.

Parteneriatul rural-urban este un instrument aproape neutilizat în vederea dezvoltării integrate, echilibrate a teritoriului, a reducerii disparităților dintre regiuni, dintre mediul urban și cel rural și a creării unui teritoriu coeziv.

Teritoriile nu mai sunt autarhice, oricât de pline de resurse ar fi acestea. Ele depind tot mai mult de evoluțiile naționale și internaționale, de elemente dinamice interne, de implicarea actorilor interesați și de relațiile externe. Pentru a se dezvolta, ele se promovează pe plan extern, atât în calitate

de entități omogene, cât și ca mozaic de oferte individuale. În economiile și societățile moderne, marketingul teritorial este din ce în ce mai important, având în vedere globalizarea, legăturile tot mai strânse dintre teritorii, creșterea activităților turistice precum și nevoile economice tot mai complexe. O atenție specială trebuie acordată resurselor teritoriului. Tendința este de a se sublinia unele aspecte, în multe cazuri prin valorificarea bunurilor principale (legate de turism, în unele cazuri, legate de industrie, în altele). O strategie complexă de marketing teritorial ține cont de toate oportunitățile de dezvoltare, valorificându-le pe piețe diferite. De exemplu, resursele naturale pot fi exploatate industrial, comercial sau într-un context de recreere, precum și socio-cultural. Tradițiile locale pot fi valorificate atât într-un context turistic, cât și într-unul socio-cultural. Proprietățile de patrimoniu pot fi considerate ca elemente de atragere a investițiilor atât pentru societăți comerciale cât și pentru organizații non-profit, ținându-se cont nu doar de utilizarea comercială, cât și de cea socio-culturală.

Brandingul teritorial ajută țările / orașele / regiunile să se promoveze de la situația în care sunt doar niște furnizori de mărfuri fără un brand bine definit la aceea de deținători de brand și destinații cu brand în favoarea lor (Anholt, 2002). Un avantaj al brandului de loc poate veni în principal de la bunurile economice, politice sau culturale. Edificarea unui strategii locale pe baza unui brand puternic poate duce la dezvoltarea unor relații profitabile și a unei dezvoltări de lungă durată. O economie puternică este reflectată în valoarea brandului locului, astfel încât o regiune cu o reputație pozitivă poate comunica mai ușor și poate atrage respectul și atenția investitorilor, turiștilor și a altor clienți potențiali, în detrimentul regiunilor care au un brand slab sau negativ.

4.2 LISTA POLITICILOR ȘI PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE

AXA 1- TURISMUL, PRIMUL PILON AL DEZVOLTĂRII LOCALE – „NOVACI-POARTA CĂTRE DRUMUL REGELUI”

1.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism și activelor turistice publice: construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii publice de turism și/sau agrement

- Amenajare zonă de agrement și recreere Pădurea Statului Hirișești
- Crearea de infrastructură de turism și agrement (parcuri, locuri de joacă, piste de biciclete, zone pietonale)
- Înființarea unui Muzeu tradițional
- Realizarea de stane ecologice ținând cont ca ocupația de bază a novacienilor este creșterea oilor

1.2 Crearea unei infrastructuri multifuncționale în domeniile turistic și conexe

- Înființarea Centrului de Excelență Rânca pentru Turism (CERT) – Centru de Excelență în turism montan și dezvoltare montană

1.3 Marketing teritorial și promovare

- Măsurile soft, care vor fi combinate cu proiectele de infrastructură în domeniul turismului:
 - Elaborarea unui calendar anual de animare teritorială
 - Crearea a minim unui eveniment / festival major, cu caracter anual
 - Elaborarea unui plan de marketing teritorial și crearea unei structuri cu atribuții în domeniu
 - Crearea unui brand turistic / cultural local

- Declararea orașului Novaci ca stațiune turistică de interes național
 - Parteneriate pentru schimb de fluxuri turistice
- 1.4 Crearea și sprijinirea unor programe de promovare a culturii locale, meșteșugurilor, artelor și tradițiilor în cadrul Centrului de Creație, Arte și Tradiții Novaci

AXA 2- CADRU DE VIAȚĂ ȘI ORGANIZARE TERITORIU – AXĂ SUPTOR – „NOVACI-ORAȘ PENTRU OCHI, MINTE ȘI SUFLET”

- 2.1 Îmbunătățirea mediului urban prin regenerarea fizică a spațiilor publice urbane
- Amenajarea integrată a zonei centrului civic și implementarea conceptelor Noului Bauhaus European
 - Amenajare integrată a cartierelor / zonelor urbane (Zona centrala orasului Novaci: Parang, Gruifului, Trandafirilor, Ocolului, Brezulescu, Aleea Morii, Dumbrava Balani)
 - Amenajarea și sistematizarea integrată a centrului zonei turistice Rânca
 - Construire Centru de Tineret, amenajare loc de joacă și pasaj pietonal sat Pociovaliștea, oraș Novaci – etapa a II-a
 - Înființare Centru Orășenesc de Creație, Arte și Tradiții și traseu ciclo-pietonal în orașul Novaci, județul Gorj – etapa a II-a
- 2.2 Conservarea, îmbunătățirea și extinderea infrastructurii verzi-albastre
- Amenajarea zonei de maluri și crearea unei faleze / zonă de promenadă / spații verzi pe malul râului Gilort
 - Modernizarea /extinderea spațiilor verzi existente, crearea de spatii verzi prin reconversia si/sau reutilizarea spatiilor si terenurilor abandonate, degradate, a altor terenuri urbane si transformarea lor in zone verzi
 - Elaborarea PM a siturilor Natura 2000 și a Planurilor de acțiune (PA) pentru specii – Administrator arii naturale protejate
- 2.3 Extinderea și modernizarea infrastructurii de bază
- Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată (Huluba, Sitesti, Cernadia) – investiție Aparegio Gorj SA
 - Implementarea unui sistem de gestionare eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară
 - Construire unei rețele de transport și distribuție gaze naturale
 - Reabilitarea / modernizarea căilor de circulație, în funcție de necesități
 - Reabilitarea / modernizarea / extinderea sistemului de iluminat public
- 2.4 Implementarea unor demersuri de dezvoltare integrată a spațiului urban
- Crearea unui Centrul de resurse pentru dezvoltare urbană și cooperare teritorială
 - Sprijinirea unei inițiative de tip Investiție Teritorială Integrată pentru zona submontană Gorj
 - Elaborarea, în parteneriat, a unui PATZ pentru teritoriul definit de tip Investiție Teritorială Integrată

AXA 3- DEZVOLTARE DURABILĂ ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ – AXĂ SUPTOR – „NOVACI-ORAȘ VERDE ȘI SMART”

3.1 Mobilitate urbană

- Realizarea rețelei de transport public de călători în orașul Novaci, județul Gorj – etapa a II-a
- Extinderea rețelei de transport public în comun, cu mijloace nepoluante
- Realizarea unui sistem de tip park and ride destinat accesului în zona Râncea
- Realizarea unei instalații de transport pe cablu (Novaci - Râncea)
- Construirea/modernizarea/reabilitarea pasajelor rutiere și/sau pietonale supra și subterane, a podurilor, pasarelelor și a stațiilor pe traseul infrastructurii urbane care deserveste transportul public/arterelor de legătură
- Crearea/modernizare/reabilitarea de bretele în arealul urban al orașului Novaci
- Extinderea infrastructurii de transport alternativ, nemotorizat
- Îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră pentru creșterea nivelului de siguranță și eficiență în circulație, digitalizarea transportului ca măsuri complementare
- Elaborarea PMUD pentru perioada 2024-2035

3.2 Eficiență energetică

- Renovarea energetică moderată sau aprofundată a clădirilor publice
- Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale
- Producerea de energie verde prin înființarea de parcuri fotovoltaice
- Derularea unor programe de conștientizare în rândul cetățenilor
- Sprijin acordat cetățenilor și mediului privat în accesarea de programe destinate eficientizării energetice a spațiilor utilizate
- Dezvoltarea unui sistem de management energetic integrat la nivelul localității
- Elaborarea PAED și aderarea la Convenția Primarilor

3.3 Implementarea conceptului de Smart City

- Introducerea unor sisteme de gestionare inteligentă a deșeurilor
- Dezvoltarea de soluții inteligente de parcare
- Adoptarea unor soluții inteligente de automatizare a clădirilor publice
- Sisteme inteligente de management urban/local la nivelul UAT Oras Novaci
- Elaborarea în format GIS a documentului de amenajare a teritoriului și de planificare urbană de tip – PUZ (Plan Urbanistic Zonal), Stațiunea Râncea, jud Gorj
- Creșterea gradului de digitalizare a administrației publice locale și a serviciilor oferite de aceasta
- Creșterea gradului de digitalizare a instituțiilor publice locale (sănătate, educație, servicii sociale, cultură) și a serviciilor oferite de acestea
- Crearea unui centru virtual / digital de resurse locale: bursa locurilor de muncă, piața virtuală locală, bază de date dialog social
- Crearea sistemului informatic de acțiune participativă (acesta va înregistra propunerile de proiecte la inițiativa comunității și va prioritiza investițiile în funcție de opțiunile cetățenilor)

- Crearea registrului electronic al spațiului financiar de acțiune publică

AXA 4- COEZIUNE SOCIALĂ – AXĂ LIANT – „NOVACI-ORAȘ PENTRU OAMENI”

4.1 Educație

- Dezvoltarea și creșterea gradului de echipare a infrastructurii educaționale (extindere infrastructură, facilități sport și recreere, dotări), inclusiv amenajarea de spații educaționale în aer liber, infrastructură sportivă conexă infrastructurii școlare, etc

4.2 Sănătate

- Extinderea/modernizarea/reabilitarea Ambulatoriului Spitalului Orășenesc Novaci
- Dotarea / modernizarea Dispensarului TBC
- Transformarea unei secții a Spitalului Orășenesc Novaci în secție de reabilitare / recuperare / paliative
- Investiții în infrastructura publică a Spitalului Orășenesc Novaci
- Construirea unui pavilion nou al Spitalului Orășenesc Novaci
- Crearea unei unități de furnizare de servicii de îngrijire paliativă, inclusiv îngrijire paliativă la domiciliu

4.3 Servicii sociale

- Centru integrat/multifuncțional de asistență socială în oraș Novaci, județul Gorj
- Crearea unui Centru multifuncțional/sport/cultură destinat copiilor care provin din zone izolate sau defavorizate care să asigure accesul acestora la activități sportive, recreative sau culturale
- Dezvoltarea de Servicii de suport pentru persoane vârstnice, inclusiv servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice
- Adoptarea de măsuri pentru menținerea tineretului în Novaci
- Construirea de locuințe sociale destinate tinerilor / personalului cu înaltă calificare etc.

AXA 5- DEZVOLTARE ECONOMICĂ – AXĂ LIANT – „NOVACI-ORAȘ PRODUCTIV ȘI REZILIENT”

5.1 Crearea de infrastructură suport destinată dezvoltării mediului de afaceri local

- Crearea unui incubator de afaceri destinat sprijinirii IMM-urilor la nivel microregional (teritoriul urban și comune adiacente/ deservite)
 - investiții în crearea/modernizarea/ extinderea capacităților de incubare și accelerare
 - funcționarea, prestarea de servicii pentru firmele incubate (coaching, mentoring, etc)
- Crearea unui parc industrial cu specific agro-alimentar, mulat pe resursele zonei (oierit – valorificare lână, produse lactate, produse din carne; fructe de pădure și alte produse montane; micro industrie destinată turismului)
 - amenajarea terenurilor, racordarea la utilități, construcție/reabilitare clădiri, dotari,

- amenajare structuri de servicii comune pentru rezidenții parcurilor industriale,
- asigurarea de servicii specializate pentru IMM-urile rezidente

5.2 Instrumente și servicii pentru mediul de afaceri

- Implementarea în parteneriat cu AJOFM de programe de reconversie și formare în domeniile turistic și conexe
- Infrastructură și instrumente de susținere a antreprenoriatului social
- Crearea unei monede electronice locale în cadrul unui parteneriat pentru economia locală
- Redactarea și aprobarea (consultare locală, Consiliul Local, Consiliul Concurenței) Cartei achizițiilor publice durabile/verzi, responsabile și solidare în Novaci (principalele prevederi ale Cartei vor viza instituirea unor reguli pentru atribuirea locală a contractelor de lucrări și servicii stabilind criteriile care să nu contravină normelor europene privind piața, instituirea amprentei CO₂ asupra achizițiilor publice, achiziția grupată pentru produsele și serviciile necesare primăriei și ordonatorilor secundari/terțiari subordonați, crearea unei monede locale și includerea ei în sistemul de plată pentru achizițiile publice locale
- Crearea și aprobarea unei scheme de minimis în domeniul micii industrii, industriei artizanale și turismului
- Crearea fondului ofertei funciare în sprijinul implantării și/sau dezvoltării întreprinderilor
- Dezvoltarea de servicii de sprijin și consultanță destinate mediului de afaceri în cadrul Centrului de resurse pentru dezvoltare urbană și cooperare teritorială

SECȚIUNEA 5 – PORTOFOLIUL DE PROIECTE

5.1 LISTA COMPLETĂ A PROIECTELOR

Nr. crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (EUR)	Sursa de finanțare	Termen de finalizare
AXA 1- TURISMUL, PRIMUL PILON AL DEZVOLTĂRII LOCALE – „NOVACI-POARTA CĂTRE DRUMUL REGELUI”				
<i>PI 1.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism si activelor turistice publice: construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii publice de turism și/sau agrement</i>				
1.	Amenajare zonă de agrement și recreere Pădurea Statului Hirîșești	5.500.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
2.	Crearea de infrastructură de turism și agrement (parcuri, locuri de joacă, piste de biciclete, zone pietonale)	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
3.	Înființarea unui Muzeu tradițional	2.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2027
4.	Realizarea de stane ecologice	1.000.000	Buget local	31.12.2035
<i>PI 1.2 Crearea unei infrastructuri multifuncționale în domeniile turistic și conex</i>				
5.	Înființarea Centrului de Excelență Râncea pentru Turism (CERT) – Centru de Excelență în turism montan și dezvoltare montană	5.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2028
<i>PI 1.3 Marketing teritorial și promovare</i>				
6.	Elaborarea și implementarea unui plan de marketing teritorial	500.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2028
<i>PI 1.4 Crearea și sprijinirea unor programe de promovare a culturii locale, meșteșugurilor, artelor și tradițiilor în cadrul Centrului de Creație, Arte și Tradiții Novaci</i>				
7.	Elaborarea și implementarea Strategiei de operare a Centrului de Creație, Arte și Tradiții Novaci	100.000	Buget local	Permanent
AXA 2- CADRU DE VIAȚĂ ȘI ORGANIZARE TERITORIU – AXĂ SUPTOR – „NOVACI-ORAȘ PENTRU OCHI, MINTE ȘI SUFLET”				
<i>PI 2.1 Îmbunătățirea mediului urban prin regenerarea fizică a spațiilor publice urbane</i>				
8.	Amenajarea integrată a zonei centrului civic și implementarea conceptelor Noului Bauhaus European	5.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
9.	Amenajare integrată a cartierelor / zonelor urbane (Zona centrala orasului Novaci: Parang, Gruului, Trandafirilor, Ocolului, Brezulescu, Aleea Morii, Dumbrava Balani)	5.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
10.	Amenajarea și sistematizarea integrată a centrului zonei turistice Râncea	2.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029

11.	Construire Centru de Tineret, amenajare loc de joacă și pasaj pietonal sat Pociovaliștea, oraș Novaci – etapa a II-a	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2024
12.	Înființare Centru Orășenesc de Creație, Arte și Tradiții și traseu ciclo-pietonal în orașul Novaci, județul Gorj – etapa a II-a	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2024
PI 2.2 Conservarea, îmbunătățirea și extinderea infrastructurii verzi-albastre				
13.	Amenajarea zonei de maluri și crearea unei faleze / zonă de promenadă / spații verzi pe malul râului Gilort	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
14.	Modernizarea /extinderea spațiilor verzi existente, crearea de spații verzi prin reconversia și/sau reutilizarea spațiilor și terenurilor abandonate, degradate, a altor terenuri urbane și transformarea lor în zone verzi	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
15.	Elaborarea PM a siturilor Natura 2000 și a Planurilor de acțiune (PA) pentru specii – Administrator arii naturale protejate	200.000	Buget de stat	31.12.2025
PI 2.3 Extinderea și modernizarea infrastructurii de bază				
16.	Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată (Huluba, Sitești, Cernădia)	4.000.000	PDD	31.12.2029
17.	Implementarea unui sistem de gestionare eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară	4.000.000	PDD	31.12.2029
18.	Construire unei rețele de transport și distribuție gaze naturale	8.000.000	Buget de stat Buget local	31.12.2028
19.	Reabilitarea / modernizarea căilor de circulație, în funcție de necesități	2.000.000	Buget local	Permanent
20.	Reabilitarea / modernizarea / extinderea sistemului de iluminat public	2.000.000	Buget local	Permanent
PI 2.4 Implementarea unor demersuri de dezvoltare integrată a spațiului urban				
21.	Crearea unui Centru de resurse pentru dezvoltare urbană și cooperare teritorială	2.000.000	Buget local	31.12.2030
22.	Srijinirea unei inițiative de tip Investiție Teritorială Integrată pentru zona submontană Gorj	50.000	Buget local	31.12.2026
23.	Elaborarea, în parteneriat, a unui PATZ pentru teritoriul definit de tip Investiție Teritorială Integrată	300.000	Buget local	31.12.2026
AXA 3- DEZVOLTARE DURABILĂ și CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ – AXĂ SUPTOR – „NOVACI-ORAȘ VERDE ȘI SMART”				
PI 3.1 Mobilitate urbană				
24.	Realizarea rețelei de transport public de călători în orașul Novaci, județul Gorj – etapa a II-a	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2025
25.	Extinderea rețelei de transport public în comun, cu mijloace nepoluante	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029

26.	Realizarea unui sistem de tip park and ride destinat accesului în zona Rânca	5.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
27.	Realizarea unei instalații de transport pe cablu (Novaci - Ranca)	15.000.000	Fonduri rambursabile Fonduri nerambursabile Buget de stat Buget local	31.12.2032
28.	Construirea/modernizarea/reabilitarea pasajelor rutiere și/sau pietonale supra și subterane, a podurilor, pasarelelor și a stațiilor pe traseul infrastructurii urbane care deservește transportul public/artelor de legatura	2.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
29.	Crearea/modernizare/reabilitarea de bretele în arealul urban al orașului Novaci	2.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
30.	Extinderea infrastructurii de transport alternativ, nemotorizat	2.000.000	PR SV Oltenia Buget local PNRR	31.12.2029
31.	Îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră pentru creșterea nivelului de siguranță și eficiență în circulație, digitalizarea transportului ca masuri complementare	1.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
32.	Elaborarea PMUD pentru perioada 2024-2035	20.000	Buget local	31.03.2024
PI 3.2 Eficiență energetică				
33.	Renovarea energetică moderată sau aprofundată a clădirilor publice	12.000.000	PR SV Oltenia Buget local PNRR	31.12.2029
34.	Renovarea energetică moderată a clădirilor rezidențiale	3.000.000	PR SV Oltenia Buget local PNRR	31.12.2029
35.	Producerea de energie verde prin infiintarea de parcuri fotovoltaice	4.000.000	PR SV Oltenia Buget local PNRR	31.12.2029
36.	Derularea unor programe de conștientizare în rândul cetățenilor	100.000	Buget local	Permanent
37.	Sprijin acordat cetățenilor și mediului privat în accesarea de programe destinate eficientizării energetice a spațiilor utilizate	100.000	Buget local	Permanent
38.	Dezvoltarea unui sistem de management energetic integrat la nivelul localității	600.000	Buget local Alte fonduri	31.12.2030
39.	Elaborarea PAED și aderarea la Convenția Primarilor	200.000	Buget local	31.12.2030
PI 3.3 Implementarea conceptului de Smart City				

40.	Introducerea de Sisteme inteligente de management urban/local la nivelul UAT Oras Novaci	4.000.000	PR SV Oltenia Buget local PNRR	31.12.2029
41.	Elaborarea în format GIS a documentului de amenajare a teritoriului și de planificare urbană de tip – PUZ (Plan Urbanistic Zonal), Statiunea Ranca, jud Gorj	600.000	Buget local PNRR	30.06.2026
42.	Creșterea gradului de digitalizare a administrației publice locale și a serviciilor oferite de aceasta	600.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
43.	Creșterea gradului de digitalizare a instituțiilor publice locale (sănătate, educație, servicii sociale, cultură) și a serviciilor oferite de acestea	600.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
44.	Crearea unui centru virtual / digital de resurse locale: bursa locurilor de muncă, piața virtuală locală, bază de date dialog social	100.000	Buget local	31.12.2030
45.	Crearea sistemului informatic de acțiune participativă (acesta va înregistra propunerile de proiecte la inițiativa comunității și va prioritiza investițiile în funcție de opțiunile cetățenilor)	100.000	Buget local	31.12.2030
46.	Crearea registrului electronic al spațiului financiar de acțiune publică	100.000	Buget local	31.12.2030
AXA 4- COEZIUNE SOCIALĂ – AXĂ LIANT – „NOVACI-ORAȘ PENTRU OAMENI”				
PI 4.1 Educație				
47.	Dezvoltarea și creșterea gradului de echipare a infrastructurii educaționale (extindere infrastructură, facilități sport și recreere, dotări), inclusiv amenajarea de spații educaționale în aer liber, infrastructură sportivă conexă infrastructurii școlare, etc	5.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
PI 4.2 Sănătate				
48.	Extinderea/modernizarea/reabilitarea Ambulatoriului Spitalului Orășenesc Novaci	6.000.000	PS Buget local Buget de stat	31.12.2029
49.	Dotarea / modernizarea Dispensarului TBC	3.000.000	PS Buget local Buget de stat	31.12.2029
50.	Transformarea unei secții a Spitalului Orășenesc Novaci în secție de reabilitare / recuperare / paliație	3.000.000	PS Buget local Buget de stat	31.12.2029
51.	Investiții în infrastructura publică a Spitalului Orășenesc Novaci	2.000.000	PS Buget local Buget de stat	31.12.2029
52.	Construirea unui pavilion nou al Spitalului Orășenesc Novaci	8.000.000	PS Buget local	31.12.2029

			Buget de stat	
53.	Crearea unei unități de furnizare de servicii de îngrijire paliativă, inclusiv îngrijire paliativă la domiciliu	2.000.000	PS Buget local Buget de stat	31.12.2029
PI 4.3 Servicii sociale				
54.	Centru integrat/multifunctional de asistenta sociala in oras Novaci, judetul Gorj	3.000.000	PIDS Buget local Buget de stat	31.12.2029
55.	Crearea unui Centru multifuncțional/sport/cultură destinat copiilor care provin din zone izolate sau defavorizate care să asigure accesul acestora la activități sportive, recreative sau culturale	4.000.000	PIDS Buget local Buget de stat	31.12.2029
56.	Dezvoltarea de Servicii de suport pentru persoane vârstnice, inclusiv servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice	2.000.000	PIDS Buget local Buget de stat	31.12.2029
57.	Adoptarea de masuri pentru mentinerea tineretului in Novaci	1.000.000	PIDS Buget local Buget de stat	31.12.2029
58.	Construirea de locuințe sociale destinate tinerilor / personalului cu înaltă calificare etc	3.000.000	PNRR Buget local Buget de stat	30.06.2026
AXA 5- DEZVOLTARE ECONOMICĂ – AXĂ LIANT – „NOVACI-ORAȘ PRODUCTIV ȘI REZILIENT”				
PI 5.1 Crearea de infrastructură suport destinată dezvoltării mediului de afaceri local				
59.	Crearea unui incubator de afaceri destinat sprijinirii IMM-urilor la nivel microregional (teritoriul urban și comune adiacente/ deservite)	1.500.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
60.	Crearea unui parc industrial cu specific agro-alimentar, mulat pe resursele zonei (oierit – valorificare lână, produse lactate, produse din carne; fructe de pădure și alte produse montane; micro industrie destinată turismului)	7.000.000	PR SV Oltenia Buget local	31.12.2029
PI 5.2 Instrumente și servicii pentru mediul de afaceri				
61.	Implementarea în parteneriat cu AJOFM de programe de reconversie și formare în domeniile turistic și conexe	500.000	PIDS PEO Buget local Buget de stat	31.12.2029
62.	Infrastructură și instrumente de susținere a antreprenoriatului social	500.000	Buget local	31.12.2035
63.	Crearea unei monede electronice locale în cadrul unui parteneriat pentru economia locală	500.000	PIDS Buget local Buget de stat	31.12.2029
64.	Redactarea și aprobarea (consultare locală, Consiliul Local, Consiliul Concurenței) Cartei achizițiilor publice	20.000	Buget local	31.12.2030

	durabile/verzi, responsabile și solidare în Novaci			
65.	Crearea și aprobarea unei scheme de minimis în domeniul micii industrii, industriei artisanale și turismului	20.000	Buget local	31.12.2030
66.	Crearea fondului ofertei funciare în sprijinul implantării și/sau dezvoltării întreprinderilor	20.000	Buget local	31.12.2030
67.	Dezvoltarea de servicii de sprijin și consultanță destinate mediului de afaceri în cadrul Centrului de resurse pentru dezvoltare urbană și cooperare teritorială	20.000	Buget local	31.12.2030

5.2 MECANISM DE PRIORITIZARE

Lista Generală de proiecte prioritare generate de obiectivele SIDU constituie punctul de plecare în selectarea și prioritizarea proiectelor. Pentru selectarea și prioritizarea proiectelor din SIDU finanțabile prin PR Sud-Vest Oltenia 2021-2027, autoritatea publică locală și partenerii selectați au parcurs următoarele etape:

Etapa 1

Din Lista Generală de proiecte prioritare generate de obiectivele strategiei vor fi selectate proiectele care se încadrează tipologiei de finanțare pentru fiecare obiectiv specific din PR Sud-Vest 2021-2027 și se vor elabora fișele de proiecte corespunzătoare care vor include informații despre activitățile propuse, bugetul, calendarul de implementare și rezultatele estimate. Se vor întocmi astfel liste de proiecte, însoțite de fișele de proiecte corespunzătoare, pentru fiecare obiectiv specific.

Etapa 2

Autoritatea publică locală și partenerii selectați în structura de guvernanta stabilesc o serie de criterii specifice pentru prioritizarea proiectelor. decide intervențiile regionale din cadrul obiectivelor. Pentru proiectele selectate la Etapa 1 aferente obiectivelor specifice dedicate dezvoltării urbane din PR Sud-Vest 2021-2027 se va utiliza grila specifică pentru întocmirea Listei de proiecte prioritare din SIDU finanțabile din PR Sud-Vest 2021-2027.

Vor fi evidențiate în mod distinct, în cadrul listei de proiecte prioritare defalcate pe prioritati de investitie/obiective specifice, proiectele care se încadrează în alocarea dedicată și proiectele care se conține în lista de rezerva.

Etapa 3

Lista/listele de proiecte prioritare finanțabile prin PR Sud-Vest 2021-2027, pe fiecare obiectiv specific va fi supusă aprobării Consiliul Local/Adunării Generale a ADI etc.

Raportul de selecție și prioritizare va fi elaborat/aprobat ulterior aprobării strategiei.